

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

LETNO POROČILO 2016

UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO 2016

Ljubljana, april 2017

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Dvaindvajseto poročilo

ISSN 1581-632X

Spletna izdaja: ISSN 1581-6338

Založila: Управа Republike Slovenije за izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Birografika Bori d.o.o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aleksander Kotnik

Božidar Peteh

Darinka Požar

Eva Salecl Božič

Janja Pahor Mohorič

Jasmin Musić

Jože Podržaj

Ksenja Lampe

Lucija Božikov

Petra Prijatelj

Robert Friškovec

Slavica Skobir

Suzana Wolf

In številni drugi sodelavci in sodelavke Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/ursiks_organ_v_sestavi/dokumenti/letna_porocila/

PREDGOVOR

Pred vami je dvaindvajseto letno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

V njem boste našli številne podatke in opise, ki predstavljajo pregled dela in dogajanja v zaporskem sistemu v letu 2016. Nadaljeval se je trend upadanja števila zaprtih oseb. V tem letu je bilo v povprečju na dan zaprtih 1.377 oseb, kar pomeni 86 manj kot leto prej.

Kljub ugodnemu trendu padanja števila zaprtih, se je ključna problematika kazala tudi v obravnavanem letu. Gre predvsem za pomembno pomanjkanje kadrov na vseh področjih dela, še posebej na področju varnosti in strokovnega dela z zaprtimi. Z omilitvijo varčevalnih ukrepov smo lahko ponovno izvajali nadomestne zaposlitve ter na ta način vsaj zaustavili trend zmanjševanja števila zaposlenih v sistemu.

Osnovno poslanstvo URSIKS je bilo opravljeno. Uspeli smo zagotoviti stabilne varnostne razmere v zaporih in z odgovornim ter strokovnim pristopom pripravljati zaprte osebe na življenje po prestani kazni. Pri tem smo se uspešno povezovali z vsemi deležniki, ki so kakorkoli vpeti v proces obravnave in priprave zaprtih oseb na ponovno vključitev v družbo.

Na sistemski ravni je potrebno omeniti pripravo »Strategije Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij 2017-2020« ter sodelovanje pri pripravi novele ZIKS 1-G, vzpostavitvi probacijske službe ter pripravi projektne naloge za pridobitev novih kapacitet – nov zapor v Ljubljani in obnovo ter dograditev ženskega zapora na Igu. Pomemben projekt, ki nas je močno angažiral, je tudi prevzem varovanja sodne stavbe v Ljubljani, ki se začne s 1. 4. 2017.

V letu 2016 je bil narejen pomemben korak v smeri nadaljnje izgradnje slovenskega zaporskega sistema, ki se že sedaj v evropskem merilu lahko postavi ob bok najsodobnejšim, predvsem z vidika načina obravnave zaprtih in zagotavljanja njihovih pravic.

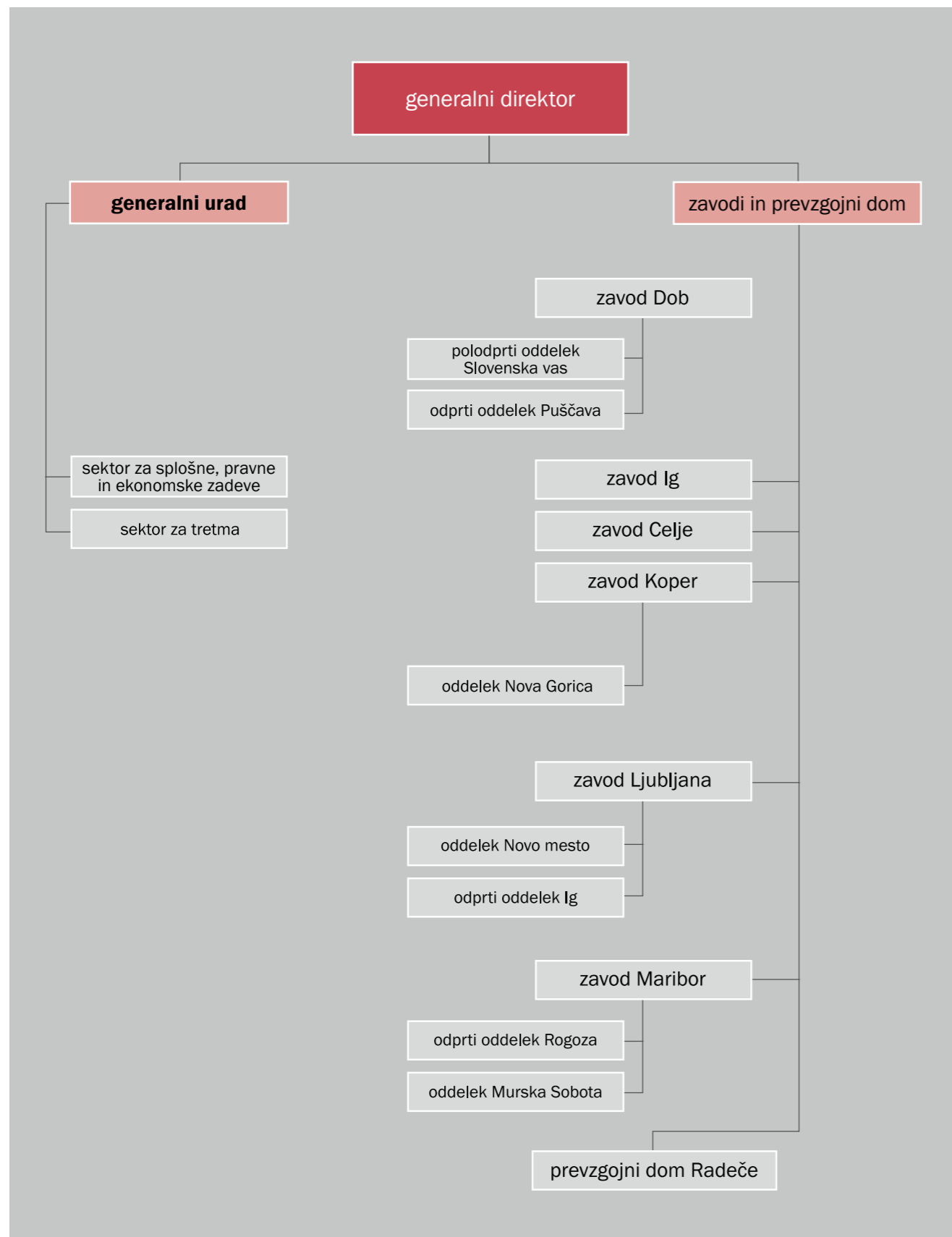
Vsega tega ne bi bilo moč dosežati brez dragocenih prispevkov vsakega posameznika v sistemu. Za to si zaposleni zaslužijo vso pohvalo, spoštovanje in priznanje!

16. marec 2017

Jože PODRŽAJ
 generalni direktor

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA¹

GENERALNI URAD, Jesenkova 3, 1000 Ljubljana

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)
Prostorska zmogljivost: 449 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 70 oseb

¹ Podatki o prostorski zmogljivosti so na dan 31.12.2016

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 21 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki
Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor
Prostorska zmogljivost: 86 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 28 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor
Prostorska zmogljivost: 98 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 135 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 34 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki
Prostorska zmogljivost: 146 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom
Prostorska zmogljivost: 47 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2016

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) je v tem letu izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem je največ pozornosti namenila doslednemu izvajanju Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov v praksi ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavo zaprtih oseb.

V tem letu sta bila na podlagi novega zakona sprejeta Pravilnik o izvrševanju kazni zapora in Pravilnik o izvrševanju pooblastil in nalog pravosodnih policistov. Prispevala sta nekaj novosti, ki vplivajo tudi na drugačen način izvajanja procesnih aktivnosti izvrševanja kazni.

V zavodih za prestajanje kazni zapora so bile v tem letu vseskozi zagotovljene stabilne varnostne razmere, ob večjem zmanjšanju števila zaprtih oseb in aktivnostih povezanih z njimi. V celotnem obdobju ne beležimo izrednih dogodkov ali kakšnega drugega dogajanja, s katerim bi se poslabšale varnostne razmere v zavodih. Pristojne službe uprave so vse naloge, vezane na zagotavljanje varnosti, opravile korektno in profesionalno. Veliko je bilo dodatnih aktivnosti povezanih z varovanjem več kriminalnih združb, tako v času izvajanja pripora kot izvrševanja kazni zapora.

V obravnavanem obdobju smo bili izredno uspešni pri preprečevanju pobegov, saj letos ne beležimo pobega iz zaprtih delov zavoda, kar se je do sedaj zgodilo le še v letih 2006, 2009, 2012 in 2015. Prav tako ne beležimo niti pobega med spremstvom, za 9 primerov se je zmanjšala tudi uporaba prisilnih sredstev.

V letu 2016 so v bolnišnicah na zdravljenju umrli trije obsojenci. Samomora ni bilo.

Uprava je v tem letu posebno skrb namenila spremljanju gibanja števila zaprtih oseb z namenom, da bi zmanjšala negativne posledice prenapoljenosti zavodov ter bivalnih in drugih prostorov zaprtih oseb v nekaterih zavodih. Tekoče se je izvajalo premeščanje zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene zavode in oddelke, predvsem iz najbolj prenapoljenega zavoda Ljubljana (upoštevanje dogovora, da ni presežena gornja dopustna meja števila zaprtih oseb) in v manjšem obsegu tudi pripornikov iz Oddelka Novo mesto.

V celotnem obdobju leta je bilo v povprečju zaprtih 1.376,8 oseb, kar je za 6,2 % manj kot v prejšnjem letu, ko je bilo v povprečju zaprtih 1.463 oseb. Letni trend gibanja števila zaprtih oseb kaže, da se je naraščanje povprečnega števila oseb umirilo.

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, Ig, Dob, Oddelek Novo mesto in Maribor. Posebnost je tudi Odprti oddelek Rogoza z visoko zasedenostjo, kar pa ni kritično, zaradi načina prestajanja kazni v odprtih oddelkih. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnim domu Radeče, česar ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki s prevzgojnim ukrepom), saj v prevzgojni dom ni dopustno nameščati katere druge zaprte osebe. Zasedenost se je najbolj povečala v zavodu Ig (iz 87 % na 108 %).

Na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna je bilo v povprečju 54,9 oseb, v hišnem zaporu pa 6,2.

Generalni urad je v tem letu v pritožbenem postopku obravnaval skupaj 88 pritožb, od tega 76 pritožb obsojencev, 8 pritožb pripornikov, 1 pritožbo mladoletnika na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom in 3 pritožbe, ki jih je vložila skupina obsojencev. Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom povečalo za 72 %.

V štirih primerih je bilo ugotovljeno, da so bile pritožbene navedbe obsojencev utemeljene, in sicer glede prijave na Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, glede zavrnitve poštnih pošiljk, glede odločitve o vlogi obsojenca za prekinitev prestajanja kazni zapora ter glede posedovanja USB ključa.

V istem obdobju je uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v večini zavodov pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

Na področju vzgojnega dela smo skrbeli za poenotenje in dvigovanje kvalitete strokovnega dela po zavodih. V ta namen je bilo na tem področju skupaj pripravljenih in realiziranih več strokovnih aktivov in nadzornih srečanj. Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in povezovanju z zunanjimi organizacijami.

Na podlagi strokovnih smernic na področju obravnave s storilci nasilja, ki jih je v letu 2015 pripravila delovna skupina strokovnih delavcev zavodov za prestajanje kazni zapora skupaj z Generalnim uradom in Društvom za nenasilno komunikacijo, je bil pripravljen program, ki je v letu 2016 stopil v veljavo.

Pregledali in ažurirali smo smernice izvajanja socialnega dela v zavodih za prestajanje kazni zapora in sodelovanje s centri za socialno delo.

Tudi v letu 2016 smo izvedli strokovni posvet, ki je potekal na temo varnostne kulture z naslovom »Varnostna kultura - dobro delam, če se počutim varnega«.

Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana, Center za mentalno zdravje je potrdil prenovljen načrt obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola in navdilo o postopku ugotavljanja alkoholiziranosti in izvedbi kontrolnega preizkusa prisotnosti alkohola.

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo že štiri leta zelo dobro poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem zagotavlja Enota za forenzično psihiatrijo, varovanje pa uprava.

Uprava je izdelala letno poročilo o delu za leto 2015 in ga skupaj z aktualno problematiko predstavila javnosti. Sočasno so potekale aktivnosti v zvezi z razpisom in podelitvijo priznanj najzaslužnejšim delavcem, ki jih je podelil minister za pravosodje na slovesnosti ob dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v mesecu aprilu.

Spletno mesto Ministrstva za pravosodje je bilo v mesecu septembru 2016 obogateno z novo spletno vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer smo zagotovili javno dostopnost vseh pomembnejših statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Na dan 31. 12. 2016 je bilo v upravi zaposlenih 845 javnih uslužbencev.

V tem letu je bilo izplačanih 59.291 ur nadurnega dela, kar je sicer več kot v prejšnjem letu, a je hkrati omogočilo, da so bile izvedene vse nujne naloge.

Pripravili smo kadrovske standarde in normative za izvajanje strokovnega dela in dela pravosodnih policistov. Sprejeta je bila Strategija Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij 2017-2020.

V letu 2016 je bilo zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti obravnavanih 8 javnih uslužbencev. Tem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov.

Pogodbe o zaposlitvi javnim uslužbencem niso bile odpovedane, prav tako ni bilo izrečenih disciplinskih ukrepov denarne kazni.

Na področju usposabljanja smo izvedli večino načrtovanih programov. Mesečno so potekale supervizije na področju postopanja s samomorilno ogroženimi, obravnave spolnih delinkventov, supervizije za socialne delavce, za pedagoge ter za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti. Skupno se je različnih oblik

usposabljanja udeležilo 330 pravosodnih policistov, 252 strokovnih delavcev in 23 inštruktorjev.

Na področju mednarodnih aktivnosti se je uprava aktivno vključevala v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (*Council of Europe Annual Penal Statistics*) statistiko za leto 2015 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja z našega področja delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi.

V letu 2016 smo porabili 34.394.817,69 EUR proračunskih sredstev, kar je za 1.262.441,55 EUR ali 3,5 % manj kot leta 2015. Zmanjšanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2015 je posledica manjšega finančnega načrta in manjše realizacije na namenskih postavkah glede na veljavni proračun. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. V primerjavi z letom 2015 smo porabili več sredstev za investicije, za opremo pravosodnih policistov in za financiranje zaposlovanja zaprtih oseb v Javnem gospodarskem zavodu Rinka, manj smo porabili za posebno varnostno opremo. Za zdravstveno varstvo zaprtih oseb smo v letu 2016 porabili 3.253.462,32 EUR sredstev ali vsa razpoložljiva sredstva. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2016.

V letu 2016 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.377, kar je v primerjavi s predhodnim letom 5,8 % manj. Povprečni oskrbni dan v letu 2016 je znašal 68 EUR.

1. 1. CILJI IN NALOGE

V Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij bomo tudi v letu 2017 sledili zastavljenim ciljem in našemu poslanstvu.

Ključni strateški cilji:

- Na podlagi sprejete strategije razvoja sistema izvrševanja kazenskih sankcij določiti akcijske načrte za posamezna ciljna področja.
- Zagotoviti dobre varnostne razmere in strokovno obravnavo zaprtih oseb.
- Povečati število zaposlenih javnih uslužbencev, predvsem pravosodnih policistov in strokovnih delavcev. Zagotoviti sredstva za zaposlitev v skladu s kadrovskim načrtom.
- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje zagotoviti potrebna sredstva za delovanje URSIKS na vseh področjih, predvsem pa za investicijsko vzdrževanje in nakup opreme, uniforme in materialne stroške.
- Tvorno sodelovanje pri aktivnostih za izgradnjo novega zapora v Ljubljani ter obnovi in dograditvi ženskega zapora na lgu.
- Z aktivnim sodelovanjem pri pripravi novele Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij odpraviti težave v praksi in omogočiti učinkovitejše izvrševanje kazenskih sankcij.
- Nadaljevanje izvajanja projektov, ki se financirajo iz kohezijskih sredstev: Delovne kompetence zaprtih oseb, nadgradnja informacijskega sistema e-Zapori in e-Zaporniška celica.
- Priprava analize stanja organizacije zaposlovanja zaprtih oseb, skupaj z izvedbenim načrtom, s ciljem priprave modela razvoja zaposlovanja zaprtih oseb.

2. STATISTIČNI PODATKI

2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2016

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v tem letu. Povprečno število pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je povprečno število zaprtih oseb v zavodih zmanjšalo, iz 1.463 na 1.376,8, oziroma za 6,2 %. Zmanjšanje gre predvsem na račun manjšega števila obsojencev. To je že drugo zmanjšanje povprečnega števila zaprtih oseb, in sicer od 1.511,1 v letu 2014, ko smo tudi zabeležili največje povprečno število od leta 1990 dalje.

Podatki prikazujejo, da je bilo število obravnavanih zaprtih oseb največje v zavodih Dob, Ljubljana in Maribor.

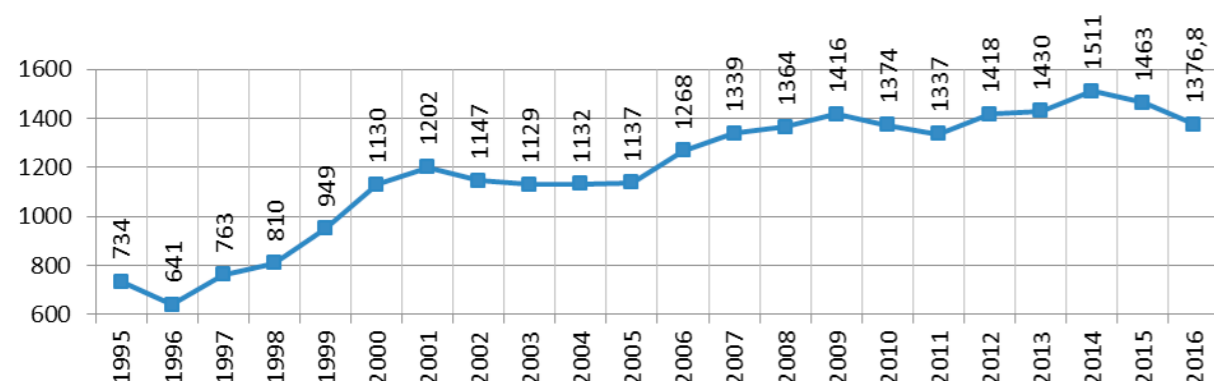
Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih

①

	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število	delež v %
DOB	508	316	824	30	307	88	459	498,6	36,2
SLOV. VAS	65	12	77	58	51	23	61	61,4	4,5
PUŠČAVA	19	4	23	8	10	3	18	18,7	1,4
IG	78	177	255	14	150	13	105	92,6	6,7
CELJE	99	191	290	39	232	9	88	88,6	6,4
KOPER	110	234	344	32	241	31	104	107,6	7,8
NOVA GORICA	21	80	101	11	85	4	23	22,3	1,6
LJUBLJANA	170	545	715	39	463	120	171	170,8	12,4
NOVO MESTO	37	206	243	22	214	24	27	38,0	2,8
ODP. ODD. IG	23	8	31	59	60	3	27	28,9	2,1
MARIBOR	170	410	580	23	404	46	153	155,6	11,3
MURSKA SOBOTA	32	72	104	26	101	8	21	31,3	2,3
MB ROGOZA	42	59	101	23	77	6	41	43,2	3,1
PD RADEČE	19	23	42	14	20	12	25	19,3	1,4
Skupaj	1393	2337	3730	398	2415	390	1323	1376,8	

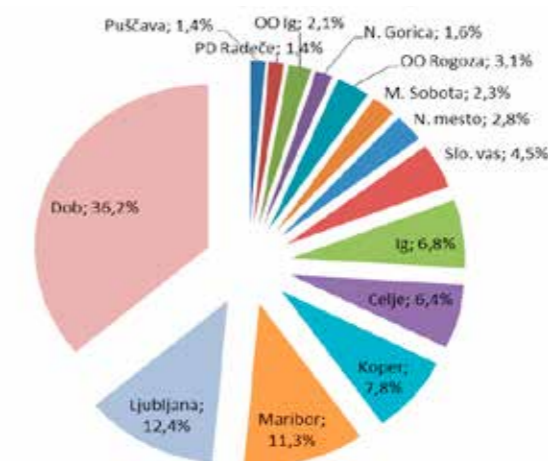
POVPREČNO ŠTEVILO VSEH ZAPRTIH OSEB (brez hišnega zavora)

②

Povprečno število zaprtih oseb po zavodih

③

Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah

④

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
Mladoletni obsojenec	3	2	5	0	4	0	1	2,9
Mladoletnik v PD	19	23	42	14	20	12	25	19,3
Obsojenec	1121	1408	2529	306	1518	301	1015	1089,5
Pripornik	202	659	861	50	640	50	221	209,7
Sodno pridržan	0	175	175	0	175	0	0	0,5
Vikend zapor	48	70	118	28	58	27	61	54,9
Skupaj	1393	2337	3730	398	2415	390	1323	1376,8

Tabela prikazuje podatke o skupnem številu zaprtih oseb po posameznih zavodih in naslednjih kategorijah: mladoletni obsojenci, mladoletniki v prevzgojnem domu, obsojenci, priporniki, sodno pridržani in osebe, ki prestajajo vikend zapor. V teh podatkih niso vključene osebe, ki so prestajale hišni zapor. Podatke o slednjih prikazujemo ločeno.

Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premesitve, prekinitve, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse na novo sprejete zaprte osebe, kjer so združene osebe, ki so prišle na novo ali pa jim je bila izrečena nova združena (enotna) kazen.

Stolpec »skupaj« nam pove koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v tem letu dejansko obravnavali. To predstavlja podatek o administrativnih in vsebinskih obremenitvah, saj vsak prihod ali odhod zaprte osebe pomeni točno določen obseg opravil in procesnih dejanj, ki jih ni moč odložiti.

Enaka tabela kot na prejšnji strani z razdelitvijo po spolu:

5

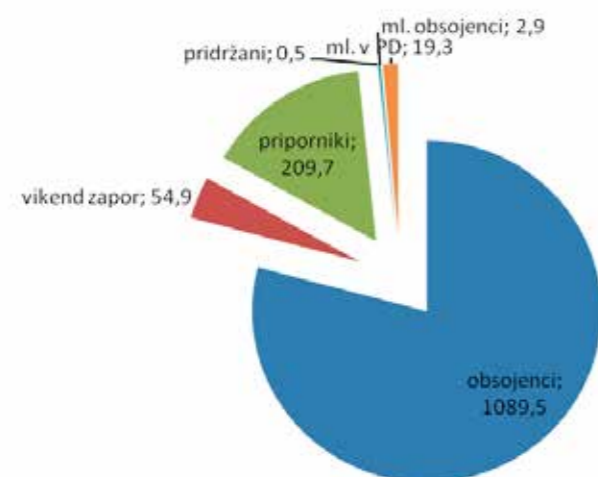
	1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj			Priliv			Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povprečno število		
	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK
Mladoletni obs.	3	0	3	2	0	2	5	0	5	0	0	0	4	0	4	0	0	0	1	0	1	2,9	0,0	2,9
Mladoletnik v PD	18	1	19	22	1	23	40	2	42	14	0	14	19	1	20	12	0	12	24	1	25	18,2	1,1	19,3
Obsojenec	1056	65	1121	1287	121	1408	2343	186	2529	292	14	306	1419	99	1518	289	12	301	927	88	1015	1012,0	77,5	1089,5
Pripornik	183	19	202	609	50	659	792	69	861	49	1	50	585	55	640	49	1	50	207	14	221	194,5	15,1	209,7
Sodno pridržan	0	0	0	165	10	175	165	10	175	0	0	0	165	10	175	0	0	0	0	0	0	0,5	0,0	0,5
Vikend zapor	47	1	48	63	7	70	110	8	118	28	0	28	56	2	58	27	0	27	55	6	61	51,8	3,1	54,9
Skupaj	1307	86	1393	2148	189	2337	3455	275	3730	383	15	398	2248	167	2415	377	13	390	1214	109	1323	1280,0	96,8	1376,8

Tabeli prikazujeta gibanje števila zaprtih oseb po kategorijah, iz katere lahko razberemo, da smo v tem letu sprejeli največ obsojencev. Res je tudi to, da glede na prejšnje leto beležimo večji upad sprejema pri obsojencih, in sicer iz 1.642 v letu 2015 na 1.410 v tem letu. To je tudi razlog za zmanjšanje števila vseh obravnavanih oseb v tem letu.

Letos nismo obravnavali ukлонilno zaprtih zaradi ustavitve izvajanja ukлонilnega zavora na podlagi sodbe Ustavnega sodišča v zadnjem delu leta 2014.

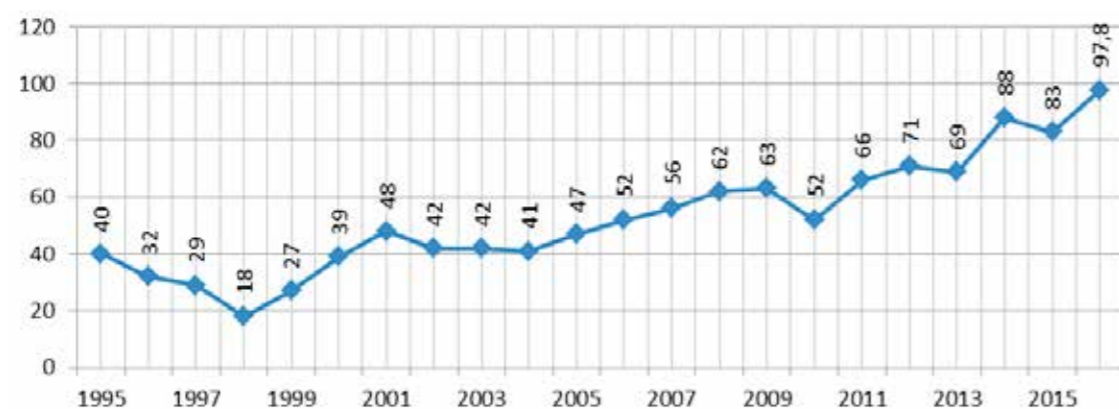
Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb

6

Povprečno število žensk (brez hišnega zavora)

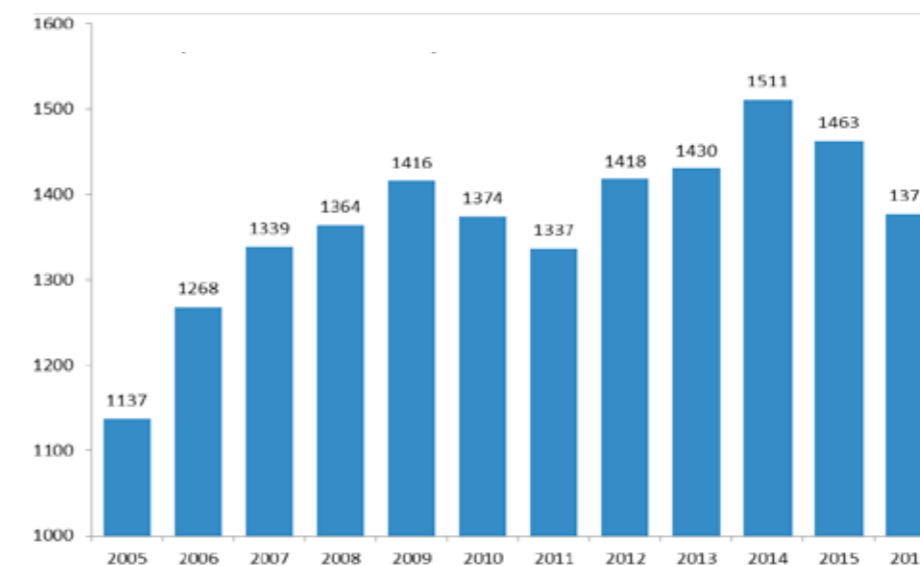
7

2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI

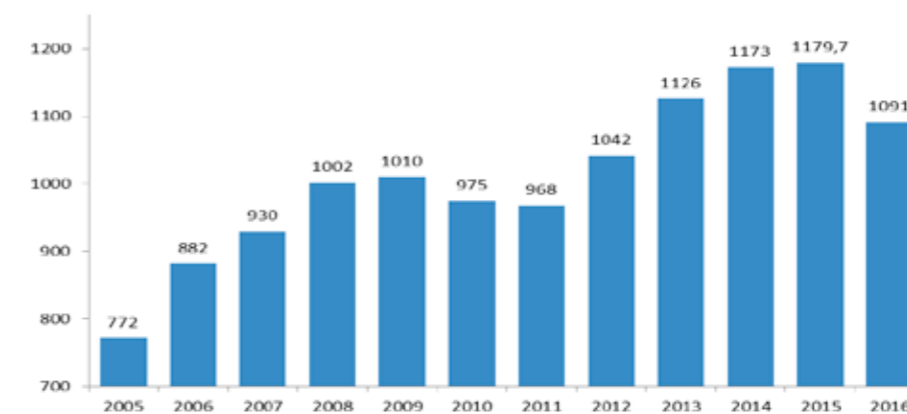
Povprečno število vseh zaprtih oseb v letih 2005 - 2016

8

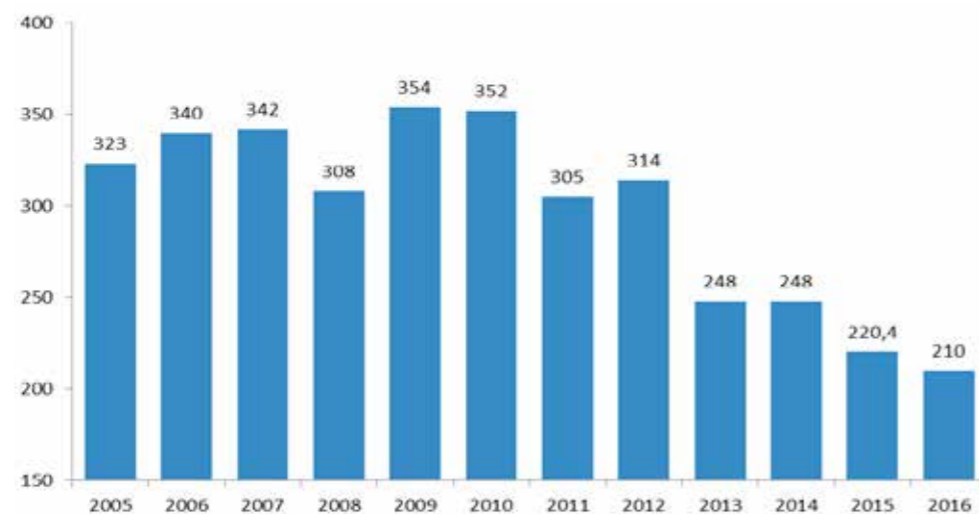
Povprečno število obsojencev v letih 2005 - 2016

9

Povprečno število pripornikov v letih 2005 - 2016

10

2. 3. OBSOJENCI

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Gibanje števila obsojencev

11

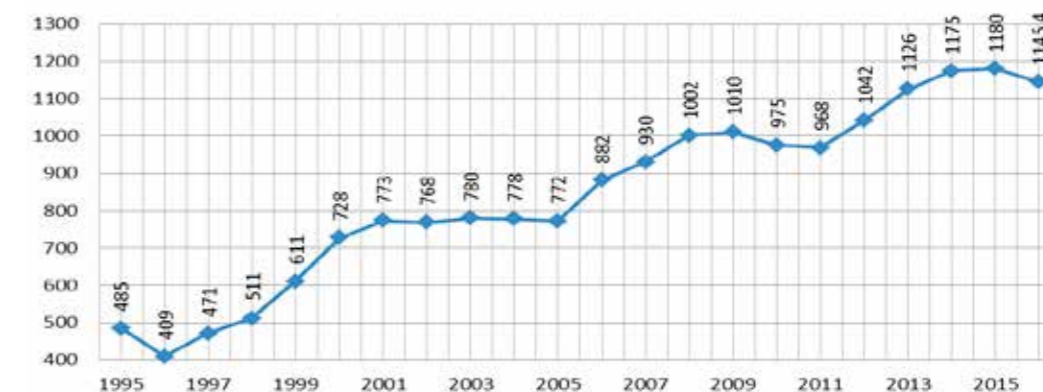
	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
DOB	508	307	815	28	305	79	459	498,1
SLOV. VAS	53	6	59	53	42	20	49	50,4
PUŠČAVA	13	3	16	4	9	3	8	11,1
IG	65	121	186	14	99	12	88	77,5
CELJE	62	66	128	10	81	7	50	54,7
KOPER	93	112	205	25	142	22	66	78,7
NOVA GORICA	12	49	61	7	55	0	13	12,8
LJUBLJANA	100	259	359	32	212	92	87	97,6
NOVO MESTO	19	99	118	20	115	11	12	18,5
ODP. ODD. IG	17	5	22	51	51	3	19	21,0
MARIBOR	130	299	429	21	288	40	122	122,9
MURSKA SOBOTA	24	34	58	24	60	7	15	19,4
MB ROGOZA	26	48	74	17	59	5	27	26,8
Skupaj	1121	1408	2529	306	1518	301	1015	1089,5

V tem letu je prestajalo zaporno kazen 2.529 obsojencev, kar je za 288 oseb manj kot prejšnje leto, pri čemer od leta 2014 prikazujemo v tej tabeli samo osebe, obsojene na klasični zapor, medtem ko so bile v prejšnjih letih v podatke o obsojencih vključene tudi osebe, ki so bile obsojene na kazen zavora ob koncu tedna – vikend zapor. Sedaj so podatki za vikend zapor prikazani ločeno, saj gre za dve različni kategoriji, od katerih vikend zapor sodi med alternativne oblike prestajanja kazni.

Med vsemi obsojenci, ki so v tem letu prestajali zaporno kazen, je bilo žensk 186, oziroma 7,3 %, ker je do sedaj najvišji delež.

Grafični prikaz gibanja povprečnega števila obsojencev prikazuje spodnji graf s podatki od leta 1995 dalje. Dobro je viden konstanten trend zviševanja števila, z nekaj začasnimi upadi.

Povprečno število obsojencev (vključeni tudi vsi obsojenci na vikend zapor in brez obsojenih na hišni zapor)

12

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu

13

			Število		
			Moški	Ženske	Skupaj
sprejeti	s prostosti	prišli sami	416	48	464
		privedeni	171	29	200
	iz pripora	241	18	259	
	iz ZPKZ ali PD	6		6	
	iz zavodov drugih držav	7	1	8	
	nastop iz hišnega zavora	430	25	455	
	izrek enotne kazni	220		220	
Premeščeni ali prerazporejeni			22	1	23
Vrnjeni iz bega			50	13	63
Vrnjeni po poteku prekinitve kazni			4		4
Popravljen IKZ			9		9
Prenos kazni iz druge države			3		3
Sprememba vikend zapor v zapor			1579	135	1714
Skupaj			1847	109	1956

V tabeli je tudi podatek o izrekih enotnih kazni (455) - obsojencem je sodišče dve ali več kazni zavora združilo v enotno kazen. Osebe so ob tem res že bile na prestajanju kazni, vendar nastop nove enotne kazni pomeni tudi ponovno prevrednotenje več dejavnikov in vsebine dela z obsojencem, še posebej, če je nova enotna kazen znatno višja od kazni, ki jo je oseba prestajala pred tem.

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu in predkaznovanosti

14

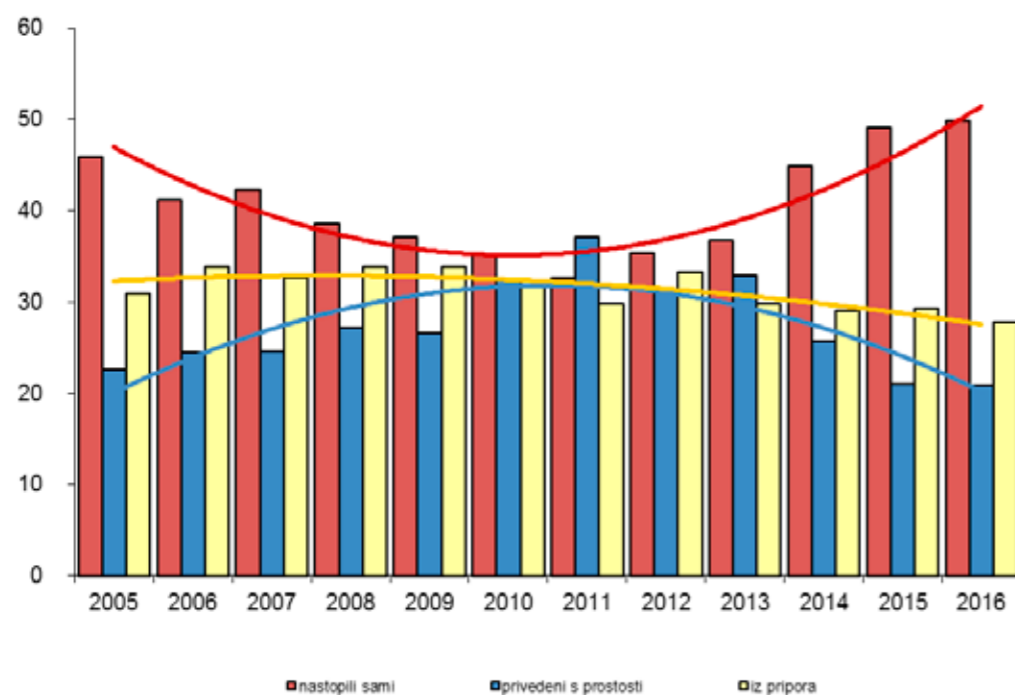
		Nastopili sami	Privedeni s prostosti	Priveden iz pripora	Drugo	Skupaj
Moški	Povratniki	194	48	98	482	822
	Prvič kaznovani	222	123	143	269	757
	Skupaj	416	171	241	751	1579
Ženske	Povratniki	14	7	4	22	47
	Prvič kaznovani	34	22	14	8	78
	Skupaj	48	29	18	40	135
Vsi	Povratniki	208	55	102	504	869
	Prvič kaznovani	256	145	157	287	845
	Skupaj	464	200	259	791	1714

Tabela prikazuje način nastopa zapora tudi po kriteriju predkaznovanosti. V skupnem številu je povratnikov okvirno polovica (50,7 %). Pri moških je ta odstotek nekoliko višji (52 %), pri ženskah pa precej nižji (35 %).

Metodologija povratništva v tej tabeli prikazuje kot povratnike tiste osebe, ki so kadar koli pred nastopom sedanje kazni že prestajale zaporno kazen.

Način nastopa kazni obsojencev v letih 2005 - 2015

15

V zadnjih letih je viden trend povečevanja števila obsojencev, ki nastopijo kazen sami in zmanjševanje števila obsojencev, ki so privedeni s prostosti. Morda je to tudi eden od pokazateljev za bolj pogumno odločanje za alternativne načine kaznovanja.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu

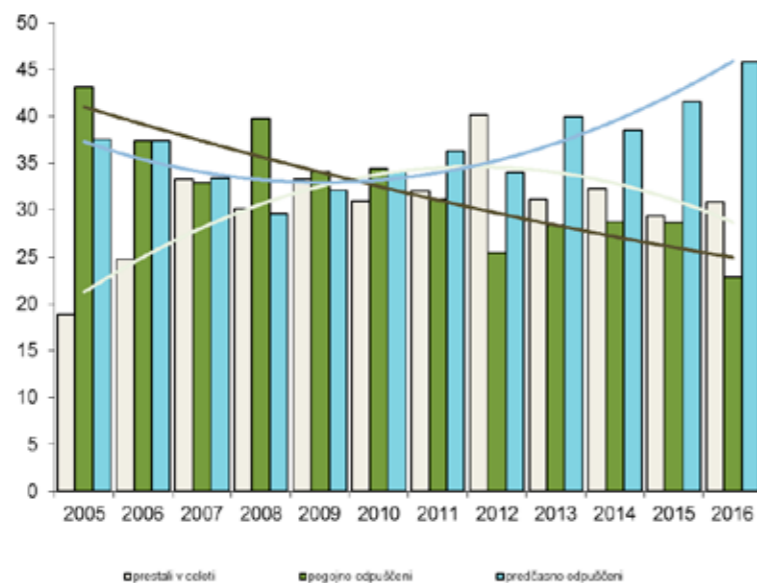
16

	Moški	Ženske	Skupaj	
odpuščeni	kazen prestal v celoti	274	21	295
	pogojno	215	4	219
	predčasno	395	43	438
	premeščen v druge države	5		5
	umrli	3		3
	nastop iz hišnega zapor	3	1	4
	izrek enotne kazni	422	25	447
	denarna kazen je plačana	9	1	10
	javna dela v humanitarnih org.	3		3
	nadomestitev kazni z opravo družbeno koristnih del	6	1	7
	odprava pripora	2		2
	popravljen IKZ	5		5
	ustavljeno izvrševanje kazni	7		7
zastaranje izvršitve	1		1	
premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	224		224	
prekinitev kazni	50	12	59	
beg	23		23	
nastop nove kazni	34		34	
odrejen hišni zapor	1		1	
razveljavitev sodbe	4		4	
sprememba iz zapor v vikend zapor	22	3	25	
Skupaj	1708	111	1819	

Grafični prikaz primerjave dinamike načina odpusta obsojencev v zadnjih letih (kazen prestali v celoti, pogojno odpuščeni in predčasno odpuščeni) nakazuje nekatere trende. Število predčasno odpuščenih oseb prikazuje trend naraščanja, število pogojno odpuščenih konstanten trend upadanja ter rahlo upadanje števila oseb, ki prestanejo kazen v celoti.

Struktura obsojencev po vrsti odpusta

17

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika¹

18

	Stanje 1.1.		na novo sprejeti		Skupaj	delež v %
	M	Ž	M	Ž		
čast in dobro ime	0	0	1	0	1	0,04
človečnost in mednarodno pravo	0	0	2	1	3	0,12
človekove pravice in svoboščine	5	1	18	1	25	0,99
človekovo zdravje	151	5	124	11	291	11,51
delovno razmerje in soc. varnost	6	0	12	2	20	0,79
denarna kazen - izvršba	0	0	23	2	25	0,99
gospodarstvo	69	6	70	5	150	5,93
javni red in mir	33	2	80	7	122	4,82
okolje, prostor, naravne dobrine	1	0	0	0	1	0,04
pravni promet	8	2	8	1	19	0,75
pravosodje	2	0	11	0	13	0,51
premoženje	499	37	713	78	1327	52,47
splošno varnost	4	0	8	0	12	0,47
spolno nedotakljivost	83	3	45	1	132	5,22
ur. dolžnost in javna pooblastila	4	0	2	0	6	0,24
varnost javnega prometa	21	1	20	0	42	1,66
zakonsko zvezo, družino in ml.	33	2	57	2	94	3,72
življenje in telo	132	6	53	4	195	7,71
ostalo	5	0	37	9	51	2,02
Skupaj	1056	65	1271	121	2529	

1 Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, šteje težje kaznivo dejanje.

Struktura kaznivih dejanj je podobna strukturi v preteklih letih. Prevladujejo premoženjski delikti, sledijo kazniva dejanja zoper človekovo zdravje, zoper življenje in telo ter zoper spolno nedotakljivost.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu

19

	Število					Delež vseh v %
	1.1.		sprejeti		skupaj	
	moški	ženske	moški	ženske		
do 1 meseca	2	0	70	11	83	3,3
več kot 1 do 3 mes.	6	2	72	16	96	3,8
več kot 3 do 6 mes.	61	6	181	19	267	10,6
več kot 6 mes. do 1 leta	123	9	245	20	397	15,7
več kot 1 do 2 leti	205	8	244	31	488	19,3
več kot 2 do 3 leta	130	11	164	8	313	12,4
več kot 3 do 5 let	193	16	156	7	372	14,7
več kot 5 do 10 let	206	10	116	8	340	13,4
več kot 10 do 15 let	67	2	22	1	92	3,6
več kot 15 do 20 let	41	1	10	0	52	2,1
več kot 20 do 30 let	7	0	5	0	12	0,5
30 let	15	0	2	0	17	0,7
Skupaj	1056	65	1287	121	2529	

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Struktura obsojencev po starosti in spolu

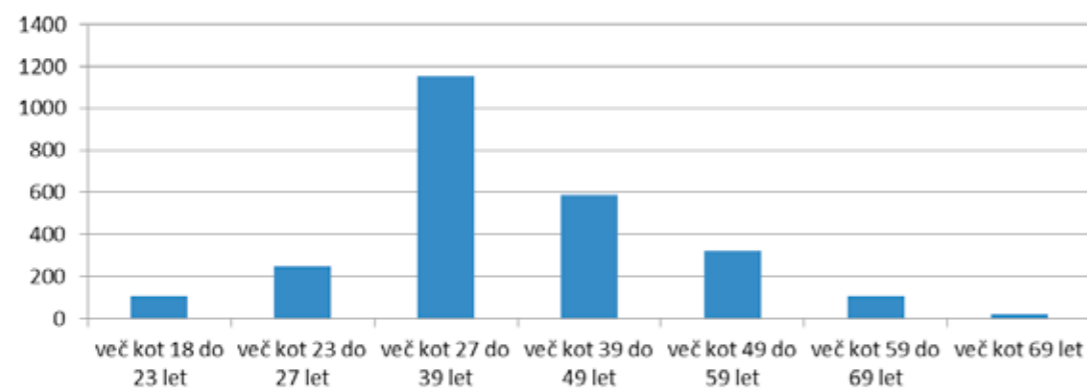
20

	Število				skupaj	Delež vseh v %
	1.1.		sprejeti			
	moški	ženske	moški	ženske		
več kot 18 do 23 let	39	2	66	1	108	4,3
več kot 23 do 27 let	99	4	134	9	246	9,7
več kot 27 do 39 let	473	22	608	47	1150	45,5
več kot 39 do 49 let	252	14	282	33	581	23,0
več kot 49 do 59 let	135	13	155	17	320	12,7
več kot 59 do 69 let	47	8	39	12	106	4,2
več kot 69 let	11	2	3	2	18	0,7
Skupaj	1056	65	1287	121	2529	

V primerjavi s prejšnjim letom ni bistvenih sprememb, nakazan je manjši delež starejših oseb.

Struktura obsojencev po starosti

21

2. 3. 7. Zapor ob koncu tedna – vikend zapor ter hišni zapor

Izrečene stranske kazni in varnostni ukrepi po spolu

22

		obsojenci	obsojenke	Skupaj
1.1.	Denarna kazen	94	7	101
	Obvezno psihiatrično zdr. v zdr. zavodu	2	0	2
	Obvezno zdravljenje alkoholiz.	1	0	1
	Obvezno zdravljenje narkomanov	3	0	3
	Odvzem predmetov	114	2	116
	Odvzem voznškega dovoljenja	9	1	10
	Prepoved vožnje vozil	19	0	19
	Skupaj	242	10	252
	sprejeti	Denarna kazen	74	6
Odvzem predmetov		35	7	42
Odvzem voznškega dovoljenja		8	0	8
Prepoved vožnje vozil		16	0	16
Skupaj		133	13	146
skupaj v letu	Denarna kazen	168	13	181
	Obvezno psihiatrično zdr. v zdr. zavodu	2	0	2
	Obvezno zdravljenje alkoholiz.	1	0	1
	Obvezno zdravljenje narkomanov	3	0	3
	Odvzem predmetov	149	9	158
	Odvzem voznškega dovoljenja	17	1	18
	Prepoved vožnje vozil	35	0	35
	Skupaj	375	23	398

V tem letu so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 398 stranskih kazni in varnostnih ukrepov, kar je za 15 manj kot v prejšnjem letu.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zopora po mednarodnih pogodbah in tiralicah

Prevzem v drugo državo iz Slovenije:

V tem letu smo premestili v tujino 5 obsojencev, in sicer državljane Romunije, Poljske, Hrvaške ter dva Italije. Vsi so bili premeščeni na podlagi prevzema izvršitve kazni v drugi državi.

Prevzem iz tujine v Slovenijo:

Iz tujine smo sprejeli 8 obsojencev, in sicer dva državljana BiH, po enega Romunije in R. Kosovo ter 4 slovenske državljane. Vsi so bili v Slovenijo privedeni na podlagi mednarodne tiralice.

2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor

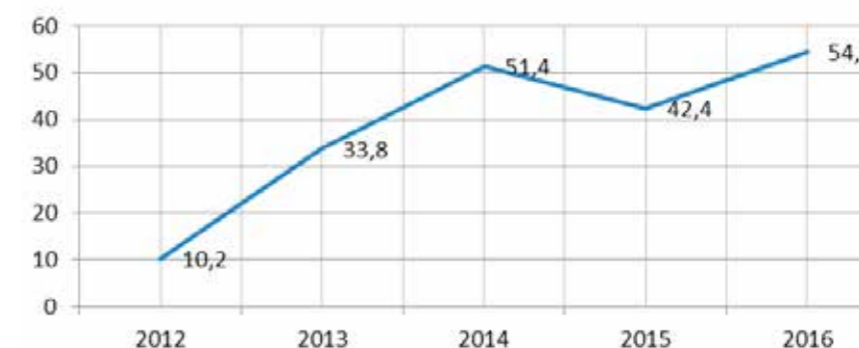
Gibanje števila obsojenih na zapor ob koncu tedna

23

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
DOB	0	9	9	2	2	9	0	0,4
SLOV. VAS	13	6	19	5	9	3	12	11,0
PUŠČAVA	6	1	7	4	1	0	10	7,6
IG	1	7	8	0	2	0	6	3,1
CELJE	0	1	1	0	0	0	1	0,4
KOPER	0	9	9	1	2	4	4	2,1
NOVA GORICA	5	3	8	0	6	0	2	2,2
LJUBLJANA	0	5	5	0	1	4	0	0,2
NOVO MESTO	0	3	3	0	2	0	1	0,2
ODP. ODD. IG	6	3	9	8	9	0	8	7,9
MARIBOR	0	10	10	2	3	6	3	2,5
MURSKA SOBOTA	1	2	3	0	3	0	0	0,9
MB ROGOZA	16	11	27	6	18	1	14	16,3
Skupaj	48	70	118	28	58	27	61	54,9

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Vikend zaporu"

24

Pri izvajanju zopora ob koncu tedna ugotavljamo, da se je povprečno število oseb glede na prejšnje leto občutno povečalo (iz 42 na skoraj 55). Nasprotno pri izvajanju hišnega zopora beležimo rahel upad, in sicer iz 7,4 v prejšnjem letu na 6,2 v tem letu.

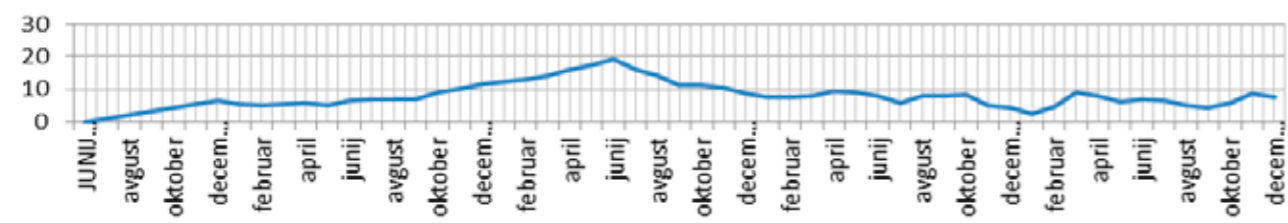
Gibanje števila hišnega zapora po zavodih

25

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
IG	1	9	10	0	8	0	2	2,2
KOPER	0	2	2	0	1	0	1	0,5
KP NOVA GORICA	0	2	2	0	2	0	0	0,8
LJUBLJANA	1	2	3	0	3	0	0	0,7
LJ ODP. ODD. IG	0	1	1	0	0	0	1	0,1
MARIBOR	1	4	5	0	4	0	1	1,6
MB MURSKA SOBOTA	0	2	2	0	1	0	1	0,3
Skupaj	3	22	25	0	19	0	6	6,2

Povprečno število oseb v hišnem zaporu od julija 2012 dalje

26

Zanimivo predstavitev izvrševanja kazni hišnega zapora predstavlja zgornja grafična predstavitev gibanja povprečnega števila oseb v hišnem zaporu od prvih nastopov v juliju 2012, do konca leta 2016. V letih 2012, 2013 in prvi polovici 2014 ugotavljamo naraščanje števila (največ junija 2014 – 19,3 osebe), potem pa se je trend obrnil navzdol in dosegel decembra 2015 najnižjo točko, povprečno 4,1 osebe. Trend v letu 2016 kaže na skromno enakomerno število.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Gibanje števila mladoletnikov po zavodih

27

O	1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
CELJE	3	2	5	0	4	0	1	2,9
Skupaj	3	2	5	0	4	0	1	2,9

V tem letu je bilo na prestajanju mladoletniškega zapora skupaj 5 mladoletnikov, pri čemer v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Trend nizkega števila mladoletnih obsojencev se nadaljuje že več let.

2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

Gibanje števila mladoletnikov v prevzgojnem domu

28

O	1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
PD RADEČE	19	23	42	14	20	12	25	19,3
Skupaj	19	23	42	14	20	12	25	19,3

Kazniva dejanja mladoletnikov v prevzgojnem domu po posameznih poglavjih kazenskega zakonika

29

	Število				Skupaj
	začetni datum		na novo sprejeti		
	M	Ž	M	Ž	
človekove pravice in svoboščine	0	0	1	0	1
človekovo zdravje	1	0	0	0	1
javni red in mir	0	0	4	0	4
premoženje	15	1	12	1	29
zakonsko zvezo, družino in ml.	2	0	5	0	7
Skupaj	18	1	22	1	42

Iz gornje tabele je razviden podatek, da je več kot polovica mladoletnikov storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje. Ostale vrste kaznivih dejanj so zastopane v manjšem obsegu.

Dolžina prestanegega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov iz prevzgojnega doma

30

Dolžina prestanegega ukrepa	Ponovni ukrep	Ustavitev	Pripor	pogojni odpust po 82. čl. KZ	Nadzor CSD	SKUPAJ
6 mesecev do 1 leta	5	1	1	0		7
1 do 2 leti	1	5		1	1	8
2 do 3 leta		2		0		2
3 leta		3		0		3
SKUPAJ	6	11	1	1	1	20

2. 6. PRIPORNIKI

2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V tem letu je bilo v zavodih priprtih 861 oseb, kar je za 78 oseb manj kot v prejšnjem letu. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšalo iz 220 na 209,6 osebe.

Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih

31

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	stanje 31.12.	Povprečno število
IG	12	43	55	0	43	1	11	12,0
CELJE	34	60	94	29	85	2	36	30,3
KOPER	17	94	111	6	78	5	34	26,7
KP NOVA GORICA	4	18	22	4	14	4	8	7,3
LJUBLJANA	70	244	314	7	213	24	84	72,8
LJ NOVO MESTO	18	85	103	2	78	13	14	19,3
MARIBOR	40	79	119	0	91	0	28	30,2
MB MURSKA SOBOTA	7	36	43	2	28	1	6	10,9
Skupaj	202	659	861	50	640	50	221	209,6

Število in struktura sodno pridržanih oseb

32

	Pridržani		Odpuščeni na prostost		Odrejen pripor	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž
IG	0	6	0	1	0	4
CELJE	58	4	19	2	39	2
KOPER	19	0	3	0	16	0
KP NOVA GORICA	10	0	1	0	9	0
LJUBLJANA	37	0	2	0	35	0
LJ NOVO MESTO	19	0	3	0	16	0
MARIBOR	22	0	0	0	22	0
Skupaj	165	10	28	4	137	6

Podrobna predstavitev po spolu in mladoletnih pripornikih:

33

	1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj				Priliv			Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povprečno število			SKUPAJ
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	SK	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	
IG	0	12	0	0	43	0	0	55	0	55	0	0	0	0	43	0	0	1	0	0	11	0	0,0	12,0	0,0	110,0
CELJE	26	7	1	51	7	2	77	14	3	94	28	1	0	71	12	2	2	0	0	32	3	1	26,6	3,1	0,6	30,3
KOPER	17	0	0	94	0	0	111	0	0	111	6	0	0	78	0	0	5	0	0	34	0	0	26,7	0,0	0,0	26,7
KP NOVA GORICA	4	0	0	18	0	0	22	0	0	22	4	0	0	14	0	0	4	0	0	8	0	0	7,3	0,0	0,0	7,3
LJUBLJANA	69	0	1	240	0	4	309	0	5	314	7	0	0	208	0	5	24	0	0	84	0	0	72,3	0,0	0,5	628,0
LJ NOVO MESTO	16	0	2	83	0	2	99	0	4	103	2	0	0	74	0	4	13	0	0	14	0	0	18,7	0,0	0,5	19,3
MARIBOR	40	0	0	78	0	1	118	0	1	119	0	0	0	90	0	1	0	0	0	28	0	0	30,1	0,0	0,1	30,2
MB MURSKA S.	7	0	0	35	0	1	42	0	1	43	2	0	0	37	0	1	1	0	0	6	0	0	10,9	0,0	0,1	10,9
Skupaj	179	19	4	599	50	10	778	69	14	861	49	1	0	572	55	13	49	1	0	206	14	1	192,7	15,1	1,8	209,6

V zavodih je bilo v tem letu sodno pridržanih 175 oseb, kar je skoraj identično kot prejšnje leto (178).

Priliv in odliv iz pripora

34

		M	Ž	ML	Skupaj
stanje 1.1.	–	179	19	4	202
priliv	sprejeti	427	40	7	474
	premeščeni iz drugega zavoda	49	1	0	50
	drugo	171	10	3	184
odliv	odpuščeni na prostost	6	1	0	7
	premeščeni v hišni pripor	27	1	0	28
	premeščeni v hišni zapor	1	0	0	1
	nastopili kazen	0	0	1	1
	premeščeni v drug zavod	49	1	0	50
	drugo	538	53	12	603
stanje 31.12.	–	206	14	1	221

Kako se je število pripornikov gibalo od leta 1995 dalje prikazuje spodnji graf. Število pripornikov je v upadu od leta 2010 dalje.

Povprečno število priprtih (brez hišnega pripora)

35

2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Število tujcev med zaprtimi osebami

36

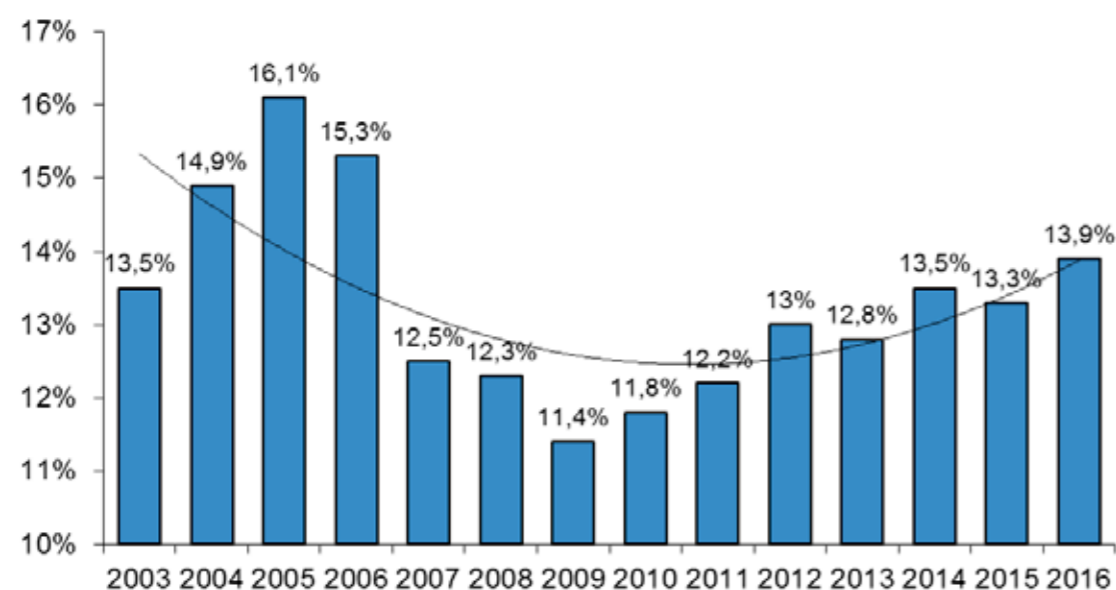
	Število			Delež v %	
	obsojenci, mladoletniki	Priporniki	SKUPAJ	obsojenci, mladoletniki	Priporniki
DOB	68	0	68	32	0
DOB SLOV. VAS	1	0	1	0	0
IG	10	19	29	5	6
CELJE	15	35	50	7	11
KOPER	33	55	88	16	18
KP NOVA GORICA	4	6	10	2	2
LJUBLJANA	37	86	123	18	28
LJ NOVO MESTO	8	60	68	4	19
LJ ODP. ODD. IG	4	0	4	2	0
MARIBOR	26	35	61	12	11
MB MURSKA SOBOTA	3	16	19	1	5
MB ROGOZA	1	0	1	0	0
Skupaj	210	312	522		

V tem letu je bilo med zaprtimi osebami 522 tujcev. Med njimi so bili v večjem delu priporniki (312). Največ tujcev je bilo v zavodu Ljubljana, veliko jih je bilo tudi v Kopru, na Dobu ter v Novem mestu. V primerjavi s prejšnjim letom se je število zaprtih tujcev nominalno rahlo zmanjšalo (548 v 2015). Če pogledamo delež v primerjavi z vsemi zaprtimi, se je ta dvignil iz 13,3 % na 13,9 %.

Enega tujca smo imeli tudi na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna.

Delež tujcev v zadnjih letih

37

Struktura tujcev med obsojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah

38

	1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj			VSI	Delež v %
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML		
Afganistan	1	0	0	1	0	0	2	0	0	2	1,0
Albanija	3	0	0	4	0	0	7	0	0	7	3,4
Bolgarija	2	0	0	4	0	0	6	0	0	6	3,0
Bosna in Hercegovina	27	1	1	27	2	1	54	3	2	59	29,1
Češka	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0,5
Črna Gora	4	1	0	5	0	0	9	1	0	10	4,9
Hrvaška	11	0	0	11	1	0	22	1	0	23	11,3
Irak	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0,5
Italija	4	0	0	1	0	0	5	0	0	5	2,5
Kitajska	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0,5
Madžarska	0	0	0	3	1	0	3	1	0	4	2,0
Makedonija	3	0	0	4	0	0	7	0	0	7	3,4
Neurejeno državljanstvo ali neznana država	1	1	0	0	0	0	1	1	0	2	1,0
Nizozemska	0	0	0	4	0	0	4	0	0	4	2,0
Pakistan	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0,5
Poljska	2	0	0	0	0	0	2	0	0	2	1,0
Republika Kosovo	5	0	0	7	0	0	12	0	0	12	5,9
Romunija	3	0	0	3	0	0	6	0	0	6	3,0
Senegal	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0,5
Sirija	0	0	0	5	0	0	5	0	0	5	2,5
Slovaška	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0,5
Somalija	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0,5
Srbija	11	1	0	24	1	0	35	2	0	37	18,2
Turčija	0	0	0	2	0	0	2	0	0	2	1,0
Ukrajina	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0,5
ZDA	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0,5
Zvezna republika Jugoslavija	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0,5
Skupaj	80	4	1	111	6	1	191	10	2	203	

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3.1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3.1.1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji penološke stroke. Usmerjeno je v sodelovanje z zunanjim okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov kot so: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavniki pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi po posameznih strokovnih področjih (vodje vzgojnih služb, pedagogi, socialni delavci, strokovni delavci za obravnavo odvisnosti, zdravstveni delavci in psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe pri Generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitev v oddelek (režim), vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih skupin in velikih skupin (sestanki domske oz. oddelčne skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije, itd. Male skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki domskih skupnosti so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji sestanka domske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje uveljavljenih strokovnih metod dela, posebno pozornost

smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnavi odvisnih od prepovedanih substanc in alkohola, preprečevanju samomorov in samopoškodb, obravnavi storilcev spolnih deliktov in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in povezovanju z zunanjimi organizacijami. Mesečno so potekale supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi spolnih delinkventov, supervizije socialnih delavcev, pedagogov in supervizije za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti.

Na podlagi strokovnih smernic na področju obravnave s storilci nasilja, ki jih je v letu 2015 pripravila delovna skupina strokovnih delavcev zavodov za prestajanje kazni zapora skupaj z Generalnim uradom in Društvom za nenasilno komunikacijo, je bil pripravljen program, ki je v letu 2016 stopil v veljavo.

Pregledali in ažurirali smo smernice izvajanja socialnega dela v zavodih za prestajanje kazni zapora in sodelovanje s centri za socialno delo.

Tudi v letu 2016 smo izvedli strokovni posvet, ki je potekal na temo varnostne kulture z naslovom »Varnostna kultura - dobro delam, če se počutim varnega«. Posvet je bil organiziran v obliki delavnic, kjer so bile obravnavane vsebine s področja medsebojnega zaupanja, zanesljivosti in lojalnosti.

3.1.2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje osebnega načrta in varnostni vidik.

Od 1.191 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2016, jih je 4,03 % prestajalo vikend zapor, 66,66 % jih je prestajalo kazen v zaprtem režimu, 21,83 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 7,47 % v odprti režim.

Dan odprtih vrat v PD Radeče vedno privabi veliko obiskovalcev

Razporeditev obsojenih oseb in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2016

39

Zavod	Vikend zapor	Odperti	Polodprti	Zaprti	Skupaj
OBSOJENCI					
Dob				508	508
Slovenska vas	13		53		66
OO Puščava	6	13			19
Celje		5	25	32	62
Koper		6	36	51	93
Nova Gorica	5	5	5	2	17
Ljubljana			24	76	100
Novo mesto		1	11	7	19
OO Ig	6	17			23
Maribor			55	75	130
Murska Sobota	1	2	12	9	24
OO Rogoza	16	26			42
Skupaj	47	75	221	760	1103
OBSOJENKE					
Ig	1	12	22	31	66
Skupaj	1	12	22	31	66
MLADOLETNIKI					
Celje			3		3
Radeče		2	14	3	19
Skupaj	0	2	17	3	22
Skupaj	48	89	260	794	1191
Delež	4,03 %	7,47 %	21,83 %	66,66 %	

Od 1.295 na novo sprejetih obsojenih oseb v oddelke jih je bilo po zaključeni sprejemni fazi 8,72 % razporejenih na odprte oddelke, 27,25 % na polodprte oddelke in 64,01 % na zaprte oddelke.

V prostore s strožjim režimom (98.a člen ZIKS-1) je bilo v letu 2016 nameščenih 109 obsojencev oz. 3,5 % manj kot v letu poprej. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (66), ker so se čutili ogrožene oz. so jim grozili (36) ali so bili izrazito begosumni (7).

Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom po zavodih v letu 2016

40

Zavod	Begosumnost	Motenje drugih	Ogroženost	Skupaj
Dob	6	50	21	77
Celje	1	2	4	7
Koper		1		1
Ljubljana			2	2
Maribor		11	9	20
Ig		2		2
Skupaj	7	66	36	109

195. člen zakona določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2016 je bilo 14 mladoletnikov (od tega je bil en mladoletnik nameščen dvakrat) začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino, in sicer sedem iz razlogov begosumnosti in 7 iz razlogov, ker so s svojim vedenjem motili druge.

3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora v skladu s 86. členom Kazenskega zakonika

V skladu s 3. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika (KZ-1B) v zvezi z 12. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je zapor ob koncu tedna v letu 2016 prestajalo 70 na novo sprejetih obsojencev, oziroma 118 vseh obsojencev. Na dan 1. 1. 2016 je vikend kazen prestajalo 48 obsojencev, na dan 31. 12. 2016 je vikend kazen prestajalo 61 obsojencev, od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016 pa je vikend kazen prestajalo 132 obsojencev. Obsojencem je bila vikend kazen odobrena iz razloga ohranjanja zaposlitve med prestajanjem ter posledično ohranjanje osnovne materialne eksistence in socialne varnosti, ali nadaljevanje začetega izobraževanja. Kazen vikend zapora so v glavnem prestajali na odprtih oddelkih ali v regionalnih zavodih. Proste dneve (konec tedna, praznike, dopust) so preživljali v zavodu.

V skladu z 2. odstavkom 12. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij je v času prestajanja kazni zapora 31 obsojencev zaprosilo, da se izvrševanje kazni zapora izvrši v obliki vikend zapora. Po predhodnem mnenju direktorjev zavodov za prestajanje kazni zapora je sodišče tovrstnim predlogom ugodilo v 27 primerih.

V letu 2016 je bilo zabeleženih 5 zlorab prestajanja zapora ob koncu tedna (nedokazovanje abstinence na urinskih testih oz. kršitev dogovora o vzdrževanju abstinence, sum storitve kaznivega dejanja).

Skladno s 4. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika v zvezi z 12.a členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je pristojno sodišče nadomestilo izvrševanje kazni zapora s hišnim zaporom za 25 obsojencev.

Skladno s 7. odstavkom 86. člena Kazenskega zakonika v zvezi s 13. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, je pristojno sodišče nadomestilo izvrševanje kazni zapora z izvrševanjem dela v splošno korist za 14 obsojencev.

V primerjavi z letom 2015 se je število prestajanj zapora ob koncu tedna in nadomestne kazni dela v splošno korist malenkostno povečalo, medtem ko se je število primerov hišnega zapora nekoliko zmanjšalo.

Zavodi za prestajanje kazni zapora se pri izvrševanju kazenske sankcije zapora ob koncu tedna soočajo predvsem s težavo nadzorov pri obsojencih, ki so samozaposleni, pri obsojencih, ki samostojno opravljajo kmetijsko dejavnost in pri obsojencih, ki svoje delo opravljajo v tujini pri tujem delodajalcu. V zadnjem letu zavodi ugotavljajo, da je zapor ob koncu tedna omogočen nekaterim obsojencem, ki ne ustrezajo kriteriju osebnostne urejenosti (nekateri imajo več odprtih kazenskih postopkov, se izogibajo udeležbi na sodiščih), zato posledično prihaja do zlorab.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2016 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v različne izobraževalne programe.

URSIKS je v drugi polovici leta 2016 pričel z izvajanjem evropskega projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, ki se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020. Vrednost celotnega projekta znaša 980.000 EUR. Naložbo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada, v vrednosti 784.000 EUR (80 %) in Republika Slovenija v vrednosti 196.000 EUR (20 %). Namen projekta je uvedba in izvedba različnih programov za obravnavo zaprtih oseb s ciljem, da se zaprte osebe usposobi za življenje na prostosti s pridobivanjem delovnih kompetenc in hkrati z odpravo tveganj, ki pogojujejo ponavljanje kaznivih dejanj. V okviru projekta se izvajajo izobraževalni programi (srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehnično izobraževanje), usposabljanja za delo (programi s certificiranjem za pridobitev različnih nacionalno poklicnih kvalifikacij - NPK) in delovne terapije. V 2017 bomo pričeli tudi z izvajanjem svetovanja, kot pomoč zaprtim osebam. V projekt so bili vključeni obsojenci na vseh lokacijah ZPKZ (Dob, Ig, Ljubljana, Maribor, Celje, Koper) in varovanci iz PD Radeče. Izobraževalni programi so se izvajali samo na lokaciji ZPKZ Dob, kjer se prestajajo daljše kazni zapora in ZPMZKZ Celje, kjer prestajajo kazen zapora tudi mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor. Obsojenci so se lahko v izobraževalne programe vključili kadarkoli med šolskim letom. V okviru projekta obsojencem omogočamo, da brezplačno med prestajanjem kazni zapora pridobijo formalno izobrazbo za različne stopnje šolske izobrazbe ter znanja, spretnosti in veščine za poklice, ki omogočajo zaposlitev in s tem, po prestani kazni, osebno eksistenco brez socialne pomoči.

3. 2. 1. Izobrazbena struktura

41

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov na dan 1. 1. 2016 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	23	2	1	26	26	5	1	32	58
nedokončana OŠ	116	7	6	123	131	25	5	156	279
OŠ	259	12	0	271	320	31	2	352	623
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	78	18	10	92	129	21	17	150	242
nižja poklicna šola	49	0	5	49	99	1	0	100	149
srednja poklicna šola	331	17	0	348	272	23	0	295	643
srednja strok. šola ali gimnazija	196	5	0	201	146	3	0	149	350
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	3	3	0	6	4	7	0	11	17
višja šola	16	0	0	16	11	2	0	13	29
visoka šola oz. fakulteta	33	3	0	36	20	4	0	24	60
SKUPAJ	1104	67	22	1174	1158	122	25	1282	2450

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v letu 2016 jih je imelo 792 (32,3 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 623 (25,4 %) osnovno šolo, 350 (14,2 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 89 (3,6 %) jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto. Takih, ki so imeli nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo, je bilo 242 (9,9 %) in 17 (0,7 %) takih, ki so imeli nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto. Brez šolske izobrazbe

jih je bilo 337 (13,8 %), med njimi 58 (2,3 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov vključenih v izobraževanje

42

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne zna pisati, brati, računati	16	0	1	17	11	0	1	12	29
nedokončana OŠ	42	0	6	42	40	0	5	40	82
OŠ	36	0	0	36	34	0	1	34	70
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	45	5	10	92	36	5	17	41	133
nižja poklicna šola	11	0	5	11	4	0	0	4	15
srednja poklicna šola	42	0	0	42	17	0	0	17	59
srednja strok. šola ali gimnazija	30	0	0	30	14	0	0	14	44
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	1	2	0	3	2	2	0	4	7
višja šola	0	0	0	0	2	0	0	2	2
visoka šola oz. fakulteta	4	0	0	4	4	0	0	4	8
SKUPAJ	227	7	22	277	164	7	24	172	449

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov, ki so se v letu 2016 vključili v izobraževanje, jih je imelo 74 (16,5 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 70 (15,6 %) osnovno šolo, 44 (9,8 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 10 (2,2 %) jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto. Z nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo jih je bilo 133 (29,6 %) ter 7 (1,6 %) takih, ki so imeli nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto. Brez šolske izobrazbe jih je bilo 111 (24,7 %), med njimi 29 (6,5 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Spričevala o poklicni usposobljenosti prejmejo obsojenci od zunanje institucije

3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2016 vključevali obsojenci, obsojenke in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov po spolu v letu 2016

43

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	29	0	9	31	14	0	1	3	0	3	12	0	3
osnovna šola	70	0	5	70	39	0	2	6	0	0	25	0	3
nižja poklicna šola	31	1	20	32	9	0	6	6	0	5	16	1	9
srednja poklicna šola	138	5	11	145	86	1	7	16	0	0	37	3	4
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	126	0	1	126	46	0	0	43	0	1	37	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	46	0	0	46	18	0	0	2	0	0	26	0	0
višja šola	6	0	0	6	1	0	0	0	0	0	5	0	0
visoka šola oz. fakulteta	13	2	0	15	4	1	0	2	0	0	7	1	0
SKUPAJ	459	8	46	471	217	2	16	78	0	9	165	5	23

V letu 2016 je bilo v izobraževanje vključenih 18,3 % vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov. Predčasno je z izobraževanjem prekinilo 217 obsojencev, 2 obsojenki in 16 mladoletnikov. Nimamo natančnih podatkov o tem, ali zaradi izteka kazni oz. izteka vzgojnega ukrepa ter ali so s šolanjem nadaljevali. Od pogostejših razlogov za prekinitev je tudi pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo program srednje poklicne šole.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2016

44

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	29	0	9	31	0	0	0	0
osnovna šola	66	0	5	66	3	0	0	3
nižja poklicna šola	23	1	20	24	8	0	0	8
srednja poklicna šola	131	1	9	132	7	4	2	13
poklic. tečaj, mojst., del. izpit	126	0	1	126	22	0	0	22
srednja strok. šola, gimnazija	42	0	0	42	4	0	0	4
višja šola	1	0	0	1	5	0	0	5
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	13	2	0	15
SKUPAJ	418	2	44	422	62	6	2	70

A/ Oblike izobraževanj v zavodu (formalne in neformalne)

Izmed vseh obsojencev, vključenih v izobraževanje v zavodih, jih je v letu 2016 kar 89,6 % obiskovalo programe formalnega izobraževanja. Zaprte osebe so obiskovale programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (220), POO Slovenska vas (15), OO Puščava (2), Celje (40), Koper (15), Ljubljana (7), Oddelek Novo mesto (79), OO Rogoza (2) ter v Prevezgojnem domu Radeče (42).

V zavodu Dob je osnovno šolo za odrasle in učno pomoč izvajal Center za izobraževanje in kulturo (CIK) Trebnje. Predavanj osnovne šole se je udeleževalo 32 obsojencev, od tega je bilo 7 obsojencev vključenih v opismenjevanje (1.–4. razred). Programe srednje poklicnega izobraževanja, srednje strokovnega izobraževanja in poklicno tehničnega je izvajal javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana (CILJ). V programu Gastronomske in hotelske storitve se je predavanj udeleževalo 110 obsojencev, 14 jih je uspešno zaključilo program; iz POO Slovenska vas se je predavanj udeleževalo 6 obsojencev, 2 sta uspešno zaključila program; iz OO Puščava sta se predavanj udeleževala 2 obsojenca. V šolskem letu 2016/2017 so se pričeli izvajati nekateri novi programi – Pek (3 obsojenci), Gastronomija in turizem (11 obsojencev) in Logistični tehnik (6 obsojencev). V programu Gastronomija se je predavanj udeleževalo 21 obsojencev, iz POO Slovenska vas 4 obsojenci, en je uspešno zaključil program. V sklopu projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« je Razvojna agencija Kozjansko, OE Ljudska univerza Šentjur izvajala program NPK Viličarist (vključenih 11 obsojencev, 10 jih je uspešno opravilo usposabljanje in certificiranje), CIK Trebnje pa je izvajal program NPK Čistilec (vključenih 10 obsojencev, 9 jih je uspešno opravilo usposabljanje in certificiranje - med njimi 4 iz POO Slovenska vas).

CIK Trebnje je v mesecu decembru pričel z izvajanjem tečaja Računalniška pismenost za odrasle. Tečaj je namenjen spodbujanju računalniške pismenosti starejših. V tečaj, ki še poteka, je bilo vključenih 15 obsojencev. Iz POO Slovenska vas je bil vključen 1 obsojenec. V obdobju od 2. 2. 2016 do 4. 3. 2016 je potekal individualni tečaj slovenskega jezika v trajanju 30 ur, katerega je obiskoval en obsojenec.

V zavodu Celje so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvedli program NPK Pomočnik kuharja (uspešno zaključilo 7 obsojencev) in NPK Hišnik (uspešno zaključila 2 obsojenca). V Zavodu se je izvajal tudi program srednje poklicnega izobraževanja trgovec, v katerega je vpisan en obsojenec. V zavodskih delavnicah in kuhinji omogočajo posameznim obsojencem, ki se izobražujejo v gostinskih, kovinarskih in mizarskih poklicnih programih zunaj zavoda, opravljanje zahtevanega praktičnega pouka.

V zavodu Koper sta bila preko dopisne oblike izobraževanja v formalni izobraževalni program vključena 2 obsojenca (en na Visoki šoli za poslovne vede B2, Ljubljana, en na Ljudski univerzi Nova Gorica, smer trgovec). Eden je bil vpisan na Srednji šoli za gostinstvo in turizem, Ljubljana, eden se je začel pripravljati na maturitetni tečaj na Gimnaziji Piran, pet obsojencev je bilo vključenih v izobraževanje preko Ljudske univerze Koper (zaključevanje osnovne šole). V sodelovanju z Ljudsko univerzo Koper so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvedli program NPK pomočnik kuharja (vključenih 8 obsojencev, ki so uspešno opravili usposabljanje in certificiranje) in delovno terapijo (10 obsojencev).

V zavodu Ljubljana je bil izveden program NPK Pomočnik kuharja, ki ga je izvajal CPI Cene Štupar. V Oddelku Novo mesto je do junija 2016 potekal program osnovne šole za odrasle, ki ga je izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto. Skozi celotno leto 2016 je potekal izobraževalni program »Vseživljenjskega učenja«, ki ga je prav tako izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto. Na OO Ig sta se dva obsojenca posluževala možnosti učenja tujih jezikov preko interneta.

V zavodu Maribor so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvedli dva programa NPK - Viličarist (program je uspešno opravilo 10 obsojencev) in Izdelovalec spletnih strani (program še poteka). V okviru Društva Kairos je potekal brezplačni tečaj iz tujega jezika (komunikacija v angleškem jeziku, komunikacija v španščini). Na OO Rogoza sta se 2 obsojenca vključila v program NPK Izdelovalec spletnih strani v okviru Andragoškega zavoda Maribor (izvajalo se je na zaprtem oddelku ZPKZ Maribor).

V zavodu Ig so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« pričeli z izvajanjem programa NPK Čistilka (7 obsojenk) ter izvedli dva sklopa delovne terapije (prvi sklop je uspešno opravilo 9 obsojenk, drugi sklop pa 8 obsojenk).

V Prevezgojnem domu Radeče so imeli mladoletniki možnost vključitve v različne formalne izobraževalne programe (obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih - ličar, kovinar, mizar, zidar, trgovec, inštalater strojnih instalacij, natak, avtoserviser, slikopleskar, gradbinec, bolničar-negovalec, gastronom-hotelir, gastronomsko turistični tehnik, pomočnik v biotehničnih procesih, mehatronik operater, električar, ekonomski tehnik, osnovna šola za odrasle, NPK pomočnik kuharja). Nižje poklicno izobraževanje je potekalo kot redna oblika izobraževanja, pri srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju je bil praktični pouk v delu realiziran v lastnih učnih delavnicah ali na matični šoli. Izvajale so se številne oblike neformalnega izobraževanja (mizarska, kovinarska, pleskarsko-ličarska, elektro in avtoličarska delavnica, kuhinja, urejanje okolja, tečaj varilstva). Delovno usposabljanje se je izvajalo v kombinaciji s programi osnovne šole, internih tečajev, priprav na NPK, opismenjevanja ter v kombinaciji s poklicnim oz. strokovnim izobraževanjem.

B/ Oblike izobraževanj izven zavoda (formalne in neformalne)

V zavodu Dob sta bila dva obsojenca vpisana v redni študij na Teološki fakulteti v Ljubljani, en obsojenec je bil vpisan v program višje strokovne šole Logistični inženir, ki ga je izvajal B&B izobraževanje in usposabljanje d.o.o., en obsojenec je bil vpisan v program višje strokovne šole Ekonomist, ki ga je izvajal ERUDIO izobraževalni center, en obsojenec je bil vpisan v maturitetni tečaj, ki ga izvaja CDI Univerzum, en obsojenec je bil vpisan v program srednje strokovnega izobraževanja Kmetijsko – podjetniški tehnik, ki ga izvaja Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija. Na POO Slovenska vas sta bila dva obsojenca vpisana v redni študij prava na Evropski pravni fakulteti v Novi Gorici, en obsojenec je bil vpisan v redni dodiplomski študij na Teološki fakulteti v Ljubljani, en obsojenec je zaključil podiplomski študij, program Računalništvo in informacijske tehnologije na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko in nadaljuje na doktorskem študiju, en obsojenec je bil vpisan v program višje strokovne šole Varstvo okolja in komunala, ki ga izvaja Šolski center Novo mesto. Na OO Puščava je bil en obsojenec vpisan v doktorski študij na Fakulteti za državne in evropske študije.

V zavodu Celje so imeli obsojenci možnost vključitve v redno šolo in dnevno obiskovanje pouka, programe izobraževanja ob delu z obiskovanjem predavanj in samoizobraževanje z izpiti s pomočjo konzultacij na šolah. Zavod ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami, kjer se najpogosteje izobražujejo njihovi obsojenci: Ljudska univerza Celje, Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje, Poslovno-komercialna šola Celje, Šolski center Celje in Srednja ekonomska šola Celje. V letu 2016 se je en obsojenec izobraževal tudi na Gea College v Ljubljani in en obsojenec na Višji strokovni šoli Grm Novo mesto.

V zavodu Koper sta se formalno izven zavoda izobraževala dva obsojenca. Na področju neformalnega izobraževanja so v okviru tedna knjige skupini sedmih obsojencev omogočili krajši ogled mesta Koper, v sklopu katerega jim je direktorica knjigarne Libris predstavila delo v knjigarni in antikvariatu, ogledali so si tudi krajšo predstavo prevajalca in komika Boštjana Gorenca Pižame. V Oddelku Nova Gorica se je v izobraževanje izven zavoda vključil en obsojenec, ki je obiskoval poklicno šolo - smer trgovec. Program Trening socialnih veščin preko Društva za nenasilno komunikacijo so zunaj zavoda obiskovali 4 obsojenci.

V Oddelku Novo mesto je tekom celega leta potekalo računalniško opismenjevanje v Središču za samostojno učenje na Razvojno izobraževalnem centru v Novem mestu. Obsojenci so se udeležili tudi potopisnih predavanj v Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu, regijskega festivala z naslovom Znanje aktivira te in dogodka Parade učenja, prav tako na Razvojno izobraževalnem centru v Novem mestu.

V zavodu Maribor sta dva obsojenca obiskovala osnovno šolo na Andragoškem zavodu Maribor, na Šolskem centru Ptuj je en obsojenec obiskoval srednje strokovno izobraževanje, en pa poklicno izobraževanje. V

Oddelku Murska Sobota je bil en obsojenec vključen v osnovno šolo za odrasle in en v srednjo poklicno šolo. Na OO Rogoza je en obsojenec (status akademskega slikarja) nadaljeval z doktorskim študijem na Metropolitan University v Beogradu, ki ga je v oktobru 2016 uspešno zaključil in doktoriral.

V zavodu Ig je bilo šest obsojenk vključenih v formalni izobraževalni program izven zavoda - ena je bila vpisana na Fakulteto za upravo, ena na Filozofsko fakulteto (francistika z romanistiko), ena v program izobraževanja odraslih v ustanovi Cene Štupar (bolničar – negovalec), tri so bile vpisane na CDI Univerzum (pomočnica vzgojitelja, logistični tehnik in program priprave na splošno maturo).

C/ Viri financiranja izobraževanja

Za obsojence v vseh zavodih, ki so bili vključeni v program osnovne šole, je bilo le-to brezplačno, saj je sredstva zagotavljala Republika Slovenija. Prav tako je bilo izobraževanje brezplačno za vse obsojence, ki so se izobraževali v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«. V primerih, ko so bili obsojenci vključeni v izobraževalne programe izven zavoda, so bili le-ti samoplačniki, oziroma so jim pri tem pomagali svojci.

V zavodu Dob, POO Slovenska vas in OO Puščava je srednje poklicno in poklicno tehnično izobraževanje do meseca julija 2016 financiral zavod, obsojenci pa so izobraževanje sofinancirali - poravnali so stroške vpisnine v višini 50 evrov, stroške izrednih izpitov v višini 10 evrov, sofinancirali so tudi izvedbo zaključnih izpitov in poklicne mature v višini 50 odstotkov vrednosti. Od meseca julija dalje so imeli obsojenci, ki so se izobraževali v zavodu v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, izobraževanje brezplačno. Obsojenci so krili le stroške popravnih izpitov. Tečaj računalniška pismenost za odrasle je bil sofinanciran s strani Evropskega socialnega sklada ter Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in je bil za obsojence brezplačen. Individualni tečaj slovenščine je bil financiran s strani Generalnega urada in je bil za obsojenca brezplačen. V Oddelku Novo mesto je finančna sredstva za izobraževanje obsojencev zagotovil Razvojno izobraževalni center Novo mesto, ki je sredstva pridobil na javnih razpisih. V ženskem zaporu Ig je bila v treh primerih plačnik izobraževanja organizacija CDI Univerzum v okviru projekta Competent to do. Za mladoletnike v Prevezgojnem domu Radeče je bilo izobraževanje brezplačno, za udeležbo so bili nagrajeni. Sredstva sta zagotavljala prevzgojni dom in javni gospodarski zavod.

D/ Motiviranje obsojencev za izobraževanje

Izobraževanje je eden od pomembnih dejavnikov rehabilitacije in normalizacije zaprtih oseb, zato so vsi obsojenci seznanjeni z možnostjo izobraževanja v času prestajanja kazni zapora že v fazi sprejema. Svetovalci oz. pedagogi obsojenca na podlagi že pridobljene izobrazbe in izkušenj usmerjajo v različne oblike izobraževanj že na samih uvodnih razgovorih in tudi v času prestajanja kazni zapora (motivacijski razgovori), prav tako so obsojenci glede izobraževanj informirani preko oglasnih desk, malih skupin, oddelčnih skupnosti. V Prevezgojnem domu Radeče je izobraževanje in delovno usposabljanje obvezna sestavina individualnega vzgojnega programa in kriterij uspešnosti v njegovem uresničevanju. Mladoletnike so za izobraževanje motivirali pedagogi skupaj z izvajalci izobraževanj. Proces motivacije se je začel že v sprejemni fazi s predstavitvijo izobraževalnih programov, ogledi delavnic in šole ter pogovori z delovnimi inštruktorji ter inženirji inštruktorji v učnih delavnicah in pedagogi andragogi na šoli.

E/ Omejitve

V letu 2016 smo v zavodih pričeli izvajati izobraževanje v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«. Izobraževanje je tako za vse, ki se izobražujejo v okviru projekta, brezplačno. Težava je, da se v programe v okviru projekta lahko vključijo samo tisti obsojenci, ki imajo dovolj dolgo zaporno kazen, da program zaključijo do konca trajanja projekta, oziroma najkasneje do leta 2021 (oz. do 2022). Posledično se obso-

jenci, ki so se želeli vpisati v program, katerega zaradi krajše kazni ne bi mogli zaključiti v zavodu, ne morejo izobraževati brezplačno. V nekaterih zavodih je velika težava tudi v tem, da nimajo ustreznih oz. namenskih prostorov, namenjenih izobraževanju.

V zavodu Dob so v letu 2016 opazili znaten upad vključenih v vse oblike izobraževanj. Obsojenci so se redkeje odločali za vključitev predvsem v formalno izobraževanje, nekoliko več zanimanja je bilo za krajše oblike izobraževanj (npr. NPK). Delno se lahko upad zainteresiranosti in motivacije za izobraževanje obrazloži z večjo ponudbo dela v zavodu, saj dajejo številni obsojenci zaposlitvi v zavodu prednost pred formalnim izobraževanjem.

V Prevezgojnem domu Radeče se na področju izobraževanja srečujejo s težavami kot so slaba opremljenost z učili in učnimi pripomočki, delovnimi stroji in napravami ter njihova zastarelost, izostanki od pouka, nizko predznanje, motnje v vedenju, težave z odvisnostjo, nižje intelektualne sposobnosti, nizka in kratkotrajna motiviranost, šolanje kot nevrednota ter pridobivanje ustreznega zunanjskega dela.

F/ Uspehi

V vseh zavodih se je pričelo z izvajanjem projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, v zavodih Dob, Ig in Koper je potekal projekt »Vključujemo in Aktiviramo«.

V zavodu Dob, POO Slovenska vas in OO Puščava so v šolskem letu 2016/2017 razširili ponudbo srednješolskih programov in nacionalnih poklicnih kvalifikacij, načrtujejo tudi izvedbo strojnih programov. V zavodu Koper so obsojencem glede na pretekla leta ponudili več formalnih in neformalnih oblik izobraževanja. V Oddelku Novo mesto so pričeli s ponovnim izvajanjem programa osnovne šole v sodelovanju z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto (na žalost je bil konec meseca junija 2016 začasno zaustavljen zaradi težav pri izvajanju le-tega s strani izvajalca).

V Prevezgojnem domu Radeče je večini mladoletnikov, ob stalni pomoči vseh izvajalcev izobraževanja in pedagogov, uspelo doseči zastavljene cilje v formalnih in neformalnih oblikah izobraževanja. V izobraževanje oz. delovno usposabljanje so bili vključeni vsi mladoletniki, dodatno so izboljšali fleksibilnost in potrebno diferenciacijo ter utrdili zaupanje pri sodelujočih zunanjih izobraževalnih institucijah.

G/ Izzivi in predlogi

Za kontinuirano in nemoteno izvajanje predvsem formalnih oblik izobraževanja, ki bi bilo dostopno vsem obsojencem, je potrebno poiskati sistemske rešitve za področje izobraževanja odraslih v zaporih. Financiranje izobraževanj zaprtih oseb je bilo do leta 2016 v pristojnosti posameznega zavoda; bilo bi koristno, če bi bil za izobraževanje obsojencev ustanovljen namenski sklad ali račun, iz katerega bi lahko financirali stroške izobraževanja obsojencev. Smiselno bi bilo, da se na državni ravni opozori in poišče načine za enakopravno obravnavo zaprtih oseb z ostalimi državljani (glede možnosti sofinanciranja šolanja v času prestajanja kazni zapor). Vzpostavitev oz. izboljšanje računalniških učilnic, ki bi ob zagotovitvi dodatnih vsebinskih elementov, lahko služile študiju na daljavo. V Prevezgojnem domu Radeče med drugim predlagajo vključevanje mladoletnikov v novo odprte programe NPK, v interne in zunanje tečaje, odpiranje novih možnosti delovnega usposabljanja v okoliških podjetjih, odpiranje novih programov srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja, postopno ureditev delavniških prostorov, pridobitev raznolikih naročil izdelkov in polizdelkov v okviru JGZ Rinka, samooskrbo zavodov in sistemsko pridobivanje naročil državnih institucij ter posodobitev z učili.

3. 3. PEDAGOŠKO DELO, PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 3. 1. Delo pedagogov

Strokovni delavci – pedagogi, pripravijo celoten načrt prestajanja kazni za vsako zaprto osebo ter usmerjajo zaprto osebo v tisto obliko obravnave, ki jo potrebuje. Sodelujejo v strokovnem timu, ki odloča o obravnavi vsake zaprte osebe posebej. Pedagog oblikuje osebni načrt obravnave za obsojenca, ga spremlja, po potrebi dopolnjuje, ocenjuje in koordinira obsojenčevu prestajanje kazni. Pedagog pripravlja vso potrebno dokumentacijo kot so odločbe, ki se izdajajo zaprtim osebam, poročila in mnenja za sodišča in druge organe, redno vodi zapise o vseh opravljenih razgovorih (uvodni, informativni, razbremenilni, svetovalni), redno vodi vse potrebne evidence (obiski, telefoniranje, dopisovanje...), z ostalimi strokovnimi delavci piše letno poročilo, zapisnike sestankov strokovnih skupin, vodi strokovni spis za obsojence, koordinira sodelovanje z ostalimi strokovnimi delavci za vsako zaprto osebo posebej, definira potrebe in cilje prestajanja kazni, ipd. Pri svojem delu uporablja individualne in skupinske metode dela. Skupinsko delo naj bi potekalo v malih skupinah (8-12 oseb po strokovnih standardih).

Razbremenilni razgovori, ki jih strokovni delavci izvajajo, bistveno prispevajo k ugodnejšem vzdušju v zavodu in preprečujejo morebitne ekscese. Pedagogi izvajajo razbremenilne razgovore predvsem glede stisk v zvezi s kaznivim dejanjem in prestajanjem kazni.

Vrste aktivnosti/skupinske

45

Število seans	Obsojeniške			Mladoletniške			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Sestanki malih skupin	1178	95	1273	1218	0	1218	2396	95	2491
Sestanki oddelčnih/domskih skupnosti	137	12	149	0	0	0	137	12	149
Ostale oblike	527	12	539	100	0	100	627	12	639
SKUPAJ	1842	119	1961	1318	0	1318	3160	119	3279

V letu 2016 so pedagogi v vseh zavodih in prevzgojnem domu opravili skupno 3.279 skupinskih aktivnosti. Največ je bilo sestankov malih skupin 2.491 (75,9 %), 149 (4,5 %) je bilo sestankov oddelčnih oziroma domskih skupnosti, veliko je bilo tudi ostalih oblik skupinskega dela, 639 (19,5 %).

Izdelki obsojencev

Sestanki malih skupin potekajo v vseh zavodih praviloma enkrat tedensko, vsak pedagog vodi skupine med 10 in 12 obsojencev. Kot tehnike dela se uporabljajo predavanje, vodena diskusija, izpolnjevanje vprašalnikov, pogovor, itd. Sestanki oddelčnih/domskih skupnosti se praviloma odvijajo enkrat mesečno, kjer so poleg pedagogov prisotni še drugi strokovni delavci, vodstvo zavoda ali oddelka, ter predstavniki oddelka za varnost. Ostale oblike skupinskega dela, ki ga izvajajo pedagogi, predstavljajo razne skupinske dogodke, ki nimajo vedno značaja kontinuiranega dela (sestanki po traktih, predavanja, tečaji, ustvarjalne delavnice, prednovoletne čajanke, razni športni, kulturni dogodki, terapijski sestanki, delavnice nenasilne komunikacije, itd).

V Prevezgojnem domu Radeče potekajo male skupine vsakodnevno, vodi jih pedagog. Sestankov oddelčnih skupnosti ne izvajajo.

Število aktivnosti/individualne

46

Število seans	Priporniki			Obsojenci			Mladolletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Uvodni razgovor	487	56	543	2065	121	2186	15	0	15	2567	177	2744
Svetovalni razgovor	305	200	505	11952	950	12902	340	0	340	12597	1150	13747
Informativni razgovor	532	150	682	31633	1520	33153	180	0	180	32345	1670	34015
Intervencije/ razbremenilni razgovor	187	62	249	3075	512	3587	23	0	23	3285	574	3859
Učna pomoč	0	0	0	168	22	190	48	0	48	216	22	238
Ostalo	48	0	48	204	0	204	0	0	0	252	0	252
SKUPAJ	1559	468	2027	49097	3125	52222	606	0	606	51262	3593	54855

Individualno obliko obravnave za pedagoga v največji meri predstavljajo različne oblike razgovorov, intervencij in ostalih pomoči. Zaprte osebe se lahko na razgovore prijavljajo pisno preko prigrasnic, ustno pri pravosodnih policistih ali neposredno pri pedagogu. Individualne oblike obravnave se izvajajo tudi na pobudo pedagoga. Zaradi narave dela pedagogov je težko točno številčno in vsebinsko ovrednotiti vse aktivnosti, kljub temu so v tabeli zabeležene tiste aktivnosti, ki so imele pomemben vpliv na nadaljnje usmerjanje in način prestajanja pripora ter prestajanja kazni zapora posameznega pripornika, obsojenca, obsojenke ali mladolletnika.

V letu 2016 so pedagogi skupaj opravili 54.855 zabeleženih seans, od tega 52.222 z obsojenci. Daleč največ je bilo svetovalnih in informativnih razgovorov, 47.762 (87,1 %), razbremenilnih razgovorov, ki se izvajajo večinoma ob raznih izrednih dogodkih ali stiskah zaprtih oseb, je bilo 3859 (7 %), uvodnih razgovorov s pedagogom, ki so jih deležne vse zaprte osebe ob nastopu kazni, je bilo vseh skupaj 2.744 (5 %). Pedagogi v nekaterih zavodih nudijo tudi učno pomoč, teh dogodkov je bilo 238 (0,4 %), ostalih neopredeljenih srečanj je bilo 252 (0,5 %).

V Prevezgojnem domu Radeče je zaradi narave dela nemogoče številčno ovrednotiti razgovore. Pedagogi so namreč v celotnem vzgojnem času prisotni v matičnih skupinah, kar posledično pomeni, da imajo mladolletniki možnost razgovora s pedagogi vedno, kadar to potrebujejo, brez kakršnekoli predhodne najave. Lahko se torej zgodi, da ima en mladolletnik več razgovorov dnevno, lahko tudi z različnimi pedagogi. Prav tako je težko številčno opredeliti sodelovanje pedagogov s svojci. Razgovori (preko telefona, osebno – ob obiskih, predhodnih najavah za razgovore) potekajo redno pri načrtovanju in preverjanju koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda. Razgovori potekajo redno tudi v obdobju, ko mladolletnik nima možnosti koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda, saj je pomembno medsebojno sodelovanje in informiranost staršev o mladolletnikovem izpolnjevanju osebnega načrta. Zato se navedeni podatki v gornji tabeli nanašajo le na mladolletne obsojence iz Zavoda Celje.

Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi institucijami

47

Število	Priporniki			Obsojenci			Mladolletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Svojci/ostali	24	2	26	1716	25	1741	56	0	56	1796	27	1823
Zunanje institucije	86	5	91	3288	249	3537	34	0	34	3408	254	3662
Ostalo	0	0	0	522	0	522	27	0	27	549	0	549
SKUPAJ	110	7	117	5526	274	5800	117	0	117	5753	281	6034

Tudi tu je bilo zaradi številčnosti in potreb največ aktivnosti namenjenih obsojencem. Od vseh 6.034 dogodkov je bilo največ sodelovanja z zunanjimi institucijami 3.662 (60,1 %), nekoliko manj s svojci, in sicer 1.823 (30,2 %). Tako kot v tabeli 32b, tudi tu niso zajeti podatki iz Prevezgojnega doma Radeče.

Sodelovanje s svojci in drugimi osebami poteka na več načinov, in sicer preko razgovorov v zavodu, preko telefona ali preko različnih dopisov. S svojci in drugimi (če se s tem strinja tudi obsojenec) se razgovori opravljajo v zavodu, npr. pred pričetkom koriščenja ugodnosti, na željo obsojencev oz. svojcev, v postopku odločanja o odobritvi dodatnih obiskovalcev, itd. Z zunanjimi institucijami se sodeluje osebno ob obiskih v zavodih, preko pisne dokumentacije (se posreduje, oziroma pridobiva določene informacije, ki se jih nato uporablja pri nadaljnji obravnavi obsojenca), preko telefonskih pogovorov ali preko elektronske pošte. Najpogosteje se sodeluje s centri za socialno delo, z zavodi za zaposlovanje, upravnimi enotami, občinami, sodišči, zdravstvenimi institucijami, policijo, bankami, Rdečim križem, Karitasom, samskimi domovi, različnimi nevladnimi organizacijami in društvi (npr. Društvo za nenasilno komunikacijo), delodajalci, izobraževalnimi institucijami, itd. Pri vsem navedenem je bistvenega pomena tudi sodelovanje oz. usklajevanje tovrstnih aktivnosti pedagoga z drugimi strokovnimi delavci.

Priprava zahtevnih besedil

48

Vrsta dokumenta	Priporniki			Obsojenci			Mladolletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Osebni načrt/ dopolnitve ON	0	0	0	9235	1320	10555	457	10	467	9692	1330	11022
Poročila/mnenja	70	7	77	3069	412	3481	221	9	230	3360	428	3788
Odločbe/sklepi	10	0	10	4370	270	4640	57	0	57	4437	270	4707
Ostalo	40	3	43	5889	213	6102	67	2	69	5996	218	6214
SKUPAJ	120	10	130	22563	2215	24778	802	21	823	23485	2246	25731

Dejstvo je, da je delovno mesto pedagoga v veliki meri tudi uradniško delovno mesto, zato so procesi tekom prestajanja kazni zapora podvrženi velikemu številu priprav zahtevnejših besedil. Poslovanje mora potekati po Zakonu o upravnem postopku ter ostalih zakonskih in podzakonskih predpisih.

Vsem obsojencem, novo sprejetim in premeščenim, pedagog pripravi osebni načrt. Med samim prestajanjem kazni se obsojence spremlja, dogodki in napredovanja se obravnavajo na t. i. spremljevalnih konferencah, katere vplivajo na spremembe osebnih načrtov. Teh dokumentov je bilo v minulem letu 11.022 (42,8 %), poročil za pogojni odpust, predčasni odpust, zaključnih poročil, poročil sodiščem, mnenj za omilitev kazni, za pomilostitve, premestitve, prekinitve, mnenj za VČP in ostale državne institucije, poročila na pritožbe, itd. je bilo pripravljenih 3.788 (14,7 %). Pripravljenih je bilo tudi 4.707 (18,3 %) odločb in sklepov. Poleg tega pedagogi pripravljajo še ostala besedila in dokumentacijo v obliki raznih zapisnikov, pisanja dovolilnic za proste izhode, priprave seznamov za obiskovalce in dopisovalce, odredbe o koriščenju letnega počitka, uradne zaznamke, dnevniške o vodenju malih skupin, razne poizvedbe, itd. Teh dokumentov je bilo 6.214 (24,1 %).

Skupno število pripravljenih dokumentov in zahtevnih besedil, 25.731, kaže na dejstvo, da je pedagoško delo v zaporih zelo obremenjeno z birokratskimi postopki, kar oddaljuje osnovno poslanstvo tega področja in zmanjšuje možnost intenzivnejšega izvajanja neposrednih aktivnosti z zaprtimi osebami. Zato mora biti naš cilj, da se v prihodnosti skozi regulacijo in spremembo zakonodaje ter predpisov posvetimo zmanjševanju v tabeli predstavljenih števil. V primerjavi z letom 2015 se je sicer število tovrstnih dokumentov nekoliko zmanjšalo, še vedno pa jih je veliko.

3.3.2. Prostočasne dejavnosti obsojencev, obsojenk in mladoletnikov

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. V vseh zavodih in oddelkih so prevladovale športno-rekreativne dejavnosti, pomembno vlogo so imele tudi najrazličnejše ustvarjalne dejavnosti.

Prostočasne dejavnosti predstavljajo zelo pomemben del vsakdana obsojencev v času prestajanja kazni zapora. Še posebej pomembno vlogo imajo pri mladoletnikih, saj je vključitev vsakega mladoletnika vsaj v eno izmed ponujenih prostočasnih aktivnosti obvezna sestavina osebnega načrta. Prostočasne dejavnosti omogočajo mladoletniku učenje aktivnega preživljanja prostega časa, priložnost za ustvarjanje in pozitivno samopotrjevanje, sproščanje napetosti. Aktivna udeležba v prostočasnih dejavnostih prispeva tudi k zmanjšanju kulturnih, nacionalnih, verskih in socialnih razlik. Prav tako omogočajo vključevanje v vsakodnevne življenjske situacije, učenje za življenje socialnih veščin ter lažjo ponovno reintegracijo v družbeno okolje.

Kralji ulice v nogometni tekmi z obsojenci ZPKZ Ljubljana

Tekma v nogometu med obsojenci ZPKZ Dob in lokalne skupnosti

Tudi v letu 2016 je bilo v vseh zavodih še naprej opaziti veliko skrb za aktivnosti na področju prostočasnih dejavnosti. Športnih, kulturno umetniških, glasbenih in drugih dogodkov je bilo zelo veliko. Vse to kaže na krepitev vezi in sodelovanja zavodov z okoljem, zato velja posebej pohvaliti strokovne delavce, ki vseskozi kažejo, težavam navkljub, veliko mero sposobnosti za organizacijo in požrtvovalnost pri svojem delu. Potrebno je izpostaviti, da tovrstne aktivnosti v večini zavodov, poleg osnovnih delovnih nalog, predstavljajo dodatno delo, ki ga delavci izvajajo večinoma prostovoljno.

Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (JAK) je v letu 2016 v ZPKZ Dob, ZPKZ Ig in ZPKZ Koper izvajala projekt »Vključujemo in aktiviramo!«, ki ga sofinancira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Namen projekta je razvoj in izvajanje interdisciplinarnih programov socialne aktivacije za obsojence. Cilj projekta je približevanje trgu dela z vključitvijo kulturne komponente. Obsojenci so skozi program, utemeljen na ustvarjalnosti in kulturi, pridobili znanje in kompetence, s katerimi bi se v prvi vrsti lažje socialno aktivirali in posledično vključili na trg dela. Vsebinsko se je program odvijal skozi zgodbe knjig priznanih slovenskih avtorjev, preko katerih so obsojence popeljali strokovno podkovani mentorji, skupaj z drugimi strokovnjaki z različnih področij - slovenski pisatelji, prevajalci, ilustratorji in drugi strokovnjaki s področja knjige. V vsakem zavodu se je program prilagodil glede na specifične težave prijavljenih obsojencev, ki so jih prepoznali koordinatorji, imenovani s strani zavodov. Program se je odvijal skozi več modulov: modul književnosti, modul ilustriranja, modul kreativnega pisanja in izražanja ter modul za razvoj digitalne pismenosti (vezan na delo z elektronsko knjigo). Ob koncu leta je izšel tudi zbornik projekta z naslovom »Pobeg v literaturo«, ki je dosegljiv na spletni strani JAK.

A/ Organizirane prostočasne dejavnosti v zavodu

V vseh zavodih so se obsojenci in mladoletniki preko celega leta vsakodnevno vključevali v različne športne aktivnosti (fitnes, mali nogomet, košarka, namizni tenis, odbojka, balinanje, šah, biljard, pikado, badminton, rolanje, kolesarjenje tek, sprehodi), organizirani so bili različni turnirji (šah, balinanje, namizni tenis, nogomet). V zavodu Koper so dvakrat gostili zunanjo ekipo v malem nogometu, in sicer »Kralje ulice« iz Ljubljane in »Veterane« iz Pirana, ter z njima organizirali turnir; s študenti Pedagoške fakultete iz Kopra so izvedli štiri srečanja igranja odbojke (sodelovalo je 12 obsojencev). V zavodu Ljubljana so organizirali že tradicionalno tekmo v malem nogometu med ekipama obsojencev ZPKZ Ljubljana in ekipo društva Kralji ulice.

Prav tako so bile v vseh zavodih organizirane različne ustvarjalne delavnice, v zavodu Ljubljana tudi za pripornike (izdelava novoletnih okraskov, čestitk in okraševanje oddelka, slikanje...).

V zavodu Dob je bilo v prostočasne dejavnosti vključenih 15 obsojencev, dodatno je bilo 14 obsojencem omogočeno učenje v prostorih za prostočasne dejavnosti. V sklopu prostočasnih dejavnosti so se lahko vključevali v različne dejavnosti (slikanje, modelarstvo, modeliranje z glino, fimo maso, mavcem...). Organizirali so dva samostojna akustična koncerta, v individualno igranje inštrumenta (harmonika, bobni, bas kitara, kitara, klaviature) je bilo tekom leta vključenih 24 obsojencev. V okviru sodelovanja v projektu »Noč knjige« je bilo obsojencem po vseh lokacijah omogočeno individualno branje knjig v dnevih prostorih do polnoči. Nadaljevali so s prodajo in razstavo slik ter ostalih izdelkov v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto.

V zavodu Celje so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje dvakrat tedensko izvajali opismenjevanje in različne delavnice ter po potrebi učno pomoč. V sodelovanju z Župnijo Celje so imeli vsak torek sv. mašo. V organizaciji zavoda so imeli vsak petek glasbeno delavnico in uporabo internetne učilnice. Pripravili so tudi različne kulturne dejavnosti.

V zavodu Koper so z Društvom Prestop do meseca junija enkrat tedensko izvajali delavnice s prostovoljkami, katerih se je v povprečju udeleževalo osem obsojencev. V Oddelku Nova Gorica so organizirali spomladanski piknik.

V zavodu Ljubljana so se obsojenci udeleževali prostovoljnega dela na zavodskem vrtu (24 obsojencev), za katere so izvedli tudi dve strokovni ekskurziji. V Oddelku Novo mesto so se izvajale delavnice z različno tematiko v okviru programa Vseživljenjskega učenja. Na OO Ig so organizirali kiparske delavnice, modeliranje, odlivanje, vlivanje z uporabo naravnih materialov ter betona. V januarju so imeli kino predstavo (film Šiška delux) in končali z okroglo mizo.

V zavodu Maribor so na dan knjige organizirali literarno-pogovorno urico. V Oddelku Murska Sobota so dvakrat izvedli kviz splošnega znanja med polodprtim in zaprtim oddelkom.

V zavodu Ig so pripravili različne prireditve (ob dnevu žena, prireditev za zaposlene, novoletno božično prireditev, zaključna prireditev ob koncu projekta »Aktiviramo in vključujemo«). Čez celo leto so potekale pevske vaje pod vodstvom obsojenk. Obsojenke so skrbele tudi za urejenost okolice zavoda, parka ter za zelenjavni in zeliščni vrt.

V Prevzgojnem domu Radeče so izvajali likovno kreativno delavnico, vrtnarsko dejavnost, naravoslovno dejavnost, urejanje okolice zavoda, kuharsko in pekarsko delavnico, novinarsko dejavnost, druženje s študentkami socialne pedagogike, organizirali so prireditev z naslovom »Grad ima talent« ter druge prireditve, izvedli so tradicionalni dan odprtih vrat in izobraževanje iz cestno prometnih predpisov.

B/ Vključevanje obsojencev v prostočasne dejavnosti izven zavoda

V zavodu Dob in na POO Slovenska vas so pod vodstvom strokovnih delavcev za obsojence realizirali dva pohoda. Na OO Puščava so se v spremstvu strokovne delavke udeležili več pohodov na trim stezo na Mirni, nadaljevali so z obiskovanjem knjižnice v Trebnjem.

V zavodu Celje so pod vodstvom strokovnih delavcev trikrat organizirali voden skupinski namenski izhod za obsojence, ki je bil namenjen sprostitvi in prežet s kulturnimi ali športnimi vsebinami.

V zavodu Koper so nadaljevali s sprehajanjem psov v Obalnem zavetišču Sv. Anton pri Kopru. V Oddelku Nova Gorica so se obsojenci udeležili pohoda po dolini reke Soče ter pohoda na Sabotin.

V Oddelku Novo mesto so obsojenci obiskovali različne prireditve in potopisna predavanja v Knjižnici Mirana Jarca in RIC Novo mesto. Na OO Ig sta bila v spremstvu delavcev zavoda organizirana dva pohoda.

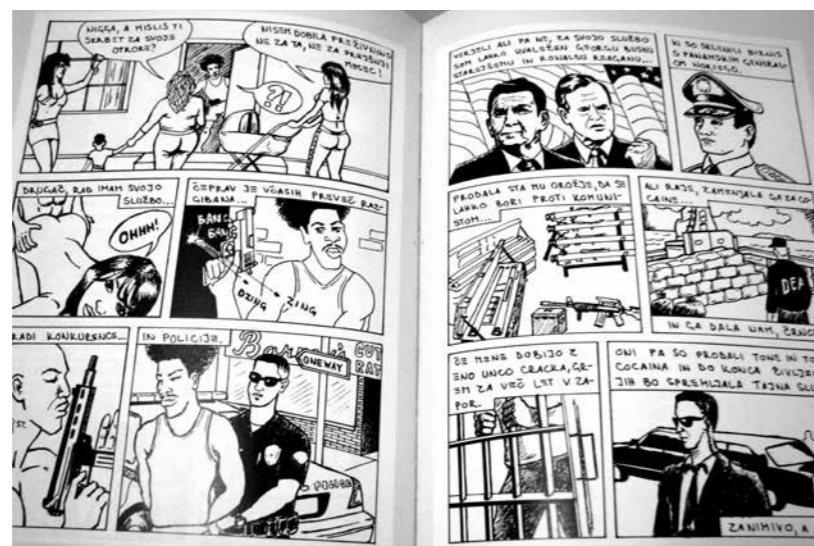
V zavodu Maribor so sodelovali na »Živi knjižnici« (projekt organiziran s strani MKC Maribor, financiran s strani Mestne občine Maribor in Urada za mladino Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport); gre za metodo, katere glavni namen je ozaveščanje in izobraževanje o vrednotah in človekovih pravicah, spodbujanje razprave o predsodkih in stereotipih v družbi; od drugih knjižnic se razlikuje v zelo pomembni stvari – v »Živi knjižnici« so knjige ljudje. V Oddelku Murska Sobota je enkrat tedensko potekala rekreacija obsojencev na igrišču športnega društva Partizan. V OO Rogoza so se obsojenci udeleževali igranja nogometa na malem igrišču v kraju Rogoza in na velikem igrišču Športnega parka Rogoza.

V Prevzgojnem domu Radeče so se mladostniki vključevali v športne aktivnosti (turnir v nogometu v VIZ Logatec, plezanje na plezalni steni v Sevnici, planinski pohod) in se udeleževali različnih prireditev (ogled smučarskih poletov v Planici, predstavitev izdelkov na stojnici »Miklavžev sejem«, ogledali so si gledališki predstavi »Čarli v tovarni čokolade«, »Rocky horror show« ter koncerta orkestrov Glasbene šole Laško – Radeče v kulturnem domu Radeče.

C/ Gostovanja zunanjih ustvarjalcev v zavodu

V zavodu Dob je potekal projekt "Vključujemo in aktiviramo". V sklopu omenjenega projekta so potekale tudi delavnice "Aktivno vključevanje na trg dela". Organizirali so podelitev nagrad natečaja "Naj se sliši naš glas" v okviru tedna vseživljenjskega učenja (izvajalec Cene Štupar Ljubljana - podeljena 1. nagrada za strip v zaprtem delu zavoda in 1. nagrada za zgodbo za polodprti oddelke). Prav tako je bilo organizirano srečanje s spremljevalci učitelja joge HH CANDRAMAULI SWAMI. Ponovno so sodelovali v projektu "Naš kljub domišljije" (izvajalec Knjižnica Trebnje), v okviru katerega so bila organizirana 4 srečanja. V okviru 32. Slovenskega knjižnega sejma "Sejem v gosteh" so gostili g. Gazvoda Nejca (pisca kratkih zgodb in romanov, scenarista in režiserja). Vsak četrtek je potekal nadaljevalni tečaj joge, ki ga je izvajal zunanji izvajalec g. Mohan Zupančič.

V zavodu Celje so organizirali dve potopisni predavanji Tomaža Majcna - S kolesom ob Donavi in Kuba, gledališko predstavo v izvedbi Ljubiteljskega gledališča Teharje, koncert hip-hop skupine 3220, ki deluje v okviru Udarnika MC Velenje in pričevanje zaprte osebe.

Pobeg v literaturo v okviru projekta »Vključujemo in aktiviramo«

V okviru projekta »Naš kljub domišljije« so obsojence ZPKZ Dob nagovorili pisateljica in igralka Desa Muck, antropologinja Vesna Godina, igralka Lucija Čirović in športnik Miran Stanovnik.

V zavodu Koper so gostili duhovnega učitelja joge z ostalimi izvajalci, s predavanjem in glasbo (srečanje je organizirala Skupnost za zavest Krišne). V okviru projekta »Vključujemo in aktiviramo« je bilo v zavodu prisotnih več gostov; v sklopu istega projekta so potekale še delavnice "Aktivno vključevanje na trg dela".

V zavodu Maribor je društvo Kairos organiziralo koncert skupine »Why life?«, potekal je drugi »Čuzafešt« na katerem je nastopil Jernej Mažgon – Jerry z gosti. Na novoletnem koncertu so nastopili Nonet Vivere in dijaki Škofijske gimnazije Maribor. Organizirali so predavanje z naslovom »Intervencija z obsojenci - tehnike čuječnosti«. V sodelovanju z dijakinjami Škofijske gimnazije Maribor so izvedli delavnico z naslovom »Možganski fitness«. V organizaciji Skupnosti za zavest Krišne je zavod obiskal Candramauli Swami skupaj z gosti in izvedel glasbeno pričevanski program. V Oddelku Murska Sobota so ob koncu leta organizirali družabno srečanje z romsko glasbeno skupino Langa. Na OO Rogoza je gostoval duhovni vodja Swami skupaj s sodelavci, v decembru pa so imeli prireditev plesne skupine »Kavbojk«.

V zavodu Ig so gostovali skupino duhovnega vodje Candramauli Swami, v okviru projekta »Vključujemo in aktiviramo« je bilo v zavodu prisotnih več gostov (Ksenja Jus, Maja Vidmar, Matej Duh, Suzana Tratnik, Zoran Pevc, Lenart Zajc, Miha Mazzini, Boris Cavazza, Peter Andrej, Vinko Moderndorfer, Milica Antić Gaber, Ervin

Hladnik Milharčič, Darij Zadnikar, Ana Porenta, Tomaž Flajs, Bojana Pivk Križnar, Tomo Križnar, Maja Weiss, Gašper Troha, Dragica Potočnjak); v sklopu istega projekta so potekale še delavnice "Aktivno vključevanje na trg dela".

V Prevzgojnem domu Radeče je tekom celega leta potekalo sodelovanje z Mladinskim centrom Velenje (rap delavnice, pisanje besedil, družabne igre, elementi cirkuške pedagogike), krajše obdobje pa tudi z Mladinskim centrom Krško.

D/ Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jih podarile lokalne knjižnice, izobraževalne ustanove in posamezniki. Izposoja so vodili tako strokovni delavci kot zaprte osebe. Še vedno je največja težava zavodskih knjižnic pomanjkanje in težava pri zagotavljanju novejših knjižnih enot.

V zavodu Dob so imeli ob koncu leta 9.685 enot tiskanih knjig in cca. 400 enot revij; tekom leta so v obliki donacij prejeli 222 knjig in 101 revijo, sami so donirali 266 knjig ZPKZ Murska Sobota. V zavodu Celje so zelo dobro sodelovali z Osrednjo knjižnico v Celju, kjer so si mesečno izposodili od 40 – 70 knjižnih gradiv. V zavodu Koper imajo na voljo tudi t. i. »premično zbirko« Osrednje knjižnice Srečka Vilharja (gre za knjige, ki jih je osrednja knjižnica odpisala), poleg tega je bila obsojencem omogočena tudi izposoja preko Osrednje knjižnice Srečka Vilharja. V zavodu Ljubljana imajo na voljo preko 6.000 knjižnih enot. V Oddelku Novo mesto je bila zaprtim osebam zagotovljena izposoja knjig in ostalega gradiva iz Knjižnice Mirana Jarca. V zavodu Maribor imajo preko 3.000 knjižnih enot ter več kot 200 enot zakonodaje in drugih nacionalnih in mednarodnih aktov. V Oddelku Murska Sobota sodelujejo s Pokrajinsko in študijsko knjižnico v Murski Soboti. Na OO Rogoza imajo knjižnico z nekaj več kot 1.000 enotami. V zavodu Ig razpolagajo s približno 7.000 knjigami; v zavod je enkrat mesečno prihajala potujoča knjižnica (Mestna knjižnica Ljubljana). V Prevzgojnem domu Radeče imajo okrog 3.500 enot knjižnega gradiva; mladoletniki so lahko uporabljali tudi gradivo iz strokovne knjižnice.

E/ Zavodski časopisi

V zavodu Dob so v letu 2016 izdali celoletni izvod zavodskega časopisa Razpotja. V zavodu Ljubljana so izdali eno številko zavodskega glasila Člen. Na OO Ig so izdali eno številko zavodskega časopisa Cajteng. V zavodu Maribor je izšla ena številka zavodskega časopisa Ob Fontani. V Prevzgojnem domu Radeče sta bili izdani dve številki zavodskega časopisa Grajske novice (v mesecu juniju in decembru), trikrat v letu so v sklopu novinarske dejavnosti izdali mesečne novice. Za pripravo zavodskih časopisov so skrbeli pedagogi.

V zavodih Celje, Koper, Ig, Oddelku Nova Gorica, Oddelku Novo mesto, Oddelku Murska Sobota in OO Rogoza v letu 2016 niso izdali zavodskega časopisa.

Namen časopisov je bil predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Izdajanje zavodskih glasil je nekoliko zamrlo. Razlogi za to so v pomanjkanju zainteresiranosti pisanja prispevkov pri obsojencih, pomanjkanju idej, pomanjkanju časa za organizacijo ter v preobremenjenosti strokovnih delavcev.

Urejanje novih knjig v zaporski knjižnici ZPKZ Dob

F/ Omejitve

V zavodih se srečujejo s težavo glede celoletnega zagotavljanja nabave materiala oz. s pomanjkanjem osnovnih pripomočkov in materiala, s finančnimi težavami, s pomanjkanjem strokovnih delavcev oz. s kadrovskimi težavami, s prostorsko stisko in dejstvom, da nimajo na voljo primernih prostorov.

G/ Uspehi

V letu 2016 je potekalo veliko dogodkov, preko katerih so se zavodi povezovali z zunanjim svetom; preko povezovanja z bližnjo okolico so uspeli ljudem predstaviti tako zaprte osebe kot tudi del aktivnosti, ki potekajo v zavodih (prodajne razstave v knjižnici, pohodi v bližnjo okolico, projekti v zavodu z zunanjimi gosti...). Poleg navedenega so bile v zavodih izpeljane še številne druge aktivnosti.

V zavodu Dob so v sodelovanju s Knjižnico Trebnje ponovno izpeljali projekt »Naš klub domišljije«. V okviru 32. Slovenskega knjižnega sejma – »Sejem v gosteh« je zavod obiskal pisec kratkih zgodb in romanov, scenarist in režiser g. Gazvoda Nejc. V okviru tedna vseživljenjskega učenja so sodelovali z Javnim zavodom Cene Štupar v sklopu nagradnega natečaja z naslovom: "Naj se sliši naš glas". V zavodih Dob, Ig in Koper so v sodelovanju z Javno agencijo Republike Slovenije za knjigo izpeljali projekt »Vključujemo in aktiviramo«, znotraj omenjenega projekta pa še 4 srečanja na temo »Aktivno vključevanje na trg dela«. V Prezgojnem domu Radeče so lahko upravičeno ponosni na zavodski časopis Grajske novice, saj so dobili priznanje s strani Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije za najkvalitetnejše otroško in mladinsko glasilo zavodov za usposabljanje Republike Slovenije.

H/ Izzivi in predlogi

V zavodih si želijo tudi v prihodnje čim več sodelovanja z zunanjimi ustanovami in v povezavi s tem vključevanja v projekte, razvijanja kulturne dejavnosti, slikarskih tečajev, srečanj s pesniki, pisatelji, popotniki, igralci itd., različnih športnih dogodkov, ustanovitve glasbene skupine, filmski krožek, organizirati koncerte...

Poudarjajo, da je nujno potrebno povezovanje zavodov, izmenjava idej, metod dela in skupna strategija zavodov. Opozarjajo še, da bi bilo nujno potrebno urediti možnost prodaje izdelkov, ki nastanejo v okviru prostočasne dejavnosti.

3. 4. PSIHOLŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problematike. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2016

49

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	63	206	269	121	528	649	1	24	25	185	758	943
kontinuirane obravnave	80	76	156	480	805	1285	14	77	91	574	958	1532
krizne intervence	6	45	51	20	129	149	3	45	48	29	219	248
razbrem.. razgovori	69	270	339	200	928	1128	5	18	23	274	1216	1490
informativ. razgovori	85	117	202	95	430	525	4	40	44	184	587	771
SKUPAJ	303	714	1017	916	2820	3736	27	204	231	1246	3738	4984

V letu 2016 so psihologi opravili 943 uvodnih razgovorov, od tega 269 (28,5 %) s priporniki, 649 (68,8 %) z obsojenci ter 25 (2,7 %) z mladoletniki. Število vseh opravljenih uvodnih razgovorov je za 3,1 % manjše od lanskega.

Psihologi so skupaj opravili 4.984 seans, kar je 38,4 % več kot v letu 2015. V 248 primerih je šlo za psihološke intervence, ki se izvajajo ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 1.490 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

291 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.532 razgovorov, kar je za 29,2 % seans več kot v letu poprej. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 771 informativnih razgovorov, kar je za 68 % več kot v letu poprej.

Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2016

50

Število oseb	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	6	27	33	74	172	246	2	10	12	82	209	291
intervence	4	33	37	13	102	115	2	17	19	19	152	171
razgovori	74	227	301	124	835	959	2	44	46	200	1106	1306
SKUPAJ	84	287	371	211	1109	1320	2	44	46	297	1440	1737

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 1.737 zaprtih oseb. Od tega je imelo 371 oseb status pripornika (21,4 %), 1.320 je bilo obsojencev (76 %) in 46 mladoletnikov (2,6 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 291 oseb, med njimi 33 pripornikov, 246 obsojencev in 12 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 171 oseb, med njimi 19 mladoletnih.

Število zaprtih oseb, s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov se je zmanjšalo za 14 %, pri čemer se je število vseh opravljenih razgovorov povečalo, in sicer število razbremenilnih razgovorov za 87,9 %, število informativnih razgovorov pa za 68 %. Zmanjšalo se je le število uvodnih razgovorov in sicer za 3,1 %.

Število kriznih intervenc se je povečalo za 31,2 %. Število oseb, ki so bile interventno obravnavane za 32,6 %.

Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane, se je povečalo za 29,3 %. Povprečna obravnava je trajala 5,2 seanse.

V letu 2016 je prišlo v stik s psihologom 283 manj zaprtih oseb kot leto poprej, a je bilo z njimi opravljeno skupno 1.384 seans več. Vzrok za upad števila oseb in povečanja števila seans je iskati predvsem v tem, da so v sistem prišle tri nove psihologinje, od tega dve pripravnici, ki delo opravljata pod mentorjevim nadzorstvom.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je v zavodu Dob pri Mirni kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci vsake skupine so se dobili na 15 seansah v trajanju ene ure, ki so potekale enkrat tedensko. V to obliko dela je bilo vključenih skupaj 24 obsojencev. Supervizija psihologov, ki obravnavajo te storilce, je potekala redno. Psihologi so se v letu 2016 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2016 so strokovni delavci nudili pomoč s socialnega področja pri 48,7 % na novo sprejetih pripornikov in pripornic v sedmih zavodih, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Celje, Maribor, Oddelek Murska Sobota, Koper, Oddelek Nova Gorica in zavod Ig).

Med izvrševanjem pripora je bil v 119 primerih (19,8 %) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti. Poleg centrov za socialno delo je bil zaradi reševanja težav vzpostavljen kontakt tudi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, z izobraževalnimi institucijami, upravnimi enotami, humanitarnimi organizacijami, bankami, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter drugimi organizacijami. Priporniki so se v zavodih vključevali v raznovrstna izobraževanja in delavnice, ki so jih organizirale zunanje izobraževalne ustanove in nevladne organizacije.

Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij - urejanje in vzdrževanje stikov s svojci, sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo, delovnimi organizacijami ipd. Pomoč zajema tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgo-

vori ter motivacijskimi razgovori za pripornike, ki so bili v zavodu ocenjeni kot samomorilno ogroženi.

Najpogostejša ovira pri reševanju akutnih socialnih težav pripornikov predstavlja odobritev obiska pristojnega centra za socialno delo s strani sodišča in s tem povezano čakanje za izdajo dovoljenja.

3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 2. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2016 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 91,2 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 13,5 % obsojencih in mladoletnikih so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči. 15 obsojencev ali 1 % vseh novo sprejetih obsojencev je odklonilo socialno obravnavo v zavodu.

Načrt socialnega vključevanja po odpustu z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih v okviru osebnega načrta izdelali za 78,5 % obsojencev in mladoletnikov. Za obsojence, obsojene na kazen zapora na način, da so še naprej delali ali se izobraževali in prebivali doma, razen v prostih dneh, praviloma ob koncu tedna (86. čl. KZ - vikend kazen) ter za tujce z izgonom, je bil izdelan v omejenem obsegu. Za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, načrtov niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in načrta socialnega vključevanja po odpustu so tudi podatki centrov za socialno delo. V sprejemnem obdobju je bilo v letu 2016 na pristojne centre za socialno delo posredovanih 851 zaprosil za podatke iz uradnih evidenc, prejeli smo jih za 772 ali 51,3 % obsojencev in mladoletnikov. Za 79 primerov pristojni centri podatkov niso posredovali. Zavodi podatkov centrov niso naprošali za obsojence tujce in za tiste s kratkimi kaznimi. 75 oziroma 4,9 % obsojencev je odklonilo sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo. 130 ali 8,6 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in ob odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in ob odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Nastop skupine »Triola« v ZPKZ Ig

Koncert skupine Atlantida v PD Radeče

Poslušali smo tudi mantre Hare krišna

Obsojence v ZPKZ Maribor je navdušila skupina Vivere

Pomembno vlogo pri delu z zunanjimi institucijami in pri reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela se v primerjavi z lanskim letom zmanjšal za 17,8 %. V letu 2016 so socialni delavci opravili skupno 161 obiskov na terenu (62 obiskov na centrih za socialno delo, 16 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 22 na zavodih za zaposlovanje ter 61 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, bolnišnice in porodnišnice ipd. Največ terenskega dela so opravili v Oddelku Novo mesto (35) ter v zavodu Maribor (32).

Med prestajanjem kazni zapora oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1.670 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 296 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 658 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 2. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje načrta socialnega vključevanja in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2016 ⁽⁵¹⁾

Naziv/vrsta ustanove	Število stikov
centri za socialno delo	2544
zavodi za zaposlovanje	291
delovne organizacije	453
Rdeči križ in Karitas	212
zdravstvene ustanove	194
izobraževalne ustanove	914
stanovanjske organizacije	100
ZPIZ	62
domovi za starejše občane	26
samski domovi	104
drugo	400
SKUPAJ	5300

Balinanje je ena od bolj priljubljenih aktivnosti v prostem času

Zavodi so v letu 2016 pri izvajanju osebnih načrtov največ sodelovali s centri za socialno delo (48 %). Sodelovanje je s strani zavodov ocenjeno kot ustrezno, občasno pričakujejo od centrov več podatkov na posredovana zaprosila za podatke iz uradnih evidenc. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2016 sledijo izobraževalne ustanove (17,2 %) ter druge vladne in nevladne organizacije, društva in humanitarne organizacije. Delež stikov z zunanjimi ustanovami je v primerjavi z lanskim letom ostal na istem obsegu.

Pristojni centri za socialno delo so zaradi uresničevanja načrta socialnega vključevanja obsojencev po odpustu obiskali tudi obsojence v zavodih. Beležimo 282 obiskov centrov za socialno delo in 367 obiskov drugih organizacij in društev, ki vsak na svojem področju nudijo pomoč obsojencem (Zavod RS za zaposlovanje, Lokalne akcijske skupine, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Srečanje, Zaporniški vikariat, Društvo Up, Društvo Zrno, Kralji ulice, Projekt Človek, Društvo Pelikan, Društvo Stigma, delodajalci in drugi).

3. 5. 2. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje ter pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1.600 odpuščenih je za 200 oziroma 12,5 % obsojencev bila urejena izredna denarna socialna pomoč. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napotenih 722 (45,1 %) odpuščenih obsojencev.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne obravnave. V letu 2016 so v zavodih opravili 168 strokovnih timov s pristojnimi centri za socialno delo zaradi priprave programa potrebnih ukrepov za pomoč obsojencu po prestani kazni zapora. Za pripravo pogodbenega odpusta z varstvenim nadzorom je bilo opravljenih 39 koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, ki so nato v času pogodbenega odpusta izvajali varstveni nadzor. Za 12 obsojencev je bil predlagan varstveni nadzor zaradi nadaljnje obravnave odvisnosti od alkohola, za 11 obsojencev zaradi nadaljnje obravnave odvisnosti od psihoaktivnih snovi in za 10 obsojencev zaradi obravnave nasilja. Za ostale obsojence je bil predlagan varstveni nadzor s svetovanjem na pristojnem centru za socialno delo zaradi nadaljnje psihiatrične obravnave, usmerjanja v delo ali izobraževanje ter zaradi družinskega posvetovanja.

428 oziroma 26,7 % obsojencev ali mladoletnikov se je skladno z 99. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij šest mesecev pred odpustom prijavilo v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu za zaposlovanje in se vključilo v programe aktivnega iskanja zaposlitve pri Zavodu za zaposlovanje. Zaposliti se je uspelo 4 obsojencem, tako da so že pred odpustom sklenili pogodbo o zaposlitvi, in sicer trem obsojencem iz zavoda Ljubljana, Odprtega oddelka Ig, enemu pa iz zavoda Maribor, Odprtega oddelka Rogoza. Največ prijav na Zavod za zaposlovanje je bilo izvedenih v zavodu Maribor (245), v zavodu Celje (56), v zavodu Koper (21) in v zavodu Ljubljana (18).

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, gospodarska kriza v državi, nižja izobrazbena raven obsojencev ter želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. V letu 2016 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 21,8 %, kar je za 2,7 % manj kot v predhodnem letu. Visoka brezposelnost v državi se odraža tudi pri zaposlovanju obsojencev. Od 428 obsojencev ali mladoletnikov se je preko Zavoda za zaposlovanje uspelo zaposliti 4 obsojencem v obdobju 6 mesecev pred odpustom. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. V zavodu Celje nihče od obsojencev ni imel urejene zaposlitve. V zavodu Ljubljana je zagotovljeno zaposlitev imelo le 3,7 % odpuščenih obsojencev, v zavodu Ig pa 4 %. Največ oseb z urejeno zaposlitvijo je bilo odpuščenih iz Polodprtega oddelka Slovenska vas (82,5 %), v Odprtem oddelku Rogoza (77,9 %) in v Odprtem oddelku Ig (64,7 %).

Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2016

52

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	46	15
Slov. vas	33	82,5
OO Puščava	3	33,3
Ig	5	4
Celje	12	0
Koper	7	13,4
N. Gorica	18	38
Ljubljana	14	3,7
N. mesto	83	60
OO Ig	32	64,7
Maribor	45	14,6
M. Sobota	14	20
Rogoza	31	77,9
Radeče	8	65
SKUPNO	349	21,8

Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2016

53

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na ZRSZ	31,9
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na ZRSZ	23,2
tujci	6,5
zdravstveni razlogi	6,8
vključeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	0,7
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	2
upokojenci	0,3
vključeni v redno izobraževanje	4,5
drugo	24,1

Delež odpuščenih obsojencev (74,3 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej zmanjšal za 2,6 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 130 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 96 obsojencev in mladoletnikov. 4 obsojenci v letu 2016 niso imeli urejene nastanitve po prestani kazni, le-ti so odklanjali pomoč zavoda ali pristojnega centra za socialno delo. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2016 potrebovalo 108 obsojencev.

57,3 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov po odpustu so v primerjavi s predhodnim letom podobne.

Povečal se je delež obsojencev, ki so se po prestani kazni nastanili pri sorodnikih (za 3,9 %). Perspektivno gledano je potrebno omeniti, da stanovanjska politika za zaprte osebe še vedno nima izdelane vizije, obsojene osebe s svojim socialnim statusom tako nimajo večjih možnosti lastnega razreševanja nastanitvenega problema. Razpisi za neprofitna stanovanja so redki, stanovanj je malo, tudi za dodelitev bivalne enote so dolge čakalne vrste. Oteženo je predvsem urejanje nastanitve za obsojence, ki nimajo prijavljenega stalnega prebivališča. Za obsojence, ki so potrebovali pomoč pri urejanju nastanitve, so si zavodi pomagali tudi z zavetišči za brezdomce, s najemniškimi sobami in s samskimi domovi.

Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2016

54

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	57,3
pri sorodnikih	11,6
v podnajemniški sobi	6,9
v samskem domu	3,5
v dodeljeni sobi ali stanovanju	1,3
v prehodnem domu za tujce	0,4
v domu za starejše občane	0,1
neurejena nastanitev	0,3
drugo	18,6

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (355 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. Izredno denarno pomoč ob odpustu je s strani centra za socialno delo prejelo 200 obsojencev (12,5 %). Večina obsojencev si privarčuje določen znesek na blokiranem delu depozita, kjer se hrani določen delež pridobljene nagrade za delo. Glede na to, da se obsojenci ob odpustu pogosto soočajo z dodatnimi finančnimi obremenitvami, je prihranek pogosto prenizek. 722 ali 45,1 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Delež odpuščenih obsojencev, ki so ob odpustu prejeli izredno denarno pomoč centra za socialno delo, se je v primerjavi z lanskimi letom povečal za 7,8 %.

3. 5. 3. 4. Prostovoljno delo z obsojenci

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij določa, da lahko zavod obsojencu določi prostovoljca s strani pristojnih centrov, samoupravnih lokalnih skupnosti, društev, nevladnih in nepridobitnih organizacij, če se oceni, da med prestajanjem kazni potrebuje aktivnosti na področju socialne preventive in reintegracije in če mu lahko prostovoljci s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja med prestajanjem kazni zapora. Prostovoljstvo se opravlja v dogovoru z delavci zavoda in obsojencem.

V letu 2016 je imelo 5 obsojencev prostovoljce. Prostovoljci s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja obsojencev v obliki svetovanja za lažjo socialno vključevanje v družbo po prestani kazni zapora. Prostovoljno svetovanje temelji na vrednostni komunikaciji z obsojeno zaprto osebo in na pristnem medčloveškem odnosu, preko katerega si obsojenci pridobivajo moč in motivacijo za uspešnejšo socialno vključevanje v lokalno okolje po prestani kazni. Prostovoljci so svoje delo opravljali pod okriljem centrov za socialno delo in verskih organizacij. Največ prostovoljcev je svoje delo opravljal v zavodu Ig.

3. 5. 2. 5. Število individualnih razgovorov socialnega delavca

Socialni delavci so v letu 2016 opravili 14.552 razgovorov, od tega 1.472 uvodnih razgovorov, 3.259 svetovalno-motivacijskih razgovorov, 4.595 informativnih razgovorov, 1.526 razbremenilnih razgovorov in 3.700 ostalih razgovorov, ki so se nanašali na prestajanje kazni zapora, reševanje socialne problematike in priprave na odpust ter vključevanje v družbo. Največ razgovorov so opravili z obsojenci (12.047). Pri tem je potrebno poudariti, da gre za število razgovorov strokovnih socialnih delavcev, oziroma da vsak zavod ali njegov oddelek nima zaposlenega socialnega delavca. Socialno vključevanje in priprave na odpust opravljajo strokovni delavci pedagogi, njihovi razgovori z obsojenci pa niso zabeleženi v spodnji tabeli.

(55)

Število razgovorov	priporniki	obsojenci	mladoletniki	skupaj
uvodni razgovori	327	1118	27	1472
svetovalno/ motivacijski razgovori	397	2850	12	3259
informativni razgovori	582	3951	62	4595
razbremenilni razgovori	315	1199	12	1526
ostalo	771	2929	0	3700
SKUPAJ	2392	12047	113	14552

3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA

Zaprte osebam zdravstveno oskrbo na primarni ravni zagotavljajo zdravstveni domovi v okviru javne zdravstvene mreže, na območjih, na katerih deluje zavod in na podlagi dogovora, sklenjenega med zavodom in zdravstvenim domom. S podpisanim Protokolom za izvajanje nalog, ki izhajajo iz 22. točke prvega odstavka 15. člena in nalog iz 24. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju je bil s 1. 1. 2009 uveden status zavarovancev v obveznem zdravstvenem zavarovanju, in sicer:

- pripornikom, ki niso zavarovanci iz drugega naslova do trenutka nastopa pripora oz. jim zavarovanje preneha v času pripora,
- obsojencem na prestajanju kazni zapora, mladoletniškega zapora, mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom, osebam, ki jim je izrečen varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ter obvezno zdravljenje odvisnosti od alkohola in drog.

Zavezanec za plačilo prispevkov za OZZ za zavarovance iz 22. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ je uprava. Za kritje razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev iz 2. do 6. točke 23. člena ZZVZZ pa sredstva zagotovi Ministrstvo za zdravje.

Na podlagi splošnih predpisov o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju imajo zaprte osebe pravico do zdravstvenih storitev po teh predpisih, razen pravic do proste izbire zdravnika, zdravnika-specialista in zdravstvenega zavoda, zdravstvenega varstva v zvezi z dajanjem tkiv in organov za presaditev drugim osebam, zdravljenja in nege na domu, zdravljenja v tujini, zdraviliškega zdravljenja, pogrebne in posmrtnine ter povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev. Zdravstveni domovi v zavodih za prestajanje kazni zapora zagotavljajo ambulantno splošnega zdravnika, psihiatra, ambulantno centra za odvisnost, zobozdravnika in ginekološko ambulantno za obsojenke. Zdravstvena dejavnost se za zaprte osebe opravlja tudi v ustreznih zdravstvenih ustanovah zunaj zavoda, vendar o takšni napotitvi na pregled ali zdravljenje odloča zdravnik regionalnega zdravstvenega doma, ki v zavodu opravlja zdravstveno dejavnost. Nekateri zavodi imajo zaposlene medicinske sestre, ki zagotavljajo zaprtim osebam dodatno pomoč ter nudijo svetovanje in izobraževanje za preprečevanja okužb.

3. 6. 1. Enota za forenzično psihiatrijo

Obnavljanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja enota, varovanje pa Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Enota za forenzično psihiatrijo razpolaga z 48 posteljami, ki so locirane na treh oddelkih, kjer so nameščeni tako pacienti z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebe, ki prestajajo kazen zapora ali imajo odrejen pripor ter je za njih potrebno bolnišnično zdravljenje.

V letu 2016 je bilo v povprečju na enoti nameščenih 7 – 15 oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 6.540 pregledov. Zaprte moške so specialisti pregledali 6.318-krat, zaprte ženske so opravile 199 specialističnih pregledov in mladoletniki 23 specialističnih pregledov.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2016 je bilo hospitaliziranih 238 oseb. 119 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 119 hospitalizacij je potekalo brez varovanja. Med hospitaliziranimi je bila večina moških (220), in sicer 116 z varovanjem in 104 brez. Od 15 hospitaliziranih žensk so bile 3 hospitalizirane z varovanjem in 12 brez varovanja. V treh primerih so bil mladoletniki hospitalizirani brez varovanja.

Največ je bilo hospitalizacij v psihiatričnih bolnišnicah (91), sledijo v splošnih bolnišnicah (73) in v UKC Ljubljana ter UKC Maribor (72).

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj, ki so bili pridobljeni v ambulantah, organiziranih v okviru pristojnih regionalnih zdravstvenih domov, je bil v letu 2016 hepatitis B potrjen pri treh zaprtih osebah, hepatitis C pa pri enainšestdesetih zaprtih osebah. Imeli smo primer nastopa kazni osebe z diagnozo tuberkuloze, ki je bila pred tem hospitalizirana v bolnišnici Golnik in za katero ni bilo potrebno izvajati izolacije ali drugih preventivnih ukrepov. V času prestajanja kazni zapora je bila redno kontrolirana in pregledovana s strani specialista bolnišnice Golnik. Osem oseb je bilo obravnavanih zaradi spolnih bolezni. Vsi zavodi so izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolevnosti za omenjenimi boleznimi.

Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2008–2016

(56)

Leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
število testiranih na HIV in hepatitis	561	473	481	326	222	196	169	190	136
HIV	1	2	1	0	1	0	0	0	3
hepatitis A	0	0	0	0	1	1	0	0	0
hepatitis B	7	13	11	15	5	9	5	7	3
hepatitis C	75	47	60	55	20	25	22	18	61
SKUPAJ	83	62	72	70	27	35	27	25	67

Za testiranje na HIV in hepatitis se je v letu 2016 odločilo 136 oseb. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi pri infektologih, ambulantah za HIV in drugih prenosljivih spolnih boleznih. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

3. 6. 5. Substitucijska terapija

Substitucijsko terapijo izvajamo v ambulantah za odvisnosti od prepovedanih drog, ki so organizirane v zavodih, v okviru pristojnega regionalnega zdravstvenega doma.

V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 915 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od prepovedanih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo substitucijsko terapijo 583 ali 63,7 % zaprtih oseb, odvisnih od drog. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2015 se je število vseh zaprtih oseb na substitucijski terapiji zmanjšalo za 12,6 %.

Med 789 novosprejetimi osebami s težavami s prepovedano drogo je bilo 355 ali 45 % oseb z že predpisano substitucijsko terapijo.

Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2010–2016

57

Kategorija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
priporniki	219	182	190	187	149	175	142
obsojenci	319	378	366	394	440	467	441
SKUPAJ	538	560	556	581	589	642	583

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile predvsem zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od prepovedanih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni najpogosteje za ugotavljanje prisotnosti opiatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na substitucijski terapiji.

V letu 2016 je bilo porabljenih 3.957 urinskih testov.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2016 je bilo skupaj 4.938 ležalnih dni, od tega 1.599 v zavodskih bolniških sobah in 3.339 dni v bolnišnicah.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb v letu 2016 je znašalo 199. Od tega je bilo poškodb pri delu 43. Največ (77) poškodb beležimo na Dobu. Na Igu so se ženske poškodovale v šestih primerih, mladoletniki v Radečah so se poškodovali desetkrat, od tega trikrat pri delu.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2016 beležimo 53 samopoškodb in poskusov samomorov zaprtih oseb, kar je 8 primerov več kot v letu poprej. 43-krat so se samopoškodovali obsojenci, 7-krat priporniki, enkrat mladoletni pripornik in 2-krat mladoletniki iz prevzgojnega doma. Najpogostejši načini so bile ureznine, obešenje, udarci in vbodi. Beležimo tudi po en primer dušenja, praskanja in predoziranja s tabletami. Vse osebe so bile ustrezno oskrbljene s strani delavcev zavodov ali zunanjega medicinskega osebja. Šest oseb je bilo hospitaliziranih na Enoti za forenzično psihiatrijo.

Med vsemi samopoškodovalnimi dejanji je bilo šestnajst poskusov samomora. Osem samomorilnih poskusov je bilo izvedenih z obešenjem, šest z rezanjem, beležimo pa tudi vbod in dušenje. Le strokovni intervenciji zaposlenih gre zasluga, da so dejanja ostala samo pri poskusu.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči, osamljenosti in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti z ostalimi zaprtimi osebami. Vzrok za občutke nemoči in obupa zaprte osebe pogosto vidijo v odločitvah sodišč in zaporov.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebami v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatrji in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2016 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb. Supervizijska skupina, ki jo sestavljajo predstavniki z vseh lokacij, je obravnavala vse pomembnejše izredne dogodke s tega področja. Supervizijska skupina se je sestajala enkrat mesečno. Kot stalni članici sta od leta 2015 tudi predstavnici Enote za forenzično psihiatrijo iz Maribora.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2016 so v bolnišnicah na zdravljenju umrli trije obsojenci. Dva sta prestajala kazen v zavodu Dob, eden pa v Murski Soboti. Samomorov ni bilo.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so tudi v letu 2016 zaprte osebe opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Beležimo 12 primerov gladovnih stavk, kar je enako število kot v letu 2015. Priporniki (4) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (8) so na ta način izražali predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola

Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola v zavodih izvajajo zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitni pripravi posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi. Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola pogosto spremljajo različne oblike agresivnega vedenja, družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, minimaliziranje težav, obrambni mehanizmi, nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi ipd.

Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2016

(58)

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkohola	delež v %
obsojenci	2647	282	10,6
priporniki	861	34	3,9
mladoletniki	47	16	34
SKUPAJ	3555	333	9,4

V letu 2016 je prepoznanih 9 % zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola. Delež oseb, ki so imele težave zaradi zlorabe alkohola, se je v primerjavi z letom poprej znižal za 1 %.

Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma in s težavami zaradi zlorabe alkohola po spolu in zavodih v letu 2016

(59)

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave				skupaj	
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml		skupaj
Dob	1			1		133			133	133
Slov. vas						12			12	12
Puščava						4			4	4
Ig							5		5	5
Celje					2	8			10	10
Koper					6	26			32	34
N. Gorica						3			3	3
Ljubljana					16	28			44	44
N. mesto					3	10			13	13
OO Ig										0
Maribor					3	30			33	33
M. Sobota					4	9			13	13
Rogoza						14			14	14
Radeče								16	16	16
SKUPAJ	1			1	34	277	5	16	332	333

Med skupaj 2.694 obsojenci in mladoletniki v letu 2016 je bil enemu izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma. Tudi v letu 2016 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem zaprtih oseb s težavami z alkoholom

v psihosocialne programe obravnave v zavodih, v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstnimi obravnavami.

V primerih abstinenčne krize posreduje zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrežno medikamentozno terapijo. V kolikor se izkaže potreba, se nudi tudi psihosocialna intervencija strokovnih delavcev zavoda. 10 oseb je imelo abstinenčno krizo zaradi alkohola.

Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2008–2016

(60)

Leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
število vseh zaprtih oseb	4383	4730	4592	4975	5040	4543	4550	3905	3555
osebe s težavami zaradi alkohola	684	549	413	492	514	471	412	408	333
delež v %	15,6	11,6	9,0	9,9	10,2	10,4	9,1	10,4	9,4

Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po zavodih v letu 2016

(61)

Zavod	program motivacije		program edukacije		intenzivni program in vzdrževanje abstinence	
	0	ml	0	ml	0	ml
Dob	25		29		13	
Slov. vas	4		4		2	
Puščava	2					
Ig	3					
Celje			6	1	1	
Koper	7		11		3	
N. Gorica	2		2		1	
Ljubljana	18		18		10	
N. mesto	10		7			
OO Ig			3		1	
Maribor			30			
M. Sobota	5		1		2	
Rogoza	15		2			
Radeče		42		42		42
SKUPAJ	91	42	113	43	33	42

V letu 2016 so se zaprte osebe s težavami zaradi zlorabe alkohola lahko vključevale v programe motivacije in izobraževanja v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevni dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter priprave na odpust.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Velik poudarek je bil namenjen motiviranju zaprtih oseb, kjer je bilo vključenih 133 oseb. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 156 zaprtih oseb, v intenzivni program obravnave pa 75 zaprtih oseb.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, območne ambulante za alkoholike, klubi zdravljenih alkoholikov, anonimni alkoholi-

ki, društva: Žarek upanja, Projekt človek, Srečanje, Zavod Karitas Samarijan, Inštitut Vir, ipd.). V obravnavo zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2016 vključilo 31 zaprtih oseb. Po prestani kazni je v obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 12 oseb.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Obravnava odvisnih od prepovedanih drog se v zavodih izvaja v skladu z izdelano strategijo zdravljenja in obravnave odvisnosti od drog, ki obsega medicinski del pomoči, motivacijski proces, programe edukacije ter nadgradnjo v visokopražne programe. V okviru obravnave se nudi zaprti osebi podpora in ustrezno strokovno pomoč, z namenom vzpostavitve in vzdrževanja abstinence ter motivacijo za izvedbo spremembe življenjskega sloga brez drog. Strokovni delavci v zavodu motivirajo osebe za zdravljenje odvisnosti tudi zunaj zavoda v času prestajanja kazni in spodbujajo za nadaljevanje zdravljenja po prestani kazni.

Obravnava so spremljale težave kot so nizka motiviranost zaprtih oseb za vključitev v visokopražne programe obravnave, spreminjanje življenjskega stila, zanikanje recidiva in odgovornost zanj, manipuliranje ipd.

Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2016 (62)

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi uživanja drog	delež v %
obsojenci	2647	706	26,7
priporniki	861	174	20,2
mladoletniki	47	33	70,2
SKUPAJ	3555	917	25,8

V letu 2016 je bilo prepoznanih 917 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število zvišalo za 4,3 %.

Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog in s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po zavodih v letu 2016 (63)

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave				skupaj	
	m	ž	ml	skupaj	P	m	ž	ml		skupaj
Dob	2			2		188			188	190
Slov. vas						6			6	6
Puščava										0
Ig							40		40	40
Celje					29	37		1	67	67
Koper	1			1	28	110			138	139
N. Gorica					4	17			21	21
Ljubljana					73	122			195	195
N. mesto					7	10			17	17
OO Ig						2			2	2
Maribor					28	142			170	170
M. Sobota					5	19			24	24
Rogoza						13			13	13
Radeče								33	33	33
SKUPAJ	3			3	174	666	40	34	914	917

V letu 2016 je bilo prepoznanih 917 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. Med njimi so bile tri osebe z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog. Abstinenčno krizo je imelo 75 oseb. Tako kot pri abstinenčni krizi zaradi alkohola tudi v teh primerih ukrepa zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrezno medikamentozno terapijo. Strokovni delavci zavoda (pedagogi, psihologi, socialni delavci), se po potrebi vključijo s psihosocialno intervencijo.

Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2008 - 2016 (64)

Leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
število zaprtih oseb	4383	4730	4592	4975	5040	4543	4550	3905	3555
osebe s težavami zaradi droge	1210	1209	1215	1073	1076	1078	997	841	917
delež v %	27,6	25,6	26,5	21,6	21,3	23,7	21,9	21,5	25,8

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave po kategorijah in zavodih v letu 2016 (65)

Zavod	nizkopražni programi			višjepražni programi			visokopražni programi		
	0	ml	skupaj	0	ml	skupaj	0	ml	skupaj
Dob	189		189	46		46	46		46
Slov. vas			0			0			0
Puščava			0			0			0
Ig	16		16			0			0
Celje	17	1	18	12	1	13			0
Koper	35		35	55		55	15		15
N. Gorica	15		15	21		21	12		12
Ljubljana	92		92	35		35			0
N. mesto	10		10			0			0
OO Ig	2		2			0			0
Maribor	50		50	34		34	3		3
M. Sobota	10		10	8		8	3		3
Rogoza	3		3	2		2			0
Radeče		42	42		42	42			42
SKUPAJ	439	43	482	213	43	256	79	42	121

Ključnega pomena za večje število oseb v programih je timski interdisciplinarni pristop, ki poleg strokovnih delavcev v zavodu vključuje tudi zdravstveni tim zavoda in druge zunanje strokovnjake. Hkrati je obravnava del širšega svetovalnega dela, ki motivira osebe tudi k vključevanju v vsakodnevne aktivnosti, ki potekajo v zavodu. To pomeni, da se jih spodbuja k vzpostavljanju dnevnega ritma z delom, izobraževanjem in aktivnim preživljanjem prostega časa. Za osebe, ki se v času prestajanja kazni vključujejo v različne programe obravnave, se v zavodih omogoča individualna in skupinska obravnava. Zaprtim osebam je omogočena tudi obravnava v zunanjih zdravstvenih ustanovah ter v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Ljubljani in drugi centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, Karitas - Zavod Pelikan, Inštitut Vir, društva: Projekt človek, DrogArt, Zdrava pot, Up, Izberi pravo pot, Srečanje, Stigma ipd.). V obravnave zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2016 vključilo 150 zaprtih oseb. Po prestani kazni se je v obravnavo v zunanjih ustanovah vključilo 141 zaprtih oseb.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

V letu 2016 beležimo 10 primerov osamitve po I. odstavku 98. člena ZIKS-1.

Namestitve v posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona

V posebej varovani oddelek je bilo v letu 2016 nameščenih 69 obsojencev. V zavodu Dob (69), Celje (11) in Ljubljana (4). Poglavitni razlogi teh namestitev so bili fizični napad, grožnje soobsojencem in izsiljevanje.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2016 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 522 tujcev, med katerimi je bilo 210 obsojencev in 312 pripornikov.

Posebni jezikovni težavi pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče.

Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, so dostopni v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z željeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti bivanja, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunaj zavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izgona iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunaj zavodskih ugodnosti izenačeni z obsojenci slovenskimi državljanji. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2016 je bilo zaprtih 124 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 18 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 82 let in je kazen prestajala v ZPKZ Ig, najstarejši obsojenec je bil star 74 let in je kazen prestajal v ZPKZ Dob. En obsojenec je bil na smrt bolan. Na prestajanju kazni je bilo nekaj invalidnih, oziroma gibalno oviranih oseb.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2016 je bilo na novo sprejetih 46 obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Na novo je bilo sprejetih 11 obsojencev storilcev spolnih kaznivih dejanj manj kot v letu poprej. Njihov skupni

delež je znašal 3,3 % na novo sprejete obsojeniške populacije, kar je za 0,2 % manj kot v letu poprej.

V zavodih so v letu 2016 obravnavali skupaj 132 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 23 oseb manj kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 5,2 % delež obsojeniške populacije, kar je 0,3 % manj kot leto poprej.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunaj zavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je redno mesečno sestajala. V letu 2016 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko obravnavo za to kategorijo obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na vnaprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 24 obsojencev. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah skupaj vključenih 59 oseb, kar je 37,8 % manj kot v letu poprej in približno enako kot v letu 2014. Razlog za zmanjšanje je manjši sprejem te kategorije zaprtih oseb in odhod delavke, ki je vodila tovrstno obravnavo v zavodu Dob, na drugo delavno mesto.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so se pripornice in pridržane nahajale še v zavodu Celje. V zavodu Radeče so v letu 2016 obravnavali dve mladoletnici.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje je v letu 2016 prestajalo kazen 5 mladoletnikov, v prevzgojnem domu so obravnavali 56 mladoletnih oseb, od tega dve mladoletnici.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom je v zavodih bolj ali manj enoten, saj predloge za podelitev ugodnosti pripravijo nosilci primera – pedagogi ter ga timsko konzultirajo na oddelčnih strokovnih skupinah. Odločitev nato sprejme direktor zavoda oziroma vodja dislociranega oddelka. Načeloma veljavni predpisi s področja izvrševanja kazni zapora omogočajo in dopuščajo dovolj sistematičen in primerljiv pristop pri odločitvah o podeljevanju posameznih ugodnosti konkretnim obsojencem in mladoletnikom. Kljub temu je v praksi čutiti pomanjkljivost v tem, da osebni načrt še zdaleč ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljene redno delati, zavodi zunaj zavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljene vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Podatki kažejo, da zavodi pri podeljevanju ugodnosti veliko pozornosti posvečajo določenim kategorijam obsojencev glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja in njihovim osebnim lastnostim. V primerih, ko gre za obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z mamilami ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja in obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, je priprava na podelitev zunaj zavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje. Pri psihološki obravnavi obsojencev, ki so obsojeni zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, je v praksi prisotna težava, ker kriteriji za tovrstno obravnavo, po oceni nekaterih zavodov, še niso natančno izdelani, pa tudi rezultati so težko merljivi.

Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2015

66

	Vrste ugodnosti	Število ugodnosti
zunaj zavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	3010
	delna izraba letnega počitka na prostosti	512
	dodatni letni počitek	402
	prost izhod iz zavoda	9134
	nenadzorovani obisk zunaj zavoda	3592
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k.d.	23
	izhod iz zavoda v spremstvu pravosodnega policista	74
	skupaj	16747
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšan in nenadzorovan obisk	28563
	prost obisk v garsonjeri	2400
	skupaj	30963
SKUPAJ		47710

V letu 2016 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 47.710 zavodskih in zunaj zavodskih ugodnosti, kar je za 11,4 % več kot v letu 2015.

Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo v povprečju podeljenih 17,7 ugodnosti, kar je 3,3 ugodnosti več kot v letu poprej (14,4 ugodnosti na osebo).

Zunaj zavodske ugodnosti

V letu 2016 je bilo podeljeno 16.747 zunaj zavodskih ugodnosti, kar je 11,6 % več kot leto poprej.

Zavodske ugodnosti

V letu 2016 je bilo podeljeno 30.963 zavodskih ugodnosti, od tega 2.400 prostih obiskov v garsonjeri.

V primerjavi z letom 2016 se je število zavodskih ugodnosti povečalo za 11,3 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je povečalo za 3,1 %. V letu 2016 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 11,5 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 9,7. Ker zavodi obsojencem in mladoletnikom skoraj praviloma hkrati podeljujejo ugodnost nenadzorovanega in podaljšanega obiska, torej dve različni zavodski ugodnosti, je realno število teh ugodnosti na obsojenca dvakrat večje kot ga izkazuje statistika o podeljenih tovrstnih ugodnostih.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2016 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunaj zavodske ugodnosti v 79 primerih, kar predstavlja 0,47 % vseh podeljenih zunaj zavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2016 je za 33 večje kot leto poprej. Največ zlorab ugodnosti je bilo v Prevezgojnem domu Radeče, in sicer 46,8 odstotkov.

Obsojenci in mladoletniki so zunaj zavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 50 vrnilo v zavod z zamudo, 13 jih je bilo privedenih, 13 jih je ostalo na begu. 8 jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so med ugodnostjo storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v prevzgojnem domu (37), zavodu Ig (23), zavodu Ljubljana (4), zavodu Koper (4) zavodu Dob (4) in v Celju (2) ter Oddelku Murska Sobota (2). Po eno zlorabo beležimo v Mariboru, Novem mestu in Novi Gorici. Na Odprtem oddelku Ig, Puščavi, Rogozi in na Polodprtem oddelku Slovenska vas zlorab ni bilo.

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnave in podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom ni mogoče prezeti dejstva, da so ugodnosti za obsojence najpomembnejši cilj v času prestajanja kazni zapora in hkrati pomemben motivacijski dejavnik. Iz tega razloga se je pri podeljevanju ugodnosti potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in dobro obnašanje, temveč so ugodnosti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni. Po drugi strani je v praksi prisotna problematika, da se obsojenci vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunaj zavodskih ugodnosti. Pri obsojencih je v praksi pri podeljevanju ugodnosti občutljivost zelo velika, hkrati pa tudi nekritičnost v primerjanju, saj obsojenci največkrat menijo, da so upravičeni do ugodnosti, če so prestali določen delež kazni, ki jim to omogoča, pozabljajo pa na vse ostale elemente, na osnovi katerih direktor zavoda lahko podeli ugodnosti. Dodatne težave zavodom povzročajo odprti in nedokončani kazenski postopki, saj gre v nekaterih primerih za težja kazniva dejanja, ki lahko znatno zvišajo kazen. Pri odločanju o podeljevanju, zlasti zunaj zavodskih ugodnosti, so zavodi pozorni tudi na grožnje iz okolja in na grožnje oškodovancem.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Namenski izhodi v letu 2016

67

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu PP	s strok. delavcem	skupaj	Število zlorab
državni organi (brez odredbe)	583	337	33	953	0
zdravstvene ustanove	2191	329	12	2532	4
obravnava v drugih ustanovah	1247	247	23	1517	3
izobraževanje	1299	19	79	1397	3
poroka	1	1	0	2	0
rojstvo otroka	4	3	0	7	0
nenačrtovani (smrt, ipd.)	321	57	2	380	0
SKUPAJ	5646	993	149	6788	10

Število namenskih izhodov se je v letu 2016 v primerjavi z letom 2015 povečalo za 27,6 %. Najbolj se je povečalo število izhodov, namenjenih obravnavi v drugih ustanovah in izobraževanju. Povečalo se je tudi število namenskih izhodov v zdravstvene ustanove, pri čemer je bilo le-teh manj v spremstvu pravosodnega policista. Več je bilo tudi v naprej nenačrtovanih namenskih izhodov.

V letu 2016 se je število izhodov brez spremstva povečalo za 32,5 %. Število izhodov v spremstvu s pravosodnimi policisti se je povečalo za 5,5 %, s strokovnimi delavci pa se je povečalo za 31 primerov ali 26,3 %. Število nenačrtovanih namenskih izhodov (smrt v družini, ipd.) se je povečalo za 47 ali 14,1 %.

3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora

Struktura izrečenih disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom na prestajanju kazni zapora oziroma mladoletniškega zapora

68

Vrsta disciplinske kazni	Število	izvršitev pogojno odložena
pisni opomin	38	
razporeditev na drugo delo		
omejitev sprejemanja pošiljk	2	
oddaja v samico s pravico do dela	46	18
oddaja v samico brez pravice do dela	49	13
SKUPAJ	135	31

V letu 2016 je bilo obsojencem v disciplinskih postopkih izrečenih skupaj 135 disciplinskih kazni, kar je za 75,3 % več kot v letu prej. V Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob je bilo izrečenih 43 disciplinskih kazni, v Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje 15, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper 11, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig 10, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana 9, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor 30 in v Oddelku Murska Sobota 17 disciplinskih kazni.

V Polodprtem oddelku Slovenska vas, Odprtem oddelku Puščava, Oddelku Nova Gorica, Odprtem oddelku

Ig, Oddelku Novo mesto in v Odprtem oddelku Rogoza ni bil disciplinsko obravnavan noben obsojenec. Navedeni podatek ne preseneča, saj v dislociranih oddelkih, zlasti v polodprtih in odprtih oddelkih, kazni zapora prestaja številčno manjša in osebnostno bolj urejena obsojeniška populacija.

3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

69

Vrsta disciplinske kazni	Število	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	0	0
prepoved izhoda	18	0
namestitev v posebni prostor v prostem času	1	0
namestitev v posebni prostor brez pravice do dela	0	0
SKUPAJ	19	0

V Prevzgojnem domu Radeče je bilo mladoletnikom izrečenih 19 disciplinskih kazni, kar je 51,3 % več kot v preteklem letu.

3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV

3. 10. 1. Pogojni odpust

Pogojno je bilo odpuščenih 238 obsojencev oziroma obsojenk, kar je 28,16 % manj kot v letu prej.

3. 10. 2. Predčasni odpust

Predčasno je bilo odpuščenih 420 obsojencev oziroma obsojenk, kar je 4,8 % manj kot v letu prej.

3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev

Predsednik Republike Slovenije v letu 2016 ni pomilostil nobenega obsojenca oziroma obsojenke na prestajanju zaporne kazni.

3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v 85. členu med drugim določa, da ima obsojenec v primeru kršitve pravic ali drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, pravico pritožiti se generalnemu

direktorju uprave. Če obsojenec ne dobi odgovora na svojo pritožbo v 30 dneh od njene vložitve ali če ni zadovoljen z odločitvijo generalnega direktorja, ima pravico vložiti vlogo na ministrstvo, pristojno za pravosodje. Na podlagi 70. člena Pravilnika o izvrševanju pripora ima pripornik, če meni, da delavci zavoda z njim neustrezno ravnajo oziroma postopajo, pravico pritožiti se predsedniku pristojnega okrožnega sodišča oziroma generalnemu direktorju uprave.

Na zgoraj navedenih pravnih podlagah je bilo v letu 2016 prejetih skupaj 88 pritožb, od tega 76 pritožb obsojencev, 8 pritožb pripornikov, 1 pritožba mladoletnika na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom in 3 pritožbe, ki jih je vložila skupina obsojencev.

Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom povečalo za 72,5 %.

Zaprte osebe so v pritožbah izpostavljale kršitve različnih pravic, med pogostimi pritožbenimi razlogi je bila nepodelitev zunajzavodskih ugodnosti ali njihov odvzem ter določitev režima nadzorovanih obiskov za stekleno pregrado. Zaprte osebe so v pritožbah zatrjevale tudi neustrezno postopanje in ravnanje posameznih strokovnih delavcev zavoda in pravosodnih policistov, neustrezno zdravstveno oskrbo, neprimerne nastanitvene pogoje, nepravilno zadrževanje pisemskih pošilk in njihovo odpiranje, pritoževale so se zaradi odreditve bivanja v strožjem režimu prestajanja kazni zapora, odvzema računalnika in drugih tehničnih predmetov, zaradi vklepanja med spremstvi in ogroženosti s strani drugih zaprtih oseb.

V letu 2016 je bila kot utemeljena ugotovljena pritožba obsojenca, ki ga zavod nepravilno ni prijavil na Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje med aktivne iskalce zaposlitve, oziroma je pri odločanju o prošnji obsojenca napačno vrednotil okoliščine primera. Delno je bilo ugodeno pritožbi obsojenca, kateremu je zavod nepravilno zavrnil pošto pošiljko, v enem od primerov pa je bilo ugotovljeno, da zavod ni pravno formalno odločil o vlogi obsojenca za prekinitve prestajanja kazni zapora, zato je bilo pritožbi obsojenca v tem delu ugodeno. Delno utemeljena je bila tudi pritožba pripornika, kateremu zavod iz neutemeljenih razlogov ni dovolil posedovanja USB ključa. V vseh ostalih primerih so se pritožbene navedbe zaprtih oseb izkazale za neutemeljene.

Zoper odločitev generalnega direktorja je na ministrstvo, pristojno za pravosodje, pritožbo vložilo 11 obsojencev. V vseh primerih je ministrstvo sledilo odločitvi generalnega direktorja.

V istem obdobju je uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob, Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor in Oddelku Murska Sobota ter Odprtem oddelku Rogoza, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana, Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper, Oddelku Nova Gorica, Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje in UKC Maribor, Enoti za forenzično psihiatrijo, pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu človekovih pravic.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo v letu 2016 obravnavanih 85 pritožb zaprtih oseb, med katerimi jih je bilo 73 zavrženih kot neutemeljenih, 7 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, 2 pritožbi sta bili zavrženi, v 3 primerih je bil pritožbeni postopek ustavljen.

Zaprte osebe so se najpogosteje pritožile zoper odločbe o premestitvi iz svobodnejšega v strožji režim, odločbe o namestitvi v posebej varovane oddelke oziroma režime in prostore s strožjim režimom, odločbe o prekinitvi prestajanja zaporne kazni in odločbe o plačilu stroškov privedbe na prestajanja zaporne kazni.

Število upravnih zadev na drugi stopnji se je v primerjavi z lanskim letom zmanjšalo za 69,4 %.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v tem letu odražajo naslednja dejstva:

- Nismo imeli pobega iz zaprtih delov zavodov, kar se je v preteklosti zgodilo le še v letih 2006, 2009, 2012, 2014 in 2015, prav tako nismo imeli pobega med spremstvom.
- Zabeležili smo porast pobegov iz odprtih in polodprtih oddelkov ter nevrnitve s prekinitve kazni.
- Zabeležili smo povečano število poskusov pobegov in odkritih priprav nanje.
- Zmanjšanje števila ur varovanja v bolnišnicah.
- Upad števila prejetih paketov zaprtih oseb.
- Zmanjšanje uporabe prisilnih sredstev.
- Upad števila groženj zaposlenim in poskusov napada ter povečanje števila napadov na delavce.
- Povečanje najdb prepovedanih predmetov in substanc.
- Povečanje števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami.
- Zmanjšanje uporabe ukrepa odstranitve v posebni prostor.
- Konstantno večje število zahtevnih varovanj zaprtih oseb, zlasti iz razloga varovanja večjih skupin pripornikov v zahtevnejših pripornih zadevah.

Obremenitve pravosodnih policistov z rednimi nalogami varovanja in spremstvi so bile prisotne na vseh lokacijah brez izjeme. Letos smo beležili 61 primerov odpovedi spremstva.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobegov v preteklih letih smo v tem letu za preprečevanje pobegov:

- nadzorovali organizacijo in izvajanje sistema varovanja,
- povečali aktivnosti na področju permanentnega usposabljanja pravosodnih policistov,
- opozarjali na varnostno kulturo, profesionalnost dela pravosodnih policistov ter osebno odgovornost zaposlenih.

Pretihotapljenih je bilo kar 2000 različnih tablet za omamljanje

Tablete in SIM kartica skrite v vžigalniku

Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih

70

Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic	Pobeg z zunanjega delovišča brez varovanja	pobegi skupaj	pobegi pripornikov	pobegi uklonilnih	štev. nevrnitev	skupaj	število prijatih *	ostalo na begu *
Dob	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	0
Slo. vas	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1
Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6	6	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1
N. mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
Rogoza	0	2	0	0	0	2	0	0	2	4	3	1
SKUPAJ	0	3	0	0	0	3	0	0	21	24	20	4
Radeče	2	0	0	0	0	2	0	0	10	12	10	2
SKUPAJ	2	3	0	0	0	5	0	0	31	36	30	6

Vsekakor ima delo preteklih let pri uvajanju tehničnih posodobitev, usposabljanju pravosodnih policistov in izvajanju nadzora dela na področju varovanja pozitiven vpliv na stanje pobegov, predvsem kadar govorimo o pobegih iz zaprtih delov zavodov in pobegih med spremstvi.

V letošnjem letu zopet nismo zabeležili pobega iz zaprtega dela zavoda in pobega med spremstvom, kar kaže na profesionalno delo pravosodnih policistov in ustrezno kvaliteto dela kljub zaostrenim kadrovskim razmeram.

V primerjavi s prejšnjim letom, ko nismo beležili pobegov iz odprtih zavodov, letos beležimo 3 takšne primere (če ne upoštevamo PD Radeče). V primerjavi z letom 2015 ne beležimo pobega iz bolnišnic, povečalo pa se število nevrnitev iz zunajzavodskih ugodnosti.

V tem letu smo odkrili in preprečili 3 poskuse pobegov, kar je več kot lani (2). V enem primeru sta poskušala dva pripornika pobegniti iz zaprtega dela Oddelka Novo mesto na način, da sta fizično napadla tri pravosodne policiste, ki so jih z uporabo prisilnih sredstev obvladali in uspešno preprečili pobeg. Druga dva poskusa pobege smo zabeležili v PD Radeče. Prvi poskus pobege se je zgodil, ko se je skupina mladoletnikov vračala iz telovadnice v grad in sta se dva mladoletnika pognala v beg, vendar sta bila oba kmalu prijeta. Drugi poskus pobege se je zgodil v bolniški sobi, ko je mladoletnik poizkušal s pomočjo držala za dvigovanje iz postelje (predhodno ga je razstavil) izruvat rešetko na oknu, vendar mu je bilo to s strani pravosodnih policistov preprečeno.

Povečano varovanje v smislu preprečevanja pobege je bilo organizirano v več primerih, v glavnem je šlo za varovanje nekaterih posameznikov pred ekstradicijo ali pa nekaterih, ki so vključeni v organizirane kriminalne združbe. Nasploh velja poudariti, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zavodi so redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

Pri uporabi prisilnih sredstev ni bila poškodovana nobena zaprta oseba, poškodovali pa so se štirje pravosodni policisti. Trije pravosodni policisti so bili lažje poškodovani pri napadu dveh pripornikov v Oddelku Novo mesto, ena pravosodna policistka je bila lažje poškodovana pri uporabi prisilnih sredstev v ženskem zaporu na Igu. V vseh primerih je šlo za lažje telesne poškodbe, odrgnine in podplutbe.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšala za devet primerov. Stremimo k tem, da pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, vendar morajo le-ti občasno tudi uporabiti prisilna sredstva, da zagotovijo varnost, red in disciplino v zavodu.

Vsi primeri uporabe prisilnih sredstev so bili vsestransko proučeni in v dveh primerih je bila ugotovljena neupravičena uporaba prisilnih sredstev (prekoračitev pooblastil), v enem primeru je bila uporaba prisilnih sredstev nepotrebna.

Pregled uporabe prisilnih sredstev

71

Zavod	vsa uporabljena	neupravičena	nepotrebna	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	12	0	0	0	0
Slo. vas	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0
Ig	13	0	0	0	1
Celje	6	0	0	0	0
Koper	6	1	0	0	0
N. Gorica	1	0	0	0	0
Ljubljana	15	0	1	0	0
N. mesto	3	1	0	0	3
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	5	0	0	0	0
M. Sobota	0	0	0	0	0
Rogoza	1	0	0	0	0
Radeče	5	0	0	0	0
Forenzika	0	0	0	0	0
SKUPAJ	67	2	1	0	4

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v šest skupin:

- *Odklonitev ukaza* (30 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta, ali oditi tja, kamor so jim odredili. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, ipd.).
- *Preprečitev konflikta* (39 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami.
- *Preprečevanje napadov in poskusov napadov* (20 primerov). V teh primerih pravosodni policisti uporabijo prisilna sredstva za odvrnitev napada ali poskusa napada s strani zaprte osebe ali pa tudi za preprečitev napada na varovano zaprto osebo.

- *Uničevanje lastnine* (11 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v bivalnih prostorih. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- *Preprečitev samopoškodbe* (14 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da si zaprte osebe kaj naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- *Preprečitev pobeга* (1 primer). V teh primerih morajo pravosodni policisti za preprečitev pobeга uporabiti prisilno sredstvo.

Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

(72)

Zavod	Uničevanje inventarja	Preprečitev pobeга	Poskus napada na delavca	Napad na delavca	Preprečitev samopoškodbe	Preprečitev konflikta	Odklonitev ukaza	Pomoč medicinskemu osebju	Preprečitev napada na varovano zaprto osebo
Dob	5	0	2	2	3	5	10	0	0
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	2	0	3	4	2	0	0
Celje	2	0	0	0	4	3	2	0	0
Koper	0	0	0	1	2	0	3	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Ljubljana	4	0	0	4	0	20	4	2	7
N. mesto	0	1	0	1	0	0	3	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	4	4	2	2	4	0	0
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	4	1	0	0
Forenzika	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	11	1	8	12	14	39	30	2	7

Pogosto se najdejo manjše brizgalke, ki dokazujejo prisotnost snovi za omamljanje

Vse več je najdb mobilnih telefonov, ki so po zunanem videzu kot zapestne ure

Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

(73)

Zavod	telesna sila - potiskanje ali prenašanje	telesna sila - pritisk	telesna sila - strokovni prijem	telesna sila udarec	telesna sila met	plinski razpršilec	vklepanje
Dob	10	1	9	0	4	0	3
Slo. vas	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	5	3	1	0	0	2	2
Celje	5	0	6	0	0	0	6
Koper	0	0	6	0	0	0	4
N. Gorica	0	0	1	0	0	0	0
Ljubljana	21	5	14	0	0	2	7
N. mesto	0	0	3	1	1	1	3
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	6	0	4	0	0	0	4
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	1	0	0
Radeče	0	0	5	0	0	0	2
Forenzika	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	47	9	49	1	6	5	31

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile, za preprečitev agresivnega vedenja so pravosodni policisti enkrat uporabili strokovni udarec, šestkrat strokovni met ter petkrat plinski razpršilec (sprej na osnovi popra). V nobenem primeru niso bili uporabljeni palica, službeni pes in strelno orožje.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog, se vklepanim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobeга pravosodni policisti o načinu vklepanja pravilno odločijo. Kot podlaga za preventivna vklepanja služi varnostna ocena, ki se izdelava za vsako zaprto osebo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Podatki kažejo, da se je način vklepanja na pas izkazal kot zelo dober in uporaben. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vklepane osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih 16,5 %, pri pripornikih povprečno 58,7 % in pri mladoletnikih 30,7 %. Veliko je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, pa tudi od kadrovskega razmerja oziroma števila razpoložljivih pravosodnih policistov. Zelo malo je bilo vklepanja na noge, in sicer pri obsojencih 3,8 %, pri pripornikih pa v povprečju 13,9 %.

Mobilni telefoni so bili skriti v gobicah za pomivanje posode

Napadi na delavce po zavodih

74

Zavod	število napadov	število poskusov napada	število groženj	težje poškodbe	lažje poškodbe	brez poškodb	psihične posledice
Dob	6	1	5	0	0	0	6
Sl. vas	0	0	0	0	0	0	0
Puščava	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	2	1	0	0	2	0
Celje	0	0	2	0	0	0	0
Koper	1	0	0	0	0	1	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	9	0	0	0	1	4	4
N. mesto	1	0	0	0	3	0	3
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	6	4	4	0	0	0	0
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	0	0
Forenzika	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	23	7	12	0	4	7	13

V tem letu se je povečalo število napadov (23) in zmanjšalo število poskusov napadov na osebje (7), saj je bilo lani napadov na osebje 13 in poskusov takšnih primerov 14, zmanjšalo se je število izrečenih groženj zaposlenim, in sicer iz lanskih 32 na letošnjih 12. V nobenem primeru ni napad pri pravosodnem policistu povzročil težje poškodbe, v štirih primerih je šlo le za lažjo poškodbo delavca.

Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno še vnaprej skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe. V letu 2013 smo na tem področju sprejeli tudi Navodilo o ravnanju v primeru ogrožanja javnih uslužbencev, katerega namen je sistematična določitev postopkov in ukrepov v primeru ogrožanja javnih uslužbencev uprave, ter da se ukrepi za zaščito ogroženega javnega uslužbenca izvedejo hitro in učinkovito.

Spremnstva zunaj zavoda

Skupno število spremstev zunaj zavoda se je glede na prejšnje leto zmanjšalo. Prioritetno so se izvedla nujna spremstva iz zdravstvenih razlogov in varovanja v bolnišnicah, nato spremstva na glavne obravnave na sodiščih in nazadnje še ostala spremstva.

V letošnjem letu smo bili zaradi primanjkljaja kadrov prisiljeni odpovedati 61 spremstev.

Močno je bilo povečano število spremstev pred sodnimi počitnicami v juliju ter po sodnih počitnicah v začetku meseca septembra. Zaradi pomanjkanja pravosodnih policistov težave blažimo na račun varnosti, s tem da velikokrat spremljanja opravljamo v razmerju ena proti ena, oziroma v spremstva pošljemo pravosodne policiste iz kvote rednega varovanja zavoda, na račun manjše varnosti v zavodih. Za najbolj varnostno zahtevna spremstva to ne velja in tako so pravosodni policisti večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremstva so zahtevala posebno organizacijo in večje število pravosodnih policistov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pravosodni policisti iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo zahtevnih oseb, je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

Število spremstev zaprtih oseb po zavodih

75

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	skupaj	število p. policistov	štev. spremstev na p. policista
Dob	643	1635	159	2.437	124	19,7
Slo. vas	7	18	3	28	6	4,7
Puščava	0	27	0	27	6	4,5
Ig	218	357	61	636	30	21,2
Celje	465	412	153	1.030	50	20,6
Koper	399	658	65	1.122	53	21,2
N. Gorica	130	118	57	305	16	19,1
Ljubljana	1.295	1111	243	2.649	85	31,2
N. mesto	266	232	96	594	21	28,3
OO Ig	0	0	5	5	5	1,0
Maribor	742	791	109	1.642	81	20,3
M. Sobota	186	184	67	437	22	19,9
Rogoza	10	6	5	21	36	0,6
Radeče	71	209	24	304	17	17,9
Skupaj	4.432	5.758	1.047	11.237		

Primerjava števila spremstev v letih 2015 in 2016

Obremenjenost pravosodnih policistov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo 7.780, kar je 5.070 ur manj kot lansko leto. Varovanje v bolnicah prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

Največ varovanj (v urah) so imeli v ZPKZ Ljubljana 2.404, ZPMZKZ Celje 1.668, ZPKZ Dob 1.521 in ZPKZ Maribor s 1.334 urami varovanja.

Posebna redna oblika varovanja predstavlja varovanje v Enoti za forenzično psihiatrijo, kjer je stalno zaposlenih osem pravosodnih policistov, medtem ko dodatne potrebne pravosodne policiste zagotavlja še bližnji ZPKZ Maribor. Vsi pravosodni policisti skupaj so opravili 22.589 ur varovanja, s čimer smo zagotovili varno hospitalizacijo v tej enoti vsem zaprtim osebam, za katere so obstajale zdravstvene indikacije.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Konflikte skušamo reševati že v začetnih fazah s pogovori, soočenji, usmerjanjem v strpnost, ipd. Na število konfliktov vpliva tudi možnost namestitve določenih obojencev v nove objekte zavoda Dob, kjer imajo le-ti zagotovljeno več zasebnosti in miru, s čimer se izognemo konfliktnim situacijam.

Ti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prenaseljenosti v več posteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v smislu odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito. V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih

oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe, oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število evidentiranih konfliktov glede na lansko leto povečalo, in sicer iz lanskih 122 na letošnjih 184 primerov. Od 430 udeleženih oseb jih je bilo 11 poškodovanih.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 8. Ocenjujemo, da so konflikti posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjene celice vplivajo na slabo razpoloženje in hitreje pride do nesporazumov. Zabeležili smo tudi primere nasilja, ki so bili povezani z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali zaradi dolžniško-upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih sobah, kot je to pričakovani standard v državah EU.

Število in posledice konfliktov

(76)

O	Število konfliktov	Št. udeleženih oseb	Št. poškodovanih	Obveščena policija
DOB	24	49	0	0
IG	15	30	7	2
CELJE	10	40	0	0
KOPER	15	31	0	0
KP NOVA GORICA	3	10	0	1
LJUBLJANA	31	94	0	0
LJ NOVO MESTO	16	32	0	3
MARIBOR	41	81	4	1
MB MURSKA SOBOTA	18	39	0	1
MB ROGOZA	2	5	0	0
PD RADEČE	9	19	0	0
Skupaj	184	430	11	8

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je letos malce zmanjšalo in sicer za 2.095. Zaprte osebe so prejele 21.811 pošilk - paketov z različno vsebino. Tu niso vštete pisemske pošiljke. Z varnostnega vidika je število prejetih paketov ugodno, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za pravosodne policiste, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 9 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile kar originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana. Rentgenske naprave (žal jih nimamo v vseh zavodih) v precejšnji meri povečajo nivo varnosti, predvsem z vidika preprečevanja vnosa orožja in eksplozivnih naprav, manj pa za odkrivanje droge, ker za to področje rentgeni v uporabi še niso dovolj tehnično izpopolnjeni.

Sodobna droga - afgana - najdena v majhnih količinah

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 4.342 pisemskih pošilk.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov, oziroma ko tako zahteva predpis.

Pri obsojencih je bil največji delež nenadzorovanih obiskov (46 %), natonadzorovanih preko video nadzora (22 %), nenadzorovanih v okolici zavoda (22 %), nadzorovanih s prisotnostjo pravosodnih policistov (5,5 %) in le 3,5 % obiskov za stekleno pregrado.

Pri pripornikih je bil največji delež nadzorovanih preko video nadzora (46,5 %), nato nadzorovanih s prisotnostjo pravosodnih policistov (24 %), nenadzorovanih obiskov (16 %), nenadzorovanih v okolici zavoda (5,5 %) in 6,7 % obiskov za stekleno pregrado. Bilo je tudi nekaj manj kot 1 % obiskov, ki so jih nadzirali uslužbenci sodišča.

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z nadzorom klicane številke. Trenutno imamo v več zavodih že vzpostavljen poseben predplačniški sistem v lasti zunanjega izvajalca, ki je izdelan tako, da omogoča telefoniranje samo dovoljenim telefonskim številkam in pravosodnim policistom ni več potrebno izvajati vizualnega nadzora nad klicano številko.

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode že vse od leta 2001 konstantno narašča, le v letih 2006, 2008, 2010, 2011, 2013 in 2014 smo zabeležili rahel padec. V letu 2016 se je trend povečevanja najdb drog in drugih nedovoljenih predmetov ter snovi (pribor za uživanje, tablete, alkohol, ostalo) nadaljeval, saj smo odkrili 485 nedovoljenih predmetov in snovi, kar pomeni veliko povečanje glede na lanske 298 najdb. Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (všito v robove itd.), metanje preko ograje, vnosa s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Domnevamo, da drogo zaprte osebe največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Pri večini odkritih vnosov droge gre za manjše količine.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb ter odkrivanje drog s šolanimi psi, silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebja. V kolikor se pojavi indic oziroma sum, v preiskavi tovrstnih dogodkov sodelujemo s policijo.

Pomemben podatek o uspešnosti je tudi razmerje med odkritimi drogami pri vstopu v zavod in drogami, ki so bile odkrite kasneje. Žal je to razmerje še vedno neugodno, saj je več drog odkritih v zavodu. Ocenjujemo, da se večina droge v zavode pretihotapi v telesnih odprtinah. V primerih tovrstnih sumov so bile odrejene namestitve v sobo s posebno opremo (8x), kar nam omogoča 3. odstavek 236. člena ZIKS-1.

Poleg drog v ožjem pomenu so pravosodni policisti odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (na-

mesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha). Opažen je porast uporabe sintetičnih drog, tablet in anabolikov.

Največjo najdbo smo zaznali po koncu obiska, ko smo pri obsojencu opravili osebni pregled in v spodnjicah našli dva večja zavitka, v katerih je bilo 1.978 tablet. V še treh primerih je bilo najdenih večje število tablet, in sicer 1x 348 tablet ter 2x 140 tablet.

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika. Opazili smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Od druge polovice leta 2012 se v preglede prostorov vključuje tudi psička, ki je šolana za iskanje mobilnih telefonov in rezultati so zelo spodbudni. S pomočjo psov za specialistično uporabo smo v letu 2016 našli 3 mobilne telefone, 4 USB modeme, 2 prepovedani substanci ter brizgo in dve igli.

Število najdb drog in opojnih substanc po vrstah

Količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah*

77

	afgana (plastelin)	drugo	extazy	hašiš	heroin	kanabis	kokain	pribor za uživanje	suboxon	tablete	alkoholna pijača	metadon
DOB	35,91	427,70	0	0	5,74	17,80	0	56,00	27,50	5933,00	15,20	40,00
IG	0	0	0	0	9,00	,00	4,00	42,00	0	85,50	0	0
CELJE	0	11,20	0	0	0	88,90	0	0	0	40,00	0	0
KOPER	0	0	0	0	0	92,30	3,60	19,00	1,50	25,75	0	0
KP-ODD NG	0	0	0	0	0,30	0	0	0	0	10,00	0	0
LJUBLJANA	0	0	0	0	1,84	6,34	0	1,00	0	372,00	0	0
LJ-ODD NM	0	0	0	0	0	6,35	0	1,00	0	53,00	0	0
LJ-OO IG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,00	0
MARIBOR	28,00	16,00	0	0	0	,00	0	61,00	0	321,00	0	0
MB-ODD MS	0	0	0	0	0	4,00	0	6,00	0	258,00	0	0
MB ROGOZA	1,10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PD RADEČE	14,20	3,90	3,00	4,00	0	7,10	0	0	0	16,00	0	0
Skupaj	79,21	458,80	3,00	4,00	16,88	222,79	7,60	186,00	29,00	7114,25	16,20	40,00

*Opomba: Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitkom, ki se v celoti izroči policiji.

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 141 mobilnih telefonov in 114 kosov pribora za telefoniranje, kar predstavlja manjše povečanje glede na lansko leto. Eden od razlogov povečanja najdb v zadnjih dveh letih je tudi uvajanje novega sistema za nadzor telefoniranja, saj so zaradi le tega porasle potrebe obsojencev po mobilnih telefonih, še posebej veliko smo našli tudi USB modemov, ki omogočajo dostop do interneta.

Odkrili so večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam. V 22 primerih smo odkrili kupljeno, prirejeno ali v zavodu izdelano hladno orožje.

Opravljenе preiskave in najdbe prepovedanih predmetov

78

	kos					kos			kos	
	mobilni telefon	polnilec	sim kartica	snemalnik zvoka ali slike	USB ključek za komunikacijo	nož, bodalo	predelani predmeti za napad	razna orodja in predmeti	ključi za lisice	žaga
DOB	52,00	0	87,00	2,00	74,00	3,00	9,00	2,00	,00	,00
IG	3,00	0	4,00	0	0	0	0	0	0	0
CELJE	0	0	6,00	0	6,00	2,00	2,00	0	0	0
KOPER	6,00	1,00	7,00	1,00	7,00	0	0	1,00	0	0
KP-ODD NG	2,00	0	2,00	0	1,00	0	0	,00	0	0
LJUBLJANA	9,00	0	3,00	1,00	16,00	6,00	0	2,00	2,00	2,00
LJ-ODD NM	1,00	0	2,00	0	2,00	3,00	0	2,00	0	0
MARIBOR	64,00	2,00	52,00	0	4,00	26,00	11,00	20,00	0	2,00
MB-ODD MS	4,00	0	7,00	0	4,00	0	0	0	0	0
Skupaj	141,00	3,00	170,00	4,00	114,00	40,00	22,00	27,00	2,00	4,00

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo opravljenih 491 preizkusov, med njimi je bilo 38 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo samoa-gresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur. Če se pred iztekom tega časa ugotovi, da je še vedno podan kateri od zakonskih razlogov za namestitev v posebni prostor, se lahko namestitev podaljša za čas, dokler za to obstajajo razlogi, vendar za posamezno odločbo ne več kot 12 ur. Namestitev v posebnem prostoru ne sme trajati skupno več kot 72 ur ne-prekinjeno.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 51 primerih (kar je v 3 primerih manj kot prejšnje leto). Povprečen čas izločitve je bil 6 ur in 7 minut, kar pomeni za 56 minut krajšo namestitev kot lani. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe, sledi razlog, da je oseba ogrožala druge in nato sledi še, da je oseba huje ogrožala druge pri delu, počitku

Alkohol ni dovoljen, zato si ga obsojenci poskušajo zvariti sami

ali razvedrilu. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev hkrati podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba, ki je bila destruktivna v vedenju, hkrati motila ostale osebe pri počitku.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile osebe v večini primerov nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi.

3. 12. 12. Nudnje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej izurijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih tudi omejijo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 118 primerih, od tega 32-krat pri sanaciji samopoškodb, 72-krat pri sanaciji poškodb, 10-krat pri poskusih samomora in 4-krat pri ostalih zdravstvenih težavah zaprtih oseb. Pri poškodbah in samopoškodbah gre predvsem za nudenje prve pomoči v smislu zaustavitve krvavitve in dajanja obkladkov.

3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov

Na področju izobraževanja zaposlenih smo v letu 2016 uresničili večino zastavljenih ciljev. Izvedli smo osnovno oziroma začetno usposabljanje za 12 novo sprejetih pravosodnih policistov, poleg tega smo v začetku decembra pričeli tudi z začetnim usposabljanjem 16 pravosodnih policistov, ki bodo z aprilom 2017 prevzeli varovanje sodišč na Tavčarjevi 9 v Ljubljani. Poleg tega je Generalni urad organiziral še vrsto seminarjev in specialističnih usposabljanj za pravosodne policiste, in sicer štiri dvodnevne seminarje s področja obvladovanja stresa, začetni in dva nadaljevalna seminarja s področja komunikacije. Za vodstvene delavce pravosodne policije smo organizirali dva seminarja na temo mentoriranja in profesije komuniciranja ter seminar na temo učinkovitega vodenja sodelavcev. Za pravosodne policiste smo v okviru »Programa usposabljanja in izpopolnjevanja« izvedli dve dvodnevni vaji na temo praktično izvajanje spremestev ter štiri vaje - vpad v prostor in prepoznavanje osebnostnih motenj, za starejše pravosodne policiste pa utrditev osnov uporabe prisilnih sredstev. Pravosodni policisti so se udeležili tudi usposabljanj in supervizij na temo ugotavljanja samomorilne ogroženosti, izobraževanj za delo s storilci nasilja ter izobraževanj na temo novih psihoaktivnih snovi.

Zelo pogosto orodje za agresivne posameznike – v hišni delavnici izdelan nož

Nevarno početje – priročno narejeni grelec s hišnim imenom »taucher« lahko povzroči hude poškodbe

Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo 450 pravosodnih policistov.

Pravosodni policisti so se udeležili tudi posveta na temo »Varnostna kultura« (27 pravosodnih policistov).

Z realiziranimi cilji smo izboljšali in obogatili znanje ter usposobljenost zaposlenih za delo z zaprtimi osebami.

Petletnega preizkusa znanja v skladu z 233. členom ZIKS-1 v preteklem letu nismo organizirali v celoti (izveden je bil le preizkus iz uporabe strelnega orožja) zaradi spreminjanja Pravilnika o izvrševanju pooblastil in nalog pravosodnih policistov, ki je prinesel vrsto sprememb. Smiselno je organizirati preverjanje znanja in usposobljenosti v letu 2017 v skladu z veljavnimi spremembami pravilnika ter predhodnim izobraževanjem in usposabljanjem zaposlenih.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitve v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letu 2016 je bilo v zavodih na področju tehničnega varovanja izvedenih več izboljšav. Najpomembnejši so nadgraditev sistema videonadzora v ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Ljubljana, Oddelek Novo mesto ter zamenjava drugih vhodnih vrat v zavodu Celje.

V zavodu Dob smo na podlagi zaznav, da vse več prepovedanih predmetov in substanc v zavod prihaja iz industrijskega dela (JMW Fire), smo v letu 2016 prenovili objekt, ki se nahaja na prehodu iz zaprtega v industrijski del zavoda. Prenovljen je bil praktično celoten objekt, tako da smo poleg delavnega prostora za pravosodne policiste uredili tudi prostor, kjer se opravljajo varnostni in osebni pregledi obsojencev in v katerem se nahajajo tudi vrata za odkrivanje kovinskih predmetov.

V zavodu Ig je bil konec leta zaključen načrtovani projekt ureditve posebnega prostora (za izločitev), s katerim zavod do sedaj ni razpolagal, kamor bodo lahko nameščali zaprte osebe v primeru ugotovljenih razlogov, ki jih določa 236. člen ZIKS-1.

V letu 2016 smo na podlagi Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o nošenju, hrambi in vzdrževanju orožja, o vrstah in nošenju uniforme pravosodnih policistov in njihovih položajnih oznakah ter o uporabi, označitvi in opremi vozil, izvedli dodelitev delov uniforme pravosodnim policistom na podlagi normativov prve dodelitve za novo sprejete pravosodne policiste in sistema individualnih potreb za vse ostale pravosodne policiste. Vsem novo sprejetim pravosodnim policistom smo zagotovili celotno uniformo, sproti smo zamenjavali izrabljene in poškodovane dele uniform ter izplačevali denarno nadomestilo za nakup ženske obutve in ženskih nogavic. Zagotovili smo tudi posamezne dele uniforme za pravosodne policiste, ki bodo v letu 2017 pričeli z varovanjem sodišča v Ljubljani. Prehod na popolno nošenje novih uniform bo postopen, tako da starih uniform ne bomo zavrgli, temveč jih bomo uporabljali do iztrošenosti oziroma preteka roka uporabe. Prenovljene uniforme sledijo zahtevam izvajalcev oziroma uporabnikov uniform in bodo še v naprej zagotavljale urejen videz pravosodnih policistov, hkrati pa omogočale izvajanje varnostnih postopkov tudi v težjih okoliščinah.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

Zaprtim osebam smo zagotavljali pravico do dela predvsem v javnem gospodarskem zavodu (JGZ), pri hišnih delih, v podjetju, ki deluje v območju zavoda Dob, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti. V primerjavi s prejšnjim letom je bilo zaposlenih 46 oseb več, bilo je tudi 134 oseb manj, katerim nismo mogli zagotoviti dela.

Popravilo se je tudi razmerje med osebami, ki so imele zaposlitev in osebami, ki jim zaposlitve nismo uspeli zagotoviti. V prejšnjem letu je bil delež zaposlenih oseb manjši (45 %), v tem letu pa je znašal delež zaposlenih oseb 52 %. Razlog za to je delno v zmanjšanju števila zaprtih oseb, delno pa v absolutnem povečanju števila zaposlenih oseb.

Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1.

79

Razporeditev na delo	OBSOJ.		VIKEND ZAPOR		PRIPORNIKI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
na dan 1.1.	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
v JGZ	114	19	0	0	5	0	12	0	131	19	150
podjetje v zavodu	137	0	0	0	0	0	0	0	137	0	137
pri hišnih delih	199	11	0	0	6	1	3	0	208	12	220
zunaj zavoda	10	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10
redno izobraževanje	47	1	0	0	0	0	5	1	52	2	54
12. člen - izobraževanje	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
12. člen - delo	0	0	44	1	0	0	0	0	44	1	45
v terapevtskih delavnicah	57	0	0	0	0	0	0	0	57	0	57
SKUPAJ	564	31	45	1	11	1	20	1	640	34	674
dela ni bilo moč zagotoviti	404	12	0	0	170	18	1	0	575	30	605
delo odklonili	27	4	0	0	0	0	0	0	27	4	31
za delo nezmožni	40	10	0	0	3	0	0	0	43	10	53
upokojenci	22	8	0	0	0	0	0	0	22	8	30
SKUPAJ	493	34	0	0	173	18	1	0	667	52	719

Razporeditev na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu

80

Razporeditev na delo	OBS.		VIKEND ZAPOR		PRIP.		PRIDRŽANI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
Novosprejeti	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
v JGZ	400	16	0	0	34	0	0	0	13	0	447	16	463
podjetje v zavodu	88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	88	0	88
pri hišnih delih	265	19	0	0	15	1	0	0	2	0	282	20	302
zunaj zavoda	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0	7	1	8
redno izobraževanje	10	5	0	0	0	0	0	0	9	1	19	6	25
12. člen - izobraževanje	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4
12. člen - delo	0	0	46	7	0	0	0	0	0	0	46	7	53
v terapevtskih delavnicah	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	0	45
SKUPAJ	815	41	50	7	49	1	0	0	24	1	938	50	988
dela ni bilo moč zagotoviti	498	54	0	0	565	55	0	0	0	0	1063	109	1172
delo odklonili	36	4	0	0	10	0	0	0	0	0	46	4	50
za delo nezmožni	62	15	0	0	16	0	0	0	0	0	78	15	93
upokojenci	27	7	0	0	0	0	0	0	0	0	27	7	34
SKUPAJ	623	80	0	0	591	55	0	0	0	0	1214	135	1349

Opomba: V število novo sprejetih so vključeni tudi tisti, ki so že bili na prestajanju kazni in jim je bila izrečena nova enotna (združena) kazen, zaradi česar se več oseb v statističnem prikazu ponovi dvakrat ali tudi večkrat.

3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V tem letu je bilo vključenih v izobraževanje, v kombinaciji z delovnim usposabljanjem, 42 mladoletnikov, ki so pridobivali delovne navade. V redne oblike izobraževanja je bilo vključenih 16 mladoletnikov.

Mladoletniki so pod vodstvom in nadzorom inženirjev inštruktorjev ter delovnih inštruktorjev izvajali vzdrževalna in obnovitvena dela v učnih delavnicah in v bivalnih prostorih, sodelovali pri urejanju okolice zavoda ter pri vzdrževalnih in servisnih delih na strojih in napravah.

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrade. Te so se gibale v naslednjih razponih:

81

	Najnižja nagrada	Najvišja nagrada
1. letnik	81,36	115,67
2. letnik	121,91	185,13
3. letnik	218,15	219,43

3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb

Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih

82

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	59,2	102,17	59,2	133,06	94,72	216,63
Maribor	64,38	88,74	57,42	97,44	0	60,9
Ljubljana	57,42	80,04	66,12	90,48	0	0
Celje	52,8	115,46	52,8	110,21	0	0
Koper	62,16	80,96	66,88	95,04	63,36	109,54
Ig	58,02	69,29	58,02	98,62	106,32	106,32
N. Gorica	73,6	80,96			0	0
N. mesto	0	0	78,3	80,04	0	0
M. Sobota	0	0	71,34	97,44	74,82	97,44
Rogoza	62,64	74,82	60,9	97,44	0	97,44

Višina plačila za delo zaprtih oseb je določena po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov. Plačilo je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela.

Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

83

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	238	16.741
Ig	22	615
Celje	20	1.135
Koper	12	1.053
N. Gorica	5	319
Ljubljana	36	1.424
N. mesto	0	0
OO Ig	3	32
Maribor	85	1.770
M. Sobota	7	248
Rogoza	14	297
SKUPAJ	442	23.634

Obseg dela v podaljšanem delovnem času se je glede na prejšnje leto povečal za 10,1 % (od 21.465 na 23.634).

3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi

V letu 2016 je bilo povprečno število zaprtih oseb na delu približno 180 oseb na dan in se počasi povečuje. Na posameznih lokacijah so se občasno srečevali s pomanjkanjem primerne delovne sile za realizacijo

naročil. Ustvarjeni prihodki so bili višji od načrtovanih, in sicer so znašali 1.945.120 EUR. V vseh enotah so ohranili vse dejavnosti in zagotovili toliko naročil, da je delo potekalo kontinuirano. Poslovni rezultat je dobiček v višini več kot 100.000 EUR, kar ocenjujemo kot dober rezultat, ki omogoča postopno odplačevanje najetih kreditov in s tem zmanjševanje zadolženosti, istočasno je mogoče investiranje v posodobitev opreme.

3. 13. 5. Hišna dela

Za izvajanje hišnih del je bilo v tem letu 522 razporeditev zaprtih oseb. Zavodi so na delo razporejali večino obsojencev, v manjšem številu tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistematizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Še vedno se zavodi srečujejo s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub občasnemu neupoštevanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

Požarna varnost je v zavodih dobra. V tem letu smo zabeležili 6 požarov. Trije od teh (Celje, Maribor in Radeče) so bili povzročeni s strani zaprtih oseb, od tega dva namerno. Dva sta bila posledica tehnične okvare stroja oziroma instalacij (Celje, Radeče). En požar je bil povzročen s strani zunanjih oseb, ki so metale v zavod vnetljive snovi (Maribor). Vsi požari so bili pravočasno odkriti in pogašeni. Materialna škoda v vseh požarih ni bila velika.

3. 13. 7. Nesreče pri delu

V tem letu se je število nesreč in poškodb pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe, še dodatno zmanjšalo (iz 63 na 45). Zavodi namreč kontinuirano posvečajo veliko pozornosti preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela.

Število nesreč pri delu in poškodb pri delu zaprtih oseb po posameznih zavodih

84

Zavod	Število nesreč pri delu	Število poškodb pri delu
Dob	27	26
Slovenska vas	1	1
Puščava	0	0
Ig	1	1
Celje	2	2
Koper	3	3
N. Gorica	0	0
Ljubljana	1	1
N. mesto	0	0
OO Ig	1	1
Maribor	3	2
M. Sobota	1	1
OO Rogoza	2	2
PD Radeče	3	3
SKUPAJ	45	43

3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI

Področje koordinacije duhovne oskrbe je v sistemu izvrševanja kazenskih sankcij umeščeno z namenom zagotavljanja osnovne človekove pravice do svobode veroizpovedi¹. S tem namenom je bil koordinator za duhovno oskrbo v letu 2016 navzoč na posameznih lokacijah zavodov in usklajeval izkazan interes za duhovno oskrbo zaprtih oseb. Glede na zaznane in prejete potrebe je bila vzpostavljena povezanost z verskimi skupnostmi.

Katoliška Cerkev je bila zastopana s strani Zaporniškega vikariata. Usklajeno je teklo sodelovanje na različnih ravneh, preko programov, ki so znotraj Zaporniškega vikariata Katoliške Cerkve:

- mesečno so bila bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru praznikov: velike noči in božiča, so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes,
- glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za zaprte osebe je bila povezanost s slovensko Karitas, ter drugimi škofijskimi oz. župnijskimi Karitas in na ta način tudi oskrba posameznih lokacij,
- v okviru programa KPVDZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu) so prostovoljke in prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavode Maribor, Koper, Ig, Celje in PD Radeče,
- znotraj Katoliške Cerkve – je bil v Sloveniji izpeljan mednarodni teden zaporov, ki je potekal od 13. do 19. novembra 2016, pod naslovom »Gospod, usmili se!«. Župnijska katoliška občestva, skupnosti in zavode

¹ 18. člen, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III): »Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica vključuje svobodo spreminjati prepričanje ali vero, kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti, z bogoslužjem in opravljanjem obredov.«

za prestajanje kazni zopora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben plakat, ki so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt.

- v ZPMZKZ Celje je lokalni duhovnik glede na dogovor in izkazan interes opravil sveto mašo v zavodu,
- Slovenski katoliški skavtinje in skavti so v nekatere zavode v predbožičnem času dostavili »Betlehemsko luč miru«.

Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni priprave v mesecu ramazanu in praznovanju bajrama, kjer so vsi zavodi dobili časovni raspored molitev in jih posredovali interesantom. Posameznikom so v tem času, na njihovo željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Redna oblika duhovne oskrbe je s strani Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji potekala v ZPKZ Dob, in sicer enkrat na mesec, enkratni obisk beležijo tudi v ZPKZ Koper.

V okviru Srbske pravoslavne Cerkve je bila pokrita duhovna oskrba ob praznikih (božič in velika noč). V ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Maribor, ZPKZ Ig in ZPKZ Dob je vzpostavljena redna mesečna navzočnost paroha.

Verska skupnost Jehovovih prič je v nekatere zavode redno dostavljala svoja časopisa. Izražena želja s strani zaprtih oseb in obisk predstavnika verske skupnosti je bilo v ZPKZ Dob in ZPKZ Ljubljana.

V ZPKZ Dob, ZPKZ Koper, ZPKZ Ig, ZPKZ Maribor in OO Rogoza je verska skupnost za zavest Krišne v mesecu oktobru pripravila srečanje s Candramauli Swamijem. Prav tako so bili predstavniki verske skupnosti za zavest Krišne v letu 2016 navzoči v ZPKZ Ljubljana zaradi izraženih želja posameznih zaprtih oseb.

Obisk predstavnika verske skupnosti Čezvesoljska Zombi Cerkev blaženega zvonjenja je bil realiziran v ZPKZ Dob na željo zaprte osebe.

Zaprtim osebam so bili na voljo izvodi Svetega pisma (tudi v tujih jezikih), Korana in druge verske literature.

Vsem osebam v zaporu se je ob njihovi izraženi prošnji in v okviru možnosti posameznega zavoda pripravljala hrana v skladu z njihovimi verskimi zahtevami.

Koordinator za duhovno oskrbo ni zaznaval kršitev glede pravice do duhovne oskrbe.

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI

Na področju odnosov z javnostmi so v letu 2016 v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojnim domom potekale številne aktivnosti, s pomočjo katerih je bilo javnosti predstavljeno dogajanje in delo v slovenskem zaporskem sistemu.

Generalni urad je v tem letu medijem skladno z Zakonom o medijih posredoval številne informacije - preko odgovorov na novinarska vprašanja, sporočil za javnost, tiskovnih konferenc, izjav za tiskane in elektronske medije ter televizijo in radio. Medije so zanimala predvsem pojasnila in informacije v zvezi s statističnimi trendi po posameznih strokovnih področjih, izrednimi dogodki in ostala aktualna problematika.

Odzivali smo se tudi na druge prošnje nacionalnih in lokalnih medijev. Medijem so bila v letu 2016 izdana dovoljenja za obiske v zavodih za prestajanje kazni zapora, pogovore, fotografiranje in snemanje. Prošnje medijev so se nanašale tudi na intervjuje z zaposlenimi v zavodih in na Generalnem uradu, na snemanje in fotografiranje prostorov v zavodih ter na spremljanje dogodkov, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

Spremljali smo poročanje o delovanju Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v medijih in uveljavljali pravico do odgovora oziroma popravka.

O vseh pomembnejših dogodkih smo redno obveščali javnost preko spletne strani Ministrstva za pravosodje. V letu 2016 velja med drugim izpostaviti naslednje dogodke:

- Ob dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij je minister za pravosodje mag. Goran Klemenčič skupaj z generalnim direktorjem Jožetom Podržajem 6. aprila 2016 slovesno podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem na področju izvrševanja kazenskih sankcij.
- V mesecu aprilu 2016 je generalni direktor na tiskovni konferenci javnosti predstavil Letno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij za leto 2015.

Nagrajenci ob dnevu URSIKS v letu 2016

Obisk ministra za pravosodje mag. Gorana Klemenčiča v ZPKZ Maribor in Ig

- Minister za pravosodje je 10. marca 2016 v sklopu obiska podravskih pravosodnih organov, skupaj z državnim sekretarjem Darkom Staretom, obiskal Zavod za prestajanje kazni zapora Maribor. Goste sta sprejela generalni direktor Jože Podržaj in direktor zapora Robert Šilc.
- Minister za pravosodje je skupaj z državnim sekretarjem 23. avgusta 2016 obiskal Zavod za prestajanje kazni zapora Ig. Poleg generalnega direktorja je goste sprejela direktorica zapora Tadeja Glavica.
- Državni sekretar Darko Stare je v mesecu novembru 2016 v sklopu vladnega obiska JV Slovenije obiskal Oddelek Novo mesto. Skupaj z generalnim direktorjem, direktorjem zavoda Ljubljana Miranom Candellarijem in vodjo oddelka Bernardo Vranešič so se pogovarjali o aktualnih vprašanjih.
- Spletno mesto Ministrstva za pravosodje je bilo v mesecu septembru 2016 obogateno z novo spletno vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer smo zagotovili javno dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.
- Generalni direktor se je 24. novembra 2016 udeležil tiskovne konference, na kateri je bil predstavljen projekt »Vključujemo in aktiviramo!«. Projekt s pomočjo Evropskega socialnega sklada izvaja Javna agencija za knjigo, v njem so v letu 2016 sodelovali zapori na Igu, na Dobu in v Kopru.

Na spletni strani redno objavljamo tudi dogodke v organizaciji zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma.

Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij je v letu 2016 sklenila sporazume o sodelovanju s fakultetami.

V zavodih smo v tem letu omogočili izvedbo številnih anket, raziskav in študijskih obiskov ter odgovarjali študentom na vprašanja za potrebe zaključnih del.

4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2016 se je uprava aktivno vključevala v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (*Council of Europe Annual Penal Statistics*) statistiko za leto 2015 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja z našega področja delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi.

4. 2. 1. Svet Evrope

V okviru Sveta Evrope je ena od pomembnih nalog primerjava sprejetih standardov z obstoječo prakso in zakonodajo ter priprava predlogov sprememb. Sodelovanje na mednarodnih konferencah nam omogoča neposreden stik z aktualno problematiko, primerjavo in načrtovanje sprememb ter izboljšav.

Generalni direktor in predstavnika Generalnega urada so se udeležili konference generalnih direktorjev zaporskih uprav v Zaandamu na Nizozemskem. Na konferenci je bilo izpostavljenih več tem, predvsem preza-sedenost, vključevanje skupnosti in odnosi z družino ter otroki zaprtih oseb.

Predstavnica Generalnega urada se je udeležila plenarnega sestanka PC-CP Sveta za penološko sodelo-vanje v Strasbourgu (Francija).

Predstavnika Generalnega urada sta se v Sarajevu udeležila zaključne konference vezane na razvoj zapor-skega sistema v Bosni in Hercegovini, ki je potekala pod pokroviteljstvom Sveta Evrope.

Multilateralnega srečanja »Skrb za duševno zdravje v zaporu«, ki je potekal v Strasbourgu, se je prav tako udeležil predstavnik Generalnega urada.

4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije

EUROPRIIS - mednarodna asociacija za zapore: kot članica smo sodelovali v dveh ekspertnih skupinah (za logistiko in gradnje ter družinske odnose).

Predstavnik iz ZPKZ Koper je sodeloval na sestanku ekspertne skupine za logistiko in gradnje.

Predstavnica Generalnega urada je sodelovala v ekspertni skupini »Družinski odnosi« in se je skupaj s pred-stavnico ZPKZ Dob udeležila s tematiko povezane konference v Zagrebu, ki je bila v soorganizaciji organiza-cije COPE.

Generalni direktor in predstavnika Generalnega urada sta se v Zaandamu na Nizozemskem udeležila let-ne skupščine in letne konference EuroPris. Z izmenjavo informacij smo vključeni v projekt *Knowledge Management System - KMS*, v okviru katerega nastaja baza mednarodnih primerjav na posameznih podro-čjih dela.

Predstavnik Generalnega urada se je udeležil konference »ICT in Prison«, ki je potekala na Portugalskem.

Predstavnici Generalnega urada sta se v Belgiji udeležili konference na temo tujcev v zaporih.

Predstavnica Generalnega urada se je udeležila prve delavnice v sklopu teme dela in zaposlovanja obsojen-cev, ki je potekala v Bolgariji.

MECR – mednarodna asociacija generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope: predstavnika Generalnega urada sta se v imenu generalnega direktorja na Madžarskem udeležila 13. letnega sestanka. Med zaporskimi upravami, ki so vključene v MECR, tudi sicer med letom potekajo pisne izmenjave informacij o zakonodaji in praksi izvrševanja kazni zapora.

CEP – mednarodna organizacija za razvoj alternativnih sankcij: predstavnica Generalnega urada se je skupaj s predstavnicami Službe za probacijo MP udeležila več dogodkov, ki so bili organizirani pod okriljem organizacije CEP. Prav tako so skupaj izvedle študijski obisk na norveški zaporski in probacijski upravi.

Slovenijo je v letu 2016 obiskal tudi generalni sekretar CEP g. Willem van der Brugge in si med drugim ogle-dal zavod Koper.

ICPA – mednarodno zaporsko združenje, ki pomembno vpliva pri razvoju in oblikovanju zaporskih sistemov

Predstavnika Generalnega urada sta sodelovala na letnem srečanju organizacije v Bukarešti (Romunija).

4. 2. 3. Projekti

V okviru mednarodnih projektov, financiranih s strani EU, smo sodelovali z raziskovalnimi poročili, posredo-vanjem odgovorov in informacij.

Predstavnika Generalnega urada sta se udeležila oz. bila vključena v različne delavnice povezane s pojavom radikalizacije. Predstavnik Generalnega urada je sodeloval v več študijskih obiskih na temo radikalizacije.

4. 2. 4. Obiski in konference

Obiski in konference v tujini

Predstavnica Generalnega urada se je v Haagu (Nizozemska) z drugimi predstavniki Ministrstva za pravo-sodje Republike Slovenije udeležila sestanka v sklopu usklajevanja glede sklenitve sporazuma o prestajanju zaporne kazni Mednarodnega kazenskega sodišča.

Več predstavnikov iz različnih zavodov in Generalnega urada se je udeležilo zaključne konference v Rigi (Latvija) na temo preventive v primerih samomorilnosti.

Predstavniki Generalnega urada, ZPKZ Ljubljana in PD Radeče so se udeležili konference za spodbujanje kompetenc pravosodnih policistov in policistov v Sarajevu (Bosna in Hercegovina).

Predstavnika ZPKZ Dob sta bila udeleženca na delavnici o medicinski oskrbi v romunskem mestu Cluj.

Predstavnica ZPKZ Dob se je v Ohridu (Makedonija) udeležila kongresa forenzične psihiatrije.

Predstavnica ZPKZ Ljubljana se je udeležila mednarodne konference o odvisnosti, ki je potekala v Benetkah (Italija).

Delegacija prevzgojnega doma Radeče je obiskala zapor Lepoglava na Hrvaškem.

Obiski iz tujine

V sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju MP so zavod Ljubljana in Maribor obiskali sodniki in tožilci nekaterih evropskih držav. V okviru Centra je tudi večja skupina pravosodnih funkcionarjev iz tujine obiskala zavod Ljubljana in Koper.

Člani skupine Pompidou so obiskali zavod Maribor, kjer so jim predstavili zavod ter delo z zaprtimi osebami, s poudarkom na obsojencih, ki imajo težave z odvisnostjo od prepovedanih drog. Gostje so si ogledali tudi Enoto za forenzično psihiatrijo v UKC Maribor.

Zavod Ljubljana je obiskala skupina študentov iz Avstrije, ki so si ogledali zavod in spoznali sistem dela v samem zavodu. Prav tako so zavod Ig in Dob obiskali študentje iz Milana v Italiji.

4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe za tiste, ki imajo težave z nedovoljenimi substancami, nasiljem ipd. svoje storitve ponujajo tudi zaprtim osebam, kar je zelo dragoceno. Zunanji sodelavci prav tako pomagajo pri premagovanju vsakdanjih stisk ter pri urejanju življenja po prestani kazni.

V zavodu Dob so na področju odvisnosti sodelovali z Društvom Projekt človek, Anonimnimi alkoholiki, Društvom zdravljenih alkoholikov, Lokalno akcijsko skupino za pomoč odvisnikom Novo mesto in Združenjem DrogArt. Poleg že navedenih organizacij so na ostalih področjih sodelovali še z Društvom za nenasilno komunikacijo, Družinskim inštitutom Zaupanje Sevnica, Zaporniškimi vikariatom, organizacijo Papilot, Rdečim križem in Karitasom.

V zavodu Celje je Inštitut VIR Celje nadaljeval z obravnavo oseb, ki imajo težave zaradi zlorabe nedovoljenih substanc ali alkohola. Tekom celega leta je potekalo sodelovanje z Društvom Projekt človek, pričeli pa so sodelovati tudi z Združenjem DrogArt. Nadaljevali so sodelovanje z Društvom za nenasilno komunikacijo. Pri zagotavljanju oblačil za zaprte osebe so sodelovali z Rdečim križem in Karitasom.

V zavodu Koper so sodelovali z Društvom Projekt človek. Ker je prišlo do porasta števila obsojencev s kaznivimi dejanji z elementi nasilja, so v preteklem letu sodelovali tudi z Društvom za nenasilno komunikacijo, ponovno pa so pričeli sodelovati z Društvom Prestop. V Oddelku Nova Gorica so nadaljevali sodelovanje z Društvom Projekt človek, Društvom Izberi pravo pot (obravnavo odvisnosti od prepovedanih drog), Društvom za nenasilno komunikacijo in Zavodom Karitas Samarian (individualna in skupinska obravnava oseb s težavami z odvisnostjo od alkohola).

V zavodu Ljubljana so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Up, Kralji ulice, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom Žarek upanja. Z Društvom Prestop so sodelovali pri organizaciji delavnic za zaprte osebe s statusom pripornika. V Oddelku Novo mesto so sodelovali z Društvom Projekt človek, predstavnikom Društva Srečanje, Društvom za nenasilno komunikacijo, Lokalno akcijsko skupino Novo mesto in Anonimnimi alkoholiki ter Združenjem DrogArt. Na OO Ig so sodelovali z Društvom za nenasilno komunikacijo in Društvom Žarek upanja.

V zavodu Maribor so sodelovali z Društvom Projekt človek, Zdrava pot, Združenjem za razvijanje nenasilnih odnosov, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom Kairos in Andragoškim zavodom Maribor. V Oddelku Murska Sobota so sodelovali z Društvom Projekt človek in Društvom za nenasilno komunikacijo.

V Zavodu Ig so sodelovali z Društvom Stigma, Društvom Projekt človek, Društvom Lautari in Društvom Stopinje.

V Prevezgojnem domu Radeče so sodelovali z AMD Laško, Rdečim križem Laško, Mladinskim centrom Krško, Mladinskim centrom Velenje, Društvom Projekt človek in Združenjem DrogArt.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2016

(85)

	tarifna skupina					spol		
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.	skupaj	m	ž	skupaj
Položajna delovna mesta								
generalni direktor	1					1		1
namestnik generalnega direktorja								
direktor zavoda	7					6	1	7
vodja sektorja	6					2	4	6
vodja oddelka	28					14	14	28
vodja referata	14					12	12	14
skupaj	56					35	21	56
Specializirani kadri								
pedagogi	51					14	37	51
psihologi	7					3	4	7
socialni delavci	15					4	11	15
drugi strokovni delavci v vzg. službi	5					2	3	5
medicinsko osebje	7		6			1	12	13
inštruktorji	2		70	2		68	6	74
delovni inštruktorji			6			5	1	6
inženirji		2				2		2
ekonomski delavci	3	5	11				19	19
osebje pravosodne policije	13	48	457	2		478	42	520
administrativni in drugi delavci	38	9	24	6		57	20	77
skupaj	141	64	574	10		634	155	789
skupno število zaposlenih	197	64	574	10		669	176	845

Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov

(86)

PUO	m	ž	Skupaj
pravosodni policist	422	35	457
višji pravosodni policist	44	4	48
inšpektor v UIKS	13	2	15
višji inšpektor v UIKS	13	2	15
svetnik v UIKS	2	0	2
SKUPAJ	494	43	537

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2016 je v upravi delo za nedoločen čas nastopilo 56 javnih uslužbencev.

Delovno razmerje je prenehalo 29 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas, in sicer zaradi naslednjih razlogov: 3 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi, 5 javnih uslužbencev je bilo premeščenih v drug organ javne uprave, 5 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani javnega uslužbenca, 15 javnih uslužbencev se je upokojilo in 1 javni uslužbenec je umrl.

Na dan 31. 12. 2016 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 845 javnih uslužbencev.

V letu 2016 je 225 javnih uslužbencev napredovalo v višji plačni razred, 57 javnih uslužbencev je napredovalo v višji naziv. Javni uslužbenci so pravico do višje osnovne plače pridobili z dnem 1. 12. 2016, v skladu s 7. členom Zakona o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leto 2015 (Uradni list RS, št. 95/14).

5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci so se v letu 2016 udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oziroma zunanje institucije. Udeležili so se večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih delavnic in seminarjev.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka se je udeležilo 18 javnih uslužbencev. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 19 javnih uslužbencev. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 9 javnih uslužbencev.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 480 pravosodnih policistov, 91 strokovnih delavcev, 26 inštruktorjev in 19 kuharjev.

V letu 2016 ni bilo sklenjenih novih pogodb o izobraževanju.

Svečano prisego so podale nove pravosodne policistke in pravosodni policisti

5. 1. 4. Pripravnštvo in študijska praksa

V letu 2016 so v upravi opravljali pripravništvo 4 pripravniki, opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 9 študentom naslednjih fakultet: Fakulteta za varnostne vede, Filozofska fakulteta in Pedagoška fakulteta.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi

Javni uslužbenci so bili v letu 2016 zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu ter nege družinskih članov odsotni z dela 93.759 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi bolezni (81,4 %). Odsotnosti zaradi nege družinskih članov beležijo 9,2 % delež, odsotnosti zaradi posledic nesreč pri delu je bilo 9,4 %.

Odsotnost z dela je v primerjavi z letom 2015 višja za 15,36 %.

Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela v letu 2016 (v urah)

87

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
Generalni urad	3.584	376	536	4.496
Dob	17.341	936	2.639	20.916
Ig	5.522	980	1.359	7.861
Celje	4.116	1.576	208	5.900
Koper	11.910	120	1.141	13.171
Ljubljana	13.093	1.064	1.551	15.708
Maribor	12.924	1.800	955	15.679
Radeče	7.827	1.912	289	10.028
SKUPAJ	76.317	8.764	8.678	93.759

Na dan 31. 12. 2016 je bilo v upravi zaposlenih 20 invalidov, od tega 2 invalida II. kategorije in 18 invalidov III. kategorije.

Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje

5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

V letu 2016 je bilo opravljenih 296 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljani v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci, so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

V letu 2016 je bilo zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti obravnavanih 8 javnih uslužbencev. Tem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov.

Pogodb o zaposlitvi javnim uslužbencem ni bilo odpovedanih, prav tako ni bilo izrečenih disciplinskih ukrepov denarne kazni.

5. 1. 8. Nadurno delo

V letu 2016 je bilo v službah za varnost in zavarovanje izplačanih 59.291 ur nadurnega dela, kar je za 34 % več kot v letu 2015.

Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2016

Usposabljanje v uporabi osebnih zaščitnih sredstev za intervencije

88

Lokacija	Število izplačanih nadur
Generalni urad	/
Dob	22.549
Ig	2.595
Celje	4.989
Koper	6.442
Ljubljana	9.294
Maribor	11.003
Radeče	2.419
SKUPAJ	59.291

Pravosodni policisti se morajo usposobiti tudi za obvladovanje oseb v posebnih pogojih

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi povečanega števila spremstev na sodišča in v zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev, kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v različnih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2016 na dan 31. 12. 2016 znaša 34.910.784,00 EUR, veljavni 36.441.311,79 EUR. Porabili smo 35.027.181,39 EUR ali 96 % veljavnega proračuna.

Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2016

(89)

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	18.899.368,12	53,96
401	Prispevki delodajalcev	4.116.675,76	11,75
402	Izdatki za blago in storitve	7.231.298,13	20,64
413	Drugi domači transferji	3.729.075,35	10,65
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	1.050.764,03	3,00

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 34.394.817,69 EUR (94,4 % veljavnega proračuna), na sredstva iz naslova od prodaje premičnega premoženja 212.226,90 EUR (0,6 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 146.721,50 EUR (0,4 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 70.212,23 EUR (0,2 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova najemnin 124.133,70 EUR (0,3 % veljavnega proračuna) in na porabo kohezijskih sredstev 78.122,19 EUR (0,2 % veljavnega proračuna). Porabili smo še sredstva prejetih donacij (947,18 EUR). Glede na veljavni proračun je 3,9 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva, prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2016 znaša 1.530.527,79 EUR in se nanaša na:

- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 536.625,61 EUR,
- prenos sredstev iz naslova odprodaje premičnin v višini 402.181,94 EUR,
- prenos sredstev iz naslova prejetih najemnin v višini 125.430,28 EUR,
- prenos sredstev iz naslova donacij v višini 1.769,86 EUR,
- povečanje po sklepu vlade v višini 395.000,00 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova kohezijskih sredstev 78.122,19 EUR,
- manjša sredstva iz naslova lastne dejavnosti v višini 8.602,09 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 1.414.130,40 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljeni sredstva na postavkah tipa 1 (345.929,31 EUR),
- neporabljeni sredstva odškodnin (546.413,38 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova donacij (2.822,68 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova odprodaje premoženja (329.955,04 EUR),
- neporabljeni sredstva iz naslova prejetih najemnin (161.296,58 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (27.713,41 EUR).

Neporabljeni namenska sredstva se v celoti prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti se nanaša na del obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljeni sredstva.

V leto 2016 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 127.402,42 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij 1.519,86 EUR, iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja 398.341,26 EUR in iz naslova sredstev najemnin 133.794,28 EUR.

Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2016 (vir financiranja: proračun)

(90)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2016 V EUR
Izvrševanje kazenskih sankcij - zapori	287610	Investicije in inv. Vzdrževanje	619.599,99
	401610	Najemnine poslovnih prostorov	129.503,81
	450810	Materialni stroški	6.459.208,20
	130015	Financiranje zaposlovanja zaprtih oseb	470.454,04
	141057	Prenehanje delovanja JGZ Pohorje	5.158,99
	602810	Plače	23.005.434,35
	639510	Izobraževanje delavcev	79.350,75
	668010	Oprema PUO	307.535,30
	668110	Oborožitev in posebna varnostna oprema	65.109,94
Zdravstveno varstvo zaprtih oseb	744810	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	3.253.462,32
SKUPAJ			34.394.817,69

V letu 2016 smo porabili 34.394.817,69 proračunskih sredstev, kar je za 1.262.441,55 EUR ali 3,5 % manj kot leta 2015. Zmanjšanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2015 je posledica manjšega finančnega načrta in manjše realizacije na namenskih postavkah glede na veljavni proračun. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. V primerjavi z letom 2015 smo porabili več sredstev za investicije, za opremo pravosodnih policistov in za financiranje zaposlovanja zaprtih oseb v Javnem gospodarskem zavodu Rinka, manj smo porabili za posebno varnostno opremo. Za zdravstveno varstvo zaprtih oseb smo v letu 2016 porabili 3.253.462,32 EUR sredstev ali vsa razpoložljiva sredstva. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2016.

V letu 2016 smo izvedli prenovo plinske kotlovnice z vodovodnim omrežjem v ZPKZ Maribor, sanacijo strehe po požaru v ZPKZ Maribor, sanacijo že izvedenih del na agregatu v ZPMZKZ Celje, rekonstrukcijo razdelilne transformatorske postaje v ZPKZ Ljubljana, izgradnjo nadstreška v ZPKZ Koper in priklop CNS sistema (II. faza) v ZPKZ Koper, izvedli smo II. fazo delne obnove upravne stavbe na prostorih v najemu JMW Fire d.o.o. in montažo petih novih dviznih vrat na delavnicah v najemu JMW Fire d.o.o., ureditev sobe za osamitev v ZPKZ Ig, izvedli predelavo hidrantnih cevi v ZPKZ Koper, postavitev dvigala za prevoz oseb v ZPKZ Dob, ureditev pisarne za javne uslužbenke v ZPKZ Ig ter izvedli delno zamenjavo radiatorjev in nakup novega oljnega gorilca za PD Radeče. Prav tako smo izvedli sanacijo ponikovalnice na Odprtem oddelku Rogoza, montažo mehčalne naprave v ZPMZKZ Celje ter sanacijo vodovodnih inštalacij v ZPKZ Koper.

Glede na zastavljene cilje ugotavljamo, da so bili cilji z ozirom na zagotovljena finančna sredstva izpolnjeni.

Izvedli smo tudi nakupe opreme za zavode za prestajanje kazni zapora in prevzgojni dom ter Generalni urad. Izvedli smo nadomestitev najnujnejše okvarjene in iztrošene opreme (npr. nakup opreme za menze, 5 hladilnikov za ZPMZKZ Celje, profesionalnega pomivalnega stroja za ZPKZ Koper, mikrovalovne pečice za GU, opreme za manjšo kuhinjo in dveh parnokonvekcijskih peči za ZPKZ Ig ter hladilnika za zdravila za Odprti oddelek Ig). Izveden je bil tudi nakup industrijskih pralnih in sušilnih strojev za ZPKZ Dob, Odprti oddelek Rogoza in ZPKZ Ig. Nakupili smo 5 novih vozil za ZPKZ MB, ZPKZ Dob in ZPKZ Koper, zaradi dotrajanosti obstoječih službenih vozil. V zavodih in na GU smo zamenjali dotrajano pisarniško pohištvo (pisarniški stoli). Za zavode smo kupili nove klimatske naprave, orodje za vzdrževanje zavodov, kosilnice in škropilnice, kovinske omare, fotokopirni stroj, šivalni stroj, likalnik, mikrofoni in zvočnik, fotoaparati, licence za Microsoft Office, mobilne telefone, navigacijsko napravo, visokotlačni čistilec za pranje vozil, rezalnike papirja, računski stroj, novo pohištvo za zaprte osebe (postelje, stole, omare, mize) ter novo omaro za knjige za sejno sobo na GU. Kupili smo tudi mizo za namizni tenis za Oddelek Murska Sobota, telefonsko centralo za ZPKZ Ig, telefonske aparate za ZPKZ Ljubljana, šest novih TV sprejemnikov in anten za ZPKZ Ig, registrator delovnega časa za Odprti oddelek Rogoza, peč za centralno kurjavo za Oddelek Murska Sobota, opremo za telovadnico (fitnes opremo) za ZPKZ Ig ter črpalko za vrtino za črpanje pitne vode v ZPKZ Dob.

V letu 2016 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.377, kar je v primerjavi s prejšnjim letom 5,8 % zmanjšanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2016 je znašal 68 EUR.

Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2012 do 2016

91

	2012	2013	2014	2015	2016
povprečno stanje zaprtih oseb	1418	1430	1511	1463	1377
oskrbni dan (v EUR)	69	64	60	62	68

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh porabljenih proračunskih sredstev (brez postavke 141057) deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Realizirali smo ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij in v letu 2016 uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za enoposteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je v tem letu prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.322 mest.

Posvet na temo gradnje novega zapora v Ljubljani

Urejen je novi odprti oddelek zapora za ženske v ZPKZ Ig

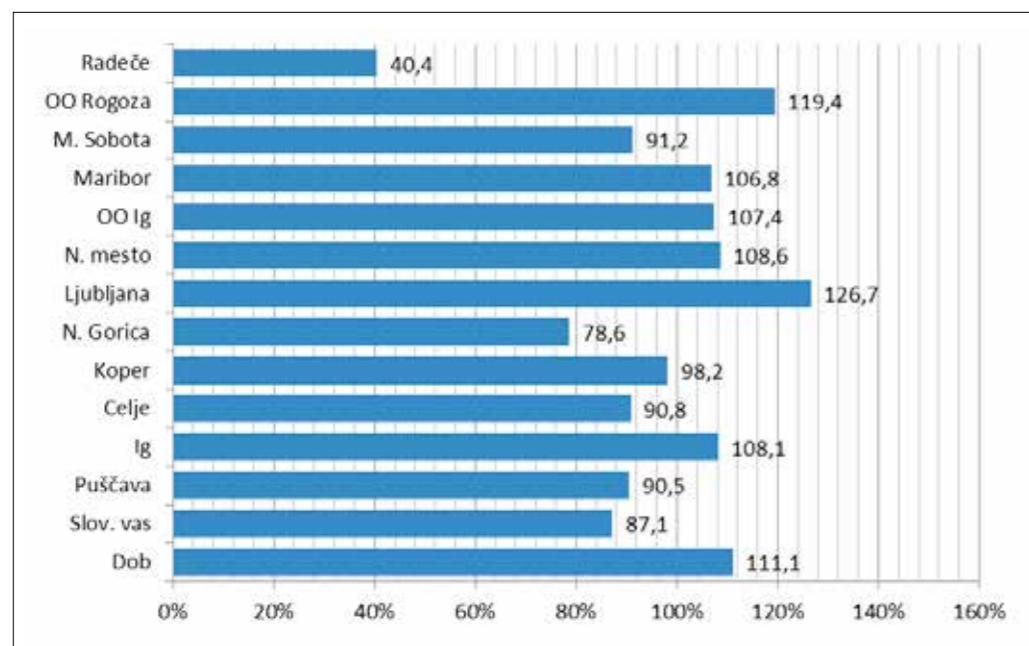
Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

92

Zavod	Zmogljivost	Povprečno št. zaprtih	Delež zasedenosti v %
Dob	449	498,6	111,1
Slov. vas	70	61,4	87,1
Puščava	21	18,7	90,5
Ig	86	92,6	108,1
Celje	98	88,6	90,8
Koper	110	107,6	98,2
N. Gorica	28	22,3	78,6
Ljubljana	135	170,8	126,7
N. mesto	35	38,0	108,6
OO Ig	27	28,9	107,4
Maribor	146	155,6	106,8
M. Sobota	34	31,3	91,2
OO Rogoza	36	43,2	119,4
Radeče	47	19,3	40,4
SKUPAJ	1322	1376,8	104,2

Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

93

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, Ig, Dob, Oddelek Novo mesto in Maribor. Posebnost je tudi Odprti oddelek Rogoza z visoko zasedenostjo, kar pa ni kritično zaradi načina prestajanja kazni v odprtih oddelkih. Najmanjša zasedenost je bila v Prezgojnem domu Radeče, česar ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki s prevzgojnim ukrepom), saj v prevzgojni dom ni dopustno nameščati katere druge zaprte osebe. Zasedenost se je najbolj povečala v zavodu Ig (iz 87 % na 108 %).

Z različnimi ukrepi vzdržujemo dopustno zasedenost v zavodu Ljubljana, ki smo jo v zadnjem letu zmanjšali iz 143 % na 126 %. V povprečju se je prezasedenost v zadnjem letu znižala iz 108 % na 104 % v tem letu.

Težave zaradi prenapolnjenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode ter premeščanjem zaprtih oseb v zavode, ki so manj zasedeni. Še posebej smo pri tem pozorni na številčno stanje v zavodu Ljubljana, kjer je bila postavljena mejna vrednost 170 zaprtih oseb, ko je vodstvo zavoda Ljubljana dolžno sprožiti postopke za premeščanje zaprtih oseb.

Izboljšanje bivalnih razmer poskušamo uresničiti tudi z organizacijskimi spremembami, na način, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči časovno več bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

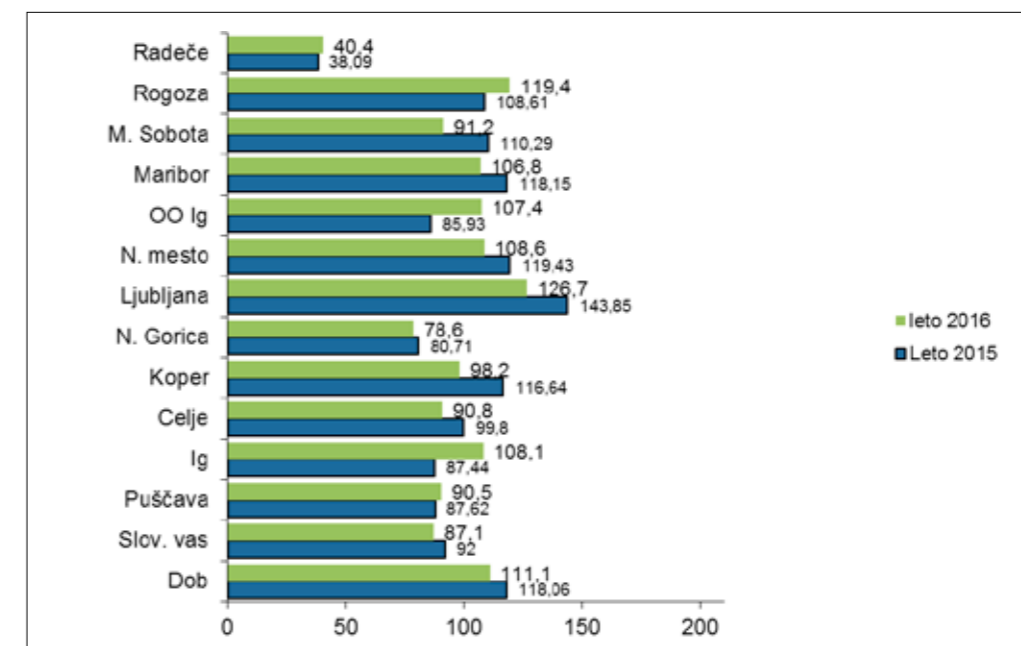
Klasična zaporniška jedilnica v ZPKZ Maribor

Prenovljen posebni prostor v ZPKZ Ig

Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2015 in 2016

94

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitekturni zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. V letu 2011 sta bila odprta dva nova objekta v zavodu Dob. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo v nekaterih zavodih. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, CPT (Odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije. Dodatno so na to opozorile tudi sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki razlikujejo. Največ težav povzročajo preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno večje število zaprtih oseb. Dodaten problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup in obnovo vse opreme ni dovolj sredstev.

VSEBINA

PREGOVOR	3		
ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ	4		
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2016	11		
1. 1. CILJI IN NALOGE	13		
2. STATISTIČNI PODATKI	14		
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2016	14		
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI	17		
2. 3. OBSOJENCI	18		
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	18		
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	19		
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	21		
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	22		
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	23		
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	23		
2. 3. 7. Zapor ob koncu tedna – vikend zapor ter hišni zapor	24		
2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah in tiralicah	25		
2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor	25		
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR	26		
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	26		
2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	27		
2. 6. PRIPORNIKI	27		
2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	27		
2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	30		
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	30		
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	32		
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	32		
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	32		
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	33		
3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora v skladu s 86. členom Kazenskega zakonika	35		
3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV	36		
3. 2. 1. Izobrazbena struktura	36		
3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje	37		
3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe	38		
3. 3. PEDAGOŠKO DELO, PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	43		
3. 3. 1. Delo pedagogov	43		
3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti obsojencev, obsojenk in mladoletnikov	46		
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	52		
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	54		
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	54		
3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	55		
3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA	60		
3. 6. 1. Enota za forenzično psihiatrijo	61		
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	61		
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	61		
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	61		
3. 6. 5. Substitucijska terapija	62		
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	62		
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	62		
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	62		
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	63		
3. 6. 10. Smrti	63		
3. 6. 11. Gladovne stavke	63		
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	64		
3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola	64		
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	66		
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	68		
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	68		
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	68		
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	68		
3. 7. 7. Obravnava žensk	69		
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	69		
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	70		
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	70		
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	71		
3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	71		
3. 8. 4. Namenski izhodi	72		
3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	72		
3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora	72		
3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom	73		
3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV	73		
3. 10. 1. Pogojni odpust	73		
3. 10. 2. Predčasni odpust	73		
3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev	73		
3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	73		
3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja	73		
3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)	74		
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	75		
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	75		
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	75		

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	77
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	81
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	82
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	83
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	83
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	84
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	85
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	85
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	86
3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov	86
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	87
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	88
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	88
3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	89
3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb	90
3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi	90
3. 13. 5. Hišna dela	91
3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost	91
3. 13. 7. Nesreče pri delu	91
3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI	92
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	94
4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI	94
4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	95
4. 2. 1. Svet Evrope	96
4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije	96
4. 2. 3. Projekti	97
4. 2. 4. Obiski in konference	97
4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	98
5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	99
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	99
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	99
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	100
5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	100
5. 1. 4. Pripravnništvo in študijska praksa	101
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi	101
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	101
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	102
5. 1. 8. Nadurno delo	102
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	104
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	107
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	107
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	109

